

เปรียบเทียบสามก๊ก ฉบับเจ้าพระยาพระคลัง (หน) กับสามก๊ก ฉบับ การ์ตูนของมิตสึเทรุ โยโกยามะ แปลโดยอังคณา รัตนจันทร์

สามก๊ก เป็นที่รู้จักของคนไทยด้วยพระมหากษัตริย์คุณของพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกที่โปรดเกล้าฯ ให้เจ้าพระยาพระคลัง (หน) อำนวยการแปลพงศาวดารจีนเรื่องสามก๊ก ด้วยจุดประสงค์ให้เป็นตำราพิชัยสงคราม ทำให้คนไทยได้รู้จักวรรณกรรมอันทรงคุณค่า ต่อมาก็นักเขียนและนักประพันธ์รุ่นหลังได้แต่งเรื่องสามก๊กทั้งในรูปแบบร้อยแก้วและร้อยกรอง แต่มีวัตถุประสงค์ที่แตกต่างกันไป โดยยึดสามก๊กฉบับเจ้าพระยาพระคลัง (หน) เป็นแม่แบบ

สามก๊กถือได้ว่าเป็นวรรณกรรมชิ้นเอกชิ้นหนึ่งของโลก เพราะได้รับการถ่ายทอดและแปลเป็นภาษาต่าง ๆ กว่า 10 ภาษา ในประเทศญี่ปุ่นมีการแปลเรื่องสามก๊กเป็นภาษาญี่ปุ่นเมื่อ พ.ศ.2235 สามก๊กจึงกลายเป็นวรรณกรรมที่แพร่หลายในญี่ปุ่น ต่อมาก็นักเขียนชาวญี่ปุ่น ชื่อมิตสึเทรุ โยโกยามะ ได้ดัดแปลงวรรณกรรมเรื่องสามก๊กฉบับภาษาญี่ปุ่นเป็นสามก๊กในรูปแบบของการ์ตูนญี่ปุ่นโดยมีวัตถุประสงค์ที่จะถ่ายทอดเรื่องราวสามก๊กให้แก่เด็ก ๆ อ่านเพื่อความสนุกสนานเพลิดเพลิน เมื่อการ์ตูนญี่ปุ่นเข้ามาเผยแพร่และเป็นที่ยอมรับในกลุ่มเยาวชนไทย การ์ตูนเรื่องสามก๊กของอาจารย์มิตสึเทรุ โยโกยามะ จึงได้ถูกถ่ายทอดมาเป็นฉบับภาษาไทยโดย อังคณา รัตนจันทร์ ซึ่งมีจุดประสงค์เพื่อความบันเทิงและทำให้เยาวชนได้เรียนรู้เรื่องสามก๊กด้วยวิธีที่ง่ายขึ้น

ในการศึกษาเปรียบเทียบสามก๊กฉบับเจ้าพระยาพระคลัง (หน) ในฐานะที่เป็นสามก๊กฉบับที่ได้รับความนิยมสูงสุดและถือว่าเป็นต้นแบบของสามก๊กฉบับอื่น ๆ กับสามก๊กฉบับการ์ตูนของมิตสึเทรุ โยโกยามะ ซึ่งเป็นสามก๊กในรูปแบบการ์ตูนที่เป็นที่ยอมรับในกลุ่มผู้อ่านการ์ตูน ผู้วิจัยพบว่าสามก๊กทั้งสองฉบับมีความเหมือน ความคล้ายคลึงและความแตกต่างกันในด้านต่าง ๆ โดยผู้วิจัยจะได้กล่าวต่อไปตามประเด็นดังต่อไปนี้

1. โครงเรื่องและกลวิธีการสร้างโครงเรื่อง
2. ตัวละครและกลวิธีการสร้างตัวละคร
3. ฉากและกลวิธีการสร้างฉาก
4. แนวคิดและกลวิธีการเสนอแนวคิด
5. กลวิธีการเล่าเรื่อง
6. กลวิธีการนำเสนอผลงาน

เปรียบเทียบโครงเรื่องและกลวิธีการสร้างโครงเรื่อง

สามก๊ก เป็นเรื่องราวพงศาวดารจีนและเป็นเรื่องเล่าในทำนองนิยายมาก่อน ต่อมาในสมัยราชวงศ์ถัง (พ.ศ.1161-1449) ได้นำแสดงจึงปรากฏว่าเป็นที่นิยมมาเกือบ 800 ปี ถึงสมัยราชวงศ์ใต้เหมิง (พ.ศ.1911-2186) ล่อกวนตง นักปราชญ์ชาวจีนจึงได้แต่งสามก๊กเป็นหนังสือขึ้นมาโดยเรียกว่า สามก๊กจีเอี้ยนหนี่ หรือนิทานอิงพงศาวดารสามก๊ก โดยนำเรื่องราวในจดหมายเหตุเรื่องสามก๊กมาแต่งเป็นนิทานจนเป็นที่นิยมแพร่หลายและได้มีสามก๊กฉบับอื่น ๆ เกิดขึ้นตามมา

สามก๊กฉบับเจ้าพระยาพระคลัง (หน) และสามก๊กฉบับการุญของมิตสีเทรุ โยโกยามะ ทั้งสองฉบับนี้ได้แปลมาจากสามก๊กจีเอี้ยนหนี่ของล่อกวนตง ถึงแม้จะมีเค้าเรื่องมาจากสามก๊กจีเอี้ยนหนี่ แต่สามก๊กทั้งสองฉบับนี้มีความเหมือน คล้ายคลึงและความแตกต่างของโครงเรื่องในบางส่วน ดังจะกล่าวต่อไปนี้

เปรียบเทียบโครงเรื่องหลักหรือโครงเรื่องใหญ่ (Main plot)

โครงเรื่องหลักหรือโครงเรื่องใหญ่ของ สามก๊กฉบับเจ้าพระยาพระคลัง (หน) คือ เรื่องราวการต่อสู้เพื่อแย่งชิงอำนาจความเป็นใหญ่ในแผ่นดินจีนของเหล่าขุนนาง ข้าราชการและเชื้อพระวงศ์เนื่องจากพระมหากษัตริย์ไร้ความสามารถในการปกครอง แผ่นดินจีนจึงแบ่งการปกครองออกเป็นสามก๊ก ต่างต่อสู้แย่งชิงอำนาจกันเป็นระยะเวลานาน จนกระทั่งก๊กที่มีกำลังที่เข้มแข็งที่สุดสามารถปราบปรามก๊กที่อ่อนแอกว่าและรวมการปกครองเป็นหนึ่งได้ดังเดิม

ส่วนสามก๊กฉบับการุญของมิตสีเทรุ โยโกยามะ เป็นเรื่องราวการต่อสู้ของผู้สืบเชื้อสายราชวงศ์ฮั่นเพื่อกอบกู้ราชวงศ์ที่กำลังจะล่มสลายเนื่องจากพระมหากษัตริย์แห่งราชวงศ์ฮั่นในขณะนั้นไร้ความสามารถในการปกครองบ้านเมืองให้สงบสุข ข้าราชการแย่งชิงอำนาจกัน เกิดกบฏตามหัวเมืองต่าง ๆ จนในที่สุดแผ่นดินจีนจึงแบ่งแยกออกเป็นสามก๊ก ก๊กของผู้ที่สืบเชื้อสายราชวงศ์ฮั่นต่อสู้โดยมุ่งหวังที่จะรวมแผ่นดินจีนดังเดิมอีกครั้ง แต่ก็ไม่ประสบผลสำเร็จเนื่องจากขาดผู้นำที่มีสติปัญญาความสามารถในการต่อสู้ ในที่สุดก็ล่มสลาย เนื่องจากสามก๊กทั้งสองฉบับแปลและยึดโครงเรื่องมาจาก สามก๊กจีเอี้ยนหนี่ของล่อกวนตง ซึ่งถือหลักการว่าก๊กของพระเจ้าเล่าปี่ ผู้มีเชื้อสายของราชวงศ์ฮั่นเป็นก๊กที่สืบราชสมบัติต่อจากพระเจ้าเหี้ยนเต้ ฉะนั้นนุยก๊กของโจโฉ และง่อก๊กของซุนกวนจึงเป็นก๊กที่ก่อการกบฏต่อราชวงศ์ฮั่น ฉะนั้นสามก๊กทั้งสองฉบับจึงเข้าข้างเล่าปี่ เพราะถือว่าเล่าปี่เป็นผู้สืบเชื้อสายราชวงศ์ฮั่น

อย่างไรก็ตามสามก๊กฉบับการ์ตูนของมิตสึเทรุ โยโกยามะ จะมีโครงเรื่องที่โน้มเอียงเข้าข้างเล่าปี่มากกว่าสามก๊กฉบับเจ้าพระยาพระคลัง (หน) ดังจะพิจารณาได้จากมูลเหตุของการต่อสู้กันในเรื่องสามก๊กฉบับเจ้าพระยาพระคลัง (หน) นั้นมีมูลเหตุที่ก่อให้เกิดเรื่องสามก๊ก คือ การต่อสู้แย่งชิงอำนาจความเป็นใหญ่ กล่าวคือเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเนื่องมาจากในขณะนั้นพระมหาจักรีฯ ไร้ความสามารถในการปกครอง เชื้อพระวงศ์และเหล่าข้าราชการขาดความสามารถโดยที่ต่างฝ่ายต่างต้องการเป็นใหญ่ในแผ่นดินจีนจนในที่สุดได้แบ่งแยกออกเป็นสามก๊กทำการต่อสู้ชิงไหวชิงพริบกัน การใช้เล่ห์กลต่าง ๆ โดยต่างฝ่ายต่างต้องการรวมแผ่นดินดั้งเดิมภายใต้การปกครองของตน แต่ท้ายที่สุดทั้งสามก๊กก็ถูกปราบปรามและแผ่นดินจีนก็รวมการปกครองดั้งเดิม ส่วนสามก๊ก ฉบับการ์ตูนของมิตสึเทรุ โยโกยามะ มีมูลเหตุที่ก่อให้เกิดเรื่องสามก๊ก คือ ความต้องการที่จะกอบกู้ราชวงศ์ของผู้สืบเชื้อสายราชวงศ์ฮั่น กล่าวคือเป็นเรื่องราวของผู้สืบเชื้อสายราชวงศ์ฮั่น ซึ่งก็คือเล่าปี่ ในขณะที่บ้านเมืองเกิดความวุ่นวายเนื่องมาจากพระมหาจักรีฯ แห่งราชวงศ์ในขณะนั้นไร้ความสามารถในการปกครองแผ่นดิน เหล่าขุนนางและผู้ปกครองหัวเมืองต่าง ๆ ก่อกบฏแย่งชิงอำนาจกัน เล่าปี่ซึ่งเป็นเชื้อสายราชวงศ์ฮั่นจึงได้รวบรวมกำลังพลทำการต่อสู้เพื่อที่จะปราบปรามกบฏแผ่นดินและกอบกู้ราชวงศ์ฮั่น ซึ่งในการต่อสู้นั้นมีสองก๊กคือก๊กของโจโฉและก๊กของซุนกวน เป็นศัตรูสำคัญ แต่ในท้ายที่สุดก๊กของเล่าปี่ก็ไม่สามารถกอบกู้ราชวงศ์ฮั่นได้สำเร็จ เนื่องจากเมื่อเล่าปี่ตาย จ๊กก๊กจึงขาดผู้นำที่มีสติปัญญาความสามารถจ๊กก๊กก็ต้องล่มสลายไปพร้อมกับราชวงศ์ฮั่น

เปรียบเทียบกลวิธีการสร้างโครงเรื่องหลักหรือโครงเรื่องใหญ่

สามก๊กฉบับเจ้าพระยาพระคลัง (หน) และสามก๊กฉบับการ์ตูนของมิตสึเทรุ โยโกยามะ มีกลวิธีการสร้างโครงเรื่องหลักหรือโครงเรื่องใหญ่ที่เหมือนและแตกต่างกันดังต่อไปนี้

1. เปรียบเทียบการเปิดเรื่องหรือการเริ่มเรื่อง (Exposition or Beginning or Opening)

จากการศึกษาเปรียบเทียบการเปิดเรื่องหรือการเริ่มเรื่องระหว่าง สามก๊กฉบับเจ้าพระยาพระคลัง (หน) กับ สามก๊กฉบับการ์ตูนของมิตสึเทรุ โยโกยามะ พบว่าสามก๊กทั้งสองฉบับมีลักษณะการเปิดเรื่องที่แตกต่างกัน ดังต่อไปนี้

สามก๊กฉบับเจ้าพระยาพระคลัง (หน) มีกลวิธีการเปิดเรื่องด้วยการบรรยายอธิบายพงศาวดารก่อนเริ่มเรื่องสามก๊ก คือบรรยายถึงเหตุการณ์พงศาวดารก่อนที่ประเทศจีนจะแตกออก

เป็นสามก๊ก เริ่มตั้งแต่สมัยกษัตริย์จิ๋วอ๋อง เล่าตามลำดับเหตุการณ์จนถึงรัชสมัยพระเจ้าเลนเต้ พระมหากษัตริย์ที่ตกอยู่ใต้อำนาจของซันที่ ซึ่งการเปิดเรื่องเช่นนี้เป็นกาเปิดเรื่องที่ช่วยปูพื้นฐานด้านประวัติศาสตร์พงศาวดารจีนแก่ผู้อ่าน ดังความว่า

เดิมแผ่นดินเมืองจีนทั้งปวงนั้น เป็นสุขมาช้านานแล้วก็เป็นที่ ครั้นศึกสงบแล้วก็สุข มีพระมหากษัตริย์ทรงพระนามว่าพระเจ้าจิ๋วอ๋อง แลพระองค์ได้เสวยราชย์ต่อ ๆ ลงมาเป็นหลายพระองค์ได้ความสุขมาถึงเจ็ดร้อยปี จึงมีผู้ตั้งแข็งเมืองถึงเจ็ดหัวเมือง ครั้นนั้นพระเจ้าจิ๋วอ๋องได้เสวยราชย์ในเมืองจีนก็ให้ไปตีเอาหัวเมืองทั้งเจ็ดนั้นเข้าอยู่ในอาณาจักรพระเจ้าจิ๋วอ๋องทั้งสิ้น ครั้นอยู่มาพระเจ้าจิ๋วอ๋องเสียแก่ฮั่นฉื่อ แล้วฮั่นโกโจกับฮั่นฉื่อรบกัน จึงได้ราชสมบัติแก่ฮั่นโกโจ ฮั่นโกโจแลพระราชวงศ์ได้เสวยราชสมบัติต่อ ๆ มาในแผ่นดินจีนนั้นถึงสิบสององค์ มีขุนนางคนหนึ่งชื่ออองมั่งเป็นขบถจึงเอาราชสมบัติได้ เป็นเจ้าแผ่นดินอยู่สิบแปดปี แล้วจึงมีหลานพระเจ้าฮั่นโกโจชื่อ ฮั่นกอบู่จับอองมั่งฆ่าเสียจึงเอาราชสมบัติ ได้เสวยราชย์สืบวงศ์มาสิบสององค์ พระองค์ที่ได้เสวยราชย์ที่สุดนั้น ทรงพระนามพระเจ้าเหียนเต้ จึงแตกเป็นสามเมือง ภาษาจีนเรียกว่า สามก๊ก

(เจ้าพระยาพระคลัง (หน), 2543. หน้า 4)

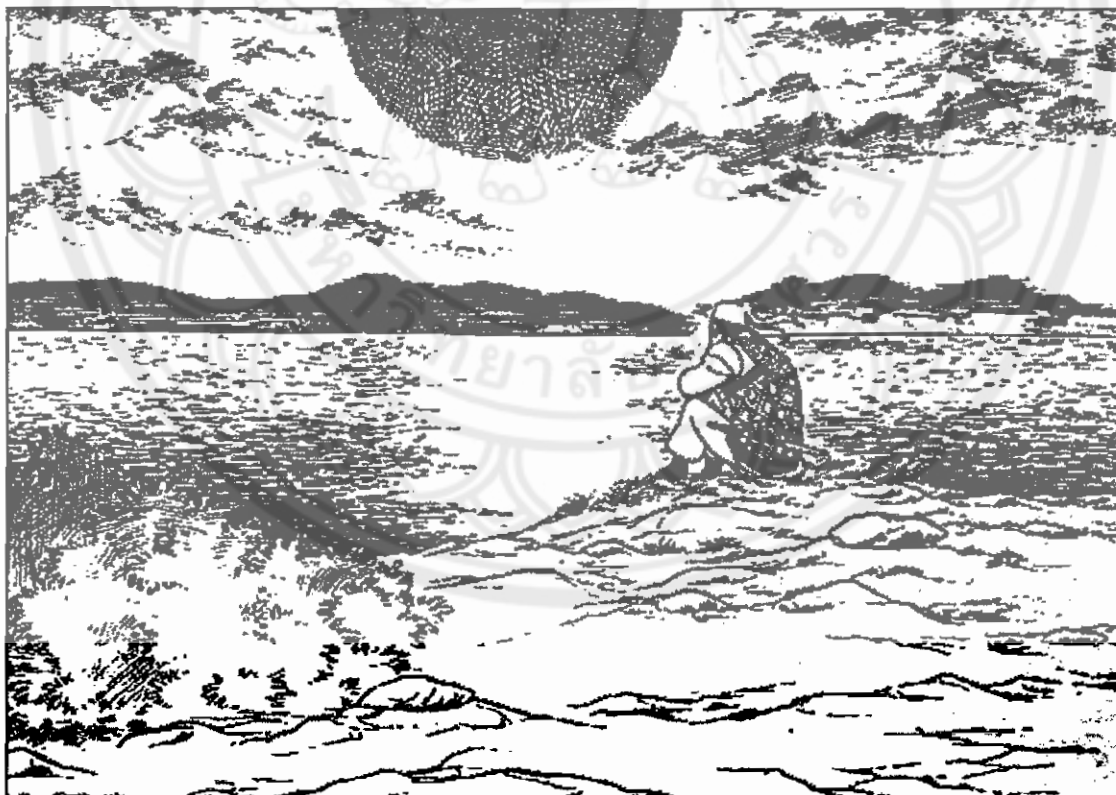
หลังจากการเปิดเรื่องด้วยการบรรยายถึงสภาพบ้านเมือง ลักษณะการปกครองที่พระมหากษัตริย์ไร้ความสามารถที่จะปกครองแผ่นดินตกอยู่ใต้อำนาจของขุนนางจนก่อให้เกิดความวุ่นวายทั้งในและนอกราชสำนัก เกิดกลุ่มโจรโพกผ้าเหลืองปล้นฆ่าประชาชน ต่อมาอีกกลุ่มผู้รักชาติรวมตัวกันเพื่อปราบโจรโพกผ้าเหลือง ซึ่งในขณะนี้เป็นการแนะนำตัวละครเอกของเรื่องคือเล่าปี่ โดยเป็นการเสนอตัวละครในด้านรูปร่าง หน้าตา อุปนิสัยที่โดดเด่น และประวัติส่วนตัวของตัวละคร ด้วยวิธีการบรรยายดังความว่า

แลเมืองตุ้นก้วนมีชายคนหนึ่งชื่อเล่าปี่ เมื่อน้อยชื่อเหียนเต็ก ก็ไม่สู้รักเรียนหนังสือแต่มีปัญญาน้ำใจนั้นดี ความโกรธความยินดีมิได้ปรากฏออกมาภายนอก ใจนั้นอารีนักมีเพื่อนฝูงมาก ใจกว้างขวาง หมายถึงเป็นใหญ่กว่าคนทั้งปวง กอบด้วยลักษณะรูปใหญ่สมบูรณ์สูงประมาณห้าศอกเศษ หู

ยานถึงบ่า มือยาวถึงเข่า หน้าขาวดั่งสีหยก ฝีปากแดงดั่งชาดแต้ม จักษุ
 ชำเลืองไปเห็นหู แลเล่าปีนั้นเป็นบุตรเล่าเหง เล่าเหงเป็นเชื้อวงศ์พระเจ้าฮั่น
 เกงเต้ เล่าเหงตายยังแต่ภรรยา เล่าปีผู้บุตรมีกตัญญูรักษามารดามีให้อาหาร
 แลเล่าปีกับมารดาเป็นคนเทัญใจไร้ทรัพย์ ทอเสื่อขายเลี้ยงชีวิต บ้านที่เล่าปี
 อยู่ นั้น ชื่อบ้านเล่าของจุน อยู่ใกล้เมืองตุ้นก้วน

(เจ้าพระยาพระคลัง (หน), 2543. หน้า 7)

ส่วนสามก็กบับการ์ตูนของมิตสึเทรุ โยโกยามะ มีกลวิธีในการเปิดเรื่องด้วยภาพที่
 แสดงนาฏการหรือการกระทำของตัวละคร กล่าวคือ ผู้เขียนได้เปิดเรื่องด้วยพฤติกรรมของ
 เล่าปีที่นั่งอยู่ริมแม่น้ำฮวงโหจนเวลาค่ำ โดยผู้เขียนบรรยายเพียงว่า “เรื่องราวต่อไปนี้เกิดขึ้น
 ในปีศักราชขงผิงตอนต้นเมื่อประมาณ 1,800 ปีก่อน” (มิตสึเทรุ โยโกยามะ, ม.ป.ป. เล่ม 1.
 หน้า 7) ดังภาพ

ภาพ 123 แสดงการเปิดเรื่องด้วยภาพของเล่าปี
 (มิตสึเทรุ โยโกยามะ, ม.ป.ป. เล่ม 1. หน้า 7)

การเปิดเรื่องเช่นนี้เป็นการเร้าความสนใจแก่ผู้อ่านทำให้ผู้อ่านเกิดความสงสัยและอยากติดตามเรื่องราวต่อไป หลังจากนั้นผู้เขียนได้แสดงสภาพแวดล้อม สภาพบ้านเมืองในขณะนั้นด้วยการใช้บทสนทนาของตัวละคร ดังจะเห็นได้จากการสนทนายระหว่างเล่าปีกับชาวบ้านที่เดินทางผ่านมา ความว่า

ชาวบ้าน : อ้าว...พ่อหนุ่ม! ยังอยู่อีกหรือนี่? ถ้ามจริง ๆ เอะะ นั่งอยู่
ทำไมตั้งแต่เช้าแล้ว

เล่าปี : การนั่งดูแม่น้ำฮวงโหแบบนี้เหมือนกับแม่น้ำฮวงโหกำลังเล่า
เรื่องราวต่าง ๆ ให้ข้าฟังว่าชนเผ่าฮั่นผู้บุกเบิกแผ่นดินจีนก็
เป็นเช่นเดียวกับเมียดทรายที่เดินทางมาจากดินแดนอันไกล
โพ้น แม่น้ำฮวงโหสายนั้นนอกจากจะเป็นแหล่งเพาะปลูก
ตลอดสองฝั่งแม่น้ำแล้ว ยังเป็นเส้นทางการค้าและแหล่ง
กำเนิดของวัฒนธรรมต่าง ๆ มานานหลายพันปี เพราะฉะนั้น
ถึงจะนั่งดูนาน ๆ ข้าก็ไม่เบื่อ

ชาวบ้าน : แต่ว่าแถวนี้ไม่ค่อยจะปลอดภัยกับนักพรอกนะเพราะหมู่นี้มี
กลุ่มโจรโพกผ้าเหลืองออกอาละวาดบ่อย ๆ ถ้ามันั่งอยู่
อย่างนี้เดี๋ยวก็ถูกพวกทหารสงสัยเอาหรือ

(มิตสีเทรุ โยโกยามะ, ม.ป.ป. เล่ม 1. หน้า 9-10)

จากบทสนทนาดังกล่าวจะเห็นว่าบ้านเมืองในขณะนั้นได้เกิดมีกลุ่มโจรโพกผ้าเหลือง
คอยทำร้ายประชาชน ประชาชนต่างหวาดกลัวกลุ่มโจรโพกผ้าเหลือง

นอกจากจะแสดงสภาพสังคม สภาพบ้านเมืองในขณะนั้นแล้ว ผู้เขียนยังเริ่มเปิด
ตัวละครเอกได้แก่ เล่าปี โดยแสดงรูปร่างหน้าตาจากภาพและภูมิหลังของตัวละครจากการสนทนา
ของตัวละคร ดังภาพและความที่ปรากฏในหนังสือการ์ตูน

ภาพ 124 แสดงภูมิหลังของเล่าปี่
(มิตสึเทรุ โยโกยามะ, ม.ป.ป. เล่ม 1. หน้า 123)

จะพบว่าสามก๊กทั้งสองฉบับมีกลวิธีในการเปิดเรื่องที่แตกต่างกันคือ สามก๊กฉบับเจ้าพระยาพระคลัง (หน) จะใช้กลวิธีในการเปิดเรื่องด้วยการบรรยายสภาพแวดล้อม ลักษณะการปกครองเพื่อปูพื้นฐานด้านพงศาวดารจีนให้แก่ผู้อ่าน ต่อมาก็เริ่มแนะนำตัวละคร ส่วนสามก๊กฉบับการ์ตูนของมิตสึเทรุ โยโกยามะ เปิดเรื่องด้วยภาพที่แสดงนาฏการของตัวละครเพื่อสร้างความสนใจของผู้อ่าน ต่อมาก็ใช้บทสนทนาของตัวละครแสดงเหตุการณ์สภาพแวดล้อมและภูมิหลังของตัวละคร

อย่างไรก็ตามถึงแม้ว่าสามก๊กทั้งสองฉบับจะใช้กลวิธีในการเปิดเรื่องที่แตกต่างกัน แต่ทั้งสองฉบับมีจุดประสงค์ในการเปิดเรื่องเพื่อให้ผู้อ่านได้รู้จักสภาพแวดล้อมหรือฉากภายในเรื่อง แนะนำตัวละครเอกเพื่อที่จะพัฒนาเรื่องไปสู่ปัญหาและดำเนินเรื่องไปสู่จุดจบของเรื่องได้ตามจุดมุ่งหมายของผู้แต่ง

2. การดำเนินเรื่อง (Middle or Complication or Body)

สามก๊กฉบับเจ้าพระยาพระคลัง (หน) และสามก๊กฉบับการ์ตูนของมิตสึเทรุ โยโกยามะมีกลวิธีในการดำเนินเรื่องที่เหมือน คล้ายคลึงและแตกต่างกันดังต่อไปนี้

2.1 การผูกปมปัญหา หรือการสร้างความขัดแย้ง

การสร้างความขัดแย้งในสามก๊กทั้งสองฉบับมีกลวิธีการสร้างความขัดแย้งที่เหมือนกัน คือ มนุษย์ขัดแย้งกับมนุษย์ (Man Against Man) แต่การผูกปมปัญหาที่ก่อให้เกิดความขัดแย้งนั้นมีความแตกต่างกัน กล่าวคือ ในสามก๊กฉบับเจ้าพระยาพระคลัง (หน) ผู้ประพันธ์ได้ผูกปมปัญหาที่เกิดจากความต้องการที่จะแย่งชิงอำนาจความเป็นใหญ่ของเหล่าขุนนางและเชื้อพระวงศ์ จนก่อให้เกิดการแบ่งแยกออกเป็นก๊กต่าง ๆ ถึงสามก๊ก ได้แก่ จ๊กก๊กของเล่าปี่ วูยก๊กของโจโฉ และง่อก๊กของซุนกวนเพราะต่างต้องการรวมแผ่นดินจีนเป็นหนึ่งเดียว โดยก๊กของตนเป็นผู้ปกครองและมีอำนาจสูงสุด ทั้งสามก๊กจึงเกิดความขัดแย้งกันซึ่งเป็นความขัดแย้งระหว่างมนุษย์กับมนุษย์

ส่วนสามก๊กฉบับการ์ตูน ของมิตสึเทรุ โยโกยามะ มีการผูกปมปัญหาของเรื่องคือ ความต้องการที่จะกอบกู้เอกราชของฝ่ายตัวละครเอกจึงได้ต่อสู้กับฝ่ายอื่น ๆ ที่เข้ามาขัดขวาง ซึ่งตัวละครเอกนั้นก็คือ เล่าปี่ ผู้เป็นเชื้อสายของราชวงศ์ฮั่นมีความต้องการจะกอบกู้ราชวงศ์ฮั่น จึงต้องต่อสู้กับก๊กอื่น ๆ ที่ต้องการจะล้มล้างราชวงศ์ฮั่นโดยมีก๊กที่สำคัญคือ ก๊กของโจโฉและก๊กของซุนกวน ซึ่งการต่อสู้ดังกล่าวเป็นการต่อสู้ที่เกิดจากความขัดแย้งระหว่างมนุษย์กับมนุษย์

2.2 การพัฒนาเรื่อง

สามก๊กฉบับเจ้าพระยาพระคลัง (หน) และสามก๊กฉบับการ์ตูนของมิตสึเทรุ โยโกยามะ มีการพัฒนาเรื่องเหมือนกันคือ มีการพัฒนาเรื่องตามลำดับเวลาและเหตุการณ์หรือตามปฏิทิน กล่าวคือ สามก๊กฉบับเจ้าพระยาพระคลัง (หน) เมื่อผู้ประพันธ์เปิดเรื่องด้วยการบรรยายสภาพแวดล้อมและเสนอตัวละครและพัฒนาเรื่องโดยเกิดกลุ่มโจรโพกผ้าเหลืองปล้นฆ่าราษฎร หลังจากนั้นก็ได้มีกลุ่มผู้นำตามหัวเมืองต่าง ๆ อาสาปราบโจรโพกผ้าเหลืองแต่เมื่อปราบโจรโพกผ้าเหลืองสำเร็จ บ้านเมืองก็ยังไม่สงบสุขเนื่องจากเหล่าขุนนาง ข้าราชการต่างแย่งชิงอำนาจความเป็นใหญ่ เกิดการสู้รบจนแผ่นดินจีนแบ่งออกเป็นสามก๊กและท้ายที่สุดเรื่องราวต่าง ๆ ก็จบลงด้วยก๊กต่าง ๆ ล่มสลายและแผ่นดินรวมเป็นหนึ่งอีกครั้ง ส่วนสามก๊กฉบับการ์ตูนของมิตสึเทรุ โยโกยามะ

เมื่อผู้เขียนเปิดเรื่องด้วยภาพและนาฏการของตัวละคร แนะนำตัวละครและสภาพแวดล้อมด้วย บทสนทนาของตัวละคร เรื่องราวต่าง ๆ ก็ได้พัฒนาเรื่องโดยเกิดใจพิกผ้าเหลืองสร้างความเดือดร้อนแก่ราษฎร เล่าปีได้อาสารวบรวมปราบใจพิกผ้าเหลือง เมื่อปราบใจพิกผ้าเหลืองสำเร็จแล้วบ้านเมืองก็ยังไม่สงบสุขเนื่องจากข้าราชการ ขุนนางแย่งชิงอำนาจความเป็นใหญ่ เล่าปีผู้สืบเชื้อสายราชวงศ์อันต้องการที่จะกอบกู้ราชวงศ์อันและปราบปรามเหล่าข้าราชการและขุนนางที่ก่อกบฏต่อราชวงศ์อันจึงเกิดการต่อสู้โดยมีก๊กสำคัญ ๆ คือ วัยก๊กและง่อก๊ก แต่ท้ายที่สุดก็ไม่สำเร็จ จ๊กก๊กของเล่าปีก็ล่มสลายไปพร้อม ๆ กับราชวงศ์อัน

จะเห็นว่าสามก๊กทั้งสองฉบับนั้นมีกลวิธีในการพัฒนาเรื่องด้วยการพัฒนาเรื่องตามเวลา และเหตุการณ์หรือตามปฏิทินเหมือนกันแต่แตกต่างกันรายละเอียดปลีกย่อย ลำดับเหตุการณ์เนื่องจากสามก๊กทั้งสองฉบับมีการผูกปมปัญหาที่แตกต่างกันคือ สามก๊กฉบับเจ้าพระยาพระคลัง (หน) เป็นเรื่องแย่งชิงอำนาจความเป็นใหญ่ ส่วนสามก๊กฉบับการ์ตูนของมิตสึเทรุ โยโกยามะ เป็นเรื่องการกอบกู้ราชวงศ์อันของเล่าปี

ด้วยเนื้อหาของสามก๊กที่เป็นเรื่องราวพงศาวดารจีนที่มีระยะเวลายาวนานกว่า 111 ปี ซึ่งในช่วงระยะนั้นมีเหตุการณ์ต่าง ๆ เกิดขึ้นมากมาย การที่เลือกใช้การพัฒนาเรื่องด้วยการเรียงลำดับเรื่องตามเวลาปฏิทินทำให้ผู้อ่านไม่เกิดความสับสนและสนุกสนานกับการติดตามเรื่องราวตั้งแต่ต้นจนจบ นอกจากนั้นทั้งสองฉบับยังมีการพัฒนาเรื่องด้วยวิธีการเล่าย้อนหลังแทรกอยู่เป็นช่วง ๆ เช่น ในสามก๊กฉบับเจ้าพระยาพระคลัง (หน) ได้มีการเล่าย้อนหลังถึงประวัติของก้าเหลงทหารเอกของซุนกวน ความเป็น

...ก้าเหลงคนนี้อยู่ชายทะเลตำบลลิ้มกั้ง แต่ก่อนนั้นก้าเหลงคุมพวกเพื่อนเป็นโจรเที่ยวตีชิงเรือลูกค้าวานิชอยู่ในท้องทะเล แลพวกโจรทั้งนั้นเอาพรวนแลกระดิ่งร้อยผูกกายทุกคน แลแล้วก้าเหลงให้เอาแพรขบวรลายทอง ซึ่งตีได้ในเรือลูกค้าเมืองเสฉวนมาทำใบเรือ แลลูกค้าวานิชเห็นเรือสำคัญตั้งนั้นก็กลัวมีอาชญาที่จะต่อสู้ ครั้นอยู่มา ก้าเหลงละความชั่วเสีย จึงพาพวกเพื่อไปอยู่กับเล่าเปียวเป็นหลายเดือน ก้าเหลงเห็นว่าเล่าเปียวเป็นคนมีความคิดน้อย จึงหนีข้ามอ่าวมา จะอยู่ด้วยท่าน พอพบหนองจอกกลางทาง หนองจอกว่ากล่าวเกลี้ยกล่อมก้าเหลงไปไว้ด้วย เมื่อครั้งท่านยกทัพเรือไปรบกับหนองจอนั้น ถ้าหนองจอกไม่ได้ก้าเหลงไว้เป็นกำลัง หนองจอกก็จะถึงแก่ความตาย หนองจอกมิได้ป้อนำเหน็จเลี้ยงดูก้าเหลงให้

ถึงขนาด แล้วข้าพเจ้าเห็นว่ากำเผลงเป็นโจร กำเผลงนั้นมีความน้อยใจคิดจะ
ออกจากห้องจ้อ

ฝ่ายไชหุยซึ่งเป็นทหารห้องจ้อ เห็นกำเผลงเสียใจไม่สบายดังนั้นจึงเข้าไปว่า
แก่ห้องจ้อว่า ขอให้ท่านเอาใจกำเผลงไว้ให้เป็นนายทหารอยู่ ณ เมืองเอียนก้วน
ซึ่งขึ้นแก่เมืองกังแฮนั้น ห้องจ้อก็ยอม ไชหุยจึงหาตัวกำเผลงมากินโต๊ะแล้วบอก
ว่า เราช่วยว่ากล่าวเสนอความชอบให้ท่าน บัดนี้ห้องจ้อให้ท่านเป็นนายทหาร
อยู่ ณ เมืองเอียนก้วน แลตัวท่านก็เป็นชาติทหาร จงพิเคราะห์ดูให้ประจักษ์ใจ
เถิด ไชว่าเดือนตะวันนี้จะอยู่ท่าก็หาไม่ได้ ครั้นจะนั่งอยู่เล่า ท่านก็จะแก่ชราลง
ทุกวัน ซึ่งท่านจะไปเป็นนายทหารนั้นจงเร่งคิดตั้งตัวให้ได้

ครั้นกำเผลงมาอยู่ ณ เมืองเอียนก้วน เห็นได้ทีแล้วจึงมาว่ากล่าวจะขอมาอยู่
ทำราชการด้วยท่าน...

(เจ้าพระยาพระคลัง (หน) , 2543. หน้า 530)

หรือในสามก๊ก ฉบับการ์ตูนของมิตสึเทรุ โยโกยามะ ปรากฏการเล่าย้อนหลังเพื่อแสดง
ประวัติของซีซี ความว่า

ชื่อตันสกุ เป็นชื่อปลอมที่ใช้ปกปิดตัวเอง ชื่อจริงคือซีซี มีฉายาว่า
หยวนจื่อ เป็นผู้ที่มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักทั่วเมืองเอ็งชง ความจริงมีอยู่ว่า ซีซีเป็น
คนรักชาติจะยิ่ง วันหนึ่งซีซีได้รับการขอร้องให้ช่วยแก้แค้นจากผู้ใกล้ชิดคน
หนึ่ง ซีซีรับปากอย่างเต็มใจและลงมือแก้แค้นให้ชายผู้นั้นทันที จากนั้นซีซีก็
ถูกทหารของทางการตามล่า เพื่อที่จะหลบให้พ้นสายตาของทหาร ซีซีจึงได้
เอาผงถ่านมาทาหน้าจนใจปล่อยให้ผมเผ้ายุ่งเหยิง ทำตัวเหมือนคนคนวิกลจริต
พอทหารทางการซักถามอะไรซีซีก็ไม่ยอมตอบ ดังนั้นทหารจึงคุมตัวซีซีไปทั่ว
เมือง เพื่อถามหาว่าใครรู้จักซีซีบ้าง แต่ก็ไม่มีใครไปร้องเรียนที่ว่าการเลยสัก
คน มีหน้าซ้ำพวกเพื่อนสนิทของซีซี ยังได้ลอบเข้าไปในที่ว่าการในคืนวันหนึ่ง
พวกเขาช่วยซีซีออกมาได้และพาหนีไปยังแดนไกล นับแต่นั้นมา ซีซี ก็เปลี่ยน
ชื่อเป็น ตันสกุ เดินทางไปตามเมืองต่าง ๆ

(มิตสึเทรุ โยโกยามะ, ม.ป.ป. เล่ม 21 . หน้า 32-36)

พวกเขาช่วยซิชี
ออกมาได้และ
พาหนีไปยัง
แดนไกล

นับแต่นั้นมา
ซิชีก็เปลี่ยนชื่อ
เป็นตันฮกเดินทาง
ไปตามเมืองต่าง

ภาพ 125 ซิชีหนีจากการจับกุมและเดินทางไปตามเมืองต่าง ๆ
(มิตสีเทรุ โยโกยามะ, ม.ป.ป. เล่ม 21. หน้า 36)

ซึ่งการเล่าย้อนหลังนี้มีส่วนช่วยในการพัฒนาเรื่องโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อแนะนำตัวละคร และให้เหตุการณ์ในอดีตตักเตือนสั่งสอนหรือแนะนำวิธีการแก้ปัญหาโดยมองจากเหตุการณ์ที่เคยเกิดขึ้นในอดีตมาเป็นข้อคิดเตือนใจ

2.3 การดำเนินเรื่องเพื่อสร้างความสนใจผู้อ่าน

กลวิธีที่เกี่ยวกับการดำเนินเรื่องนอกจากการผูกปมปัญหาหรือสร้างความขัดแย้ง การพัฒนาเรื่องแล้ว สามก๊กทั้งสองฉบับยังใช้กลวิธีการดำเนินเรื่องเพื่อสร้างความสนใจของผู้อ่านด้วยวิธีการต่าง ๆ เพื่อเป็นการกระตุ้นให้ผู้อ่านเกิดความสนใจใคร่รู้และต้องการที่จะติดตามเรื่องราวไปจนจบซึ่งมีกลวิธีดังต่อไปนี้

2.3.1 การใช้ความกระหายใคร่รู้

สามก๊กทั้งสองฉบับสร้างความกระหายใคร่รู้แก่ผู้อ่านให้จดจ่อกับเหตุการณ์ด้วยความโดดเด่นในเรื่องเนื้อหาที่เต็มไปด้วยเรื่องของการใช้สติปัญญา คิดสร้างกลอุบายต่าง ๆ เพื่อให้ฝ่ายตรงข้ามเพลี่ยงพล้ำ ซึ่งเหตุการณ์ในสามก๊กทั้งสองฉบับจะเหมือนกันเนื่องจากมีต้นฉบับมาจากสามก๊ก ของล่อกวตงเหมือนกัน ยกตัวอย่างเช่น เหตุการณ์ตอนขงเบ้งตีตีตึงเป็นการใช้ไหวพริบและสติปัญญาเพื่อแก้ไขสถานการณ์คับขันของขงเบ้ง เนื่องจากสุมาอี้ยกทัพมาประชิดประตูเมืองในขณะที่ขงเบ้งมีทหารคอยรักษาเมืองอยู่ไม่กี่คน ขงเบ้งจึงใช้สติปัญญาไหวพริบคิดกลอุบายหลอกล่อให้สุมาอี้ระแวงและยกทัพกลับ โดยการที่แกั่งเปิดประตูเมืองทุกด้าน และให้ทหารทั้งหมดซ่อนตัวอยู่ภายในเมือง ส่วนขงเบ้งก็นั่งตีตึงอย่างสบายใจอยู่บนกำแพงเมืองโดยไม่หวั่นเกรงกองทัพของสุมาอี้ ทำให้สุมาอี้ระแวงว่าขงเบ้งจะมีแผนการแอบแฝงอยู่ สุมาอี้จึงยกทัพกลับ ซึ่งเหตุการณ์ดังกล่าวเจ้าพระยาพระคลัง (หน) ได้บรรยายไว้ความว่า

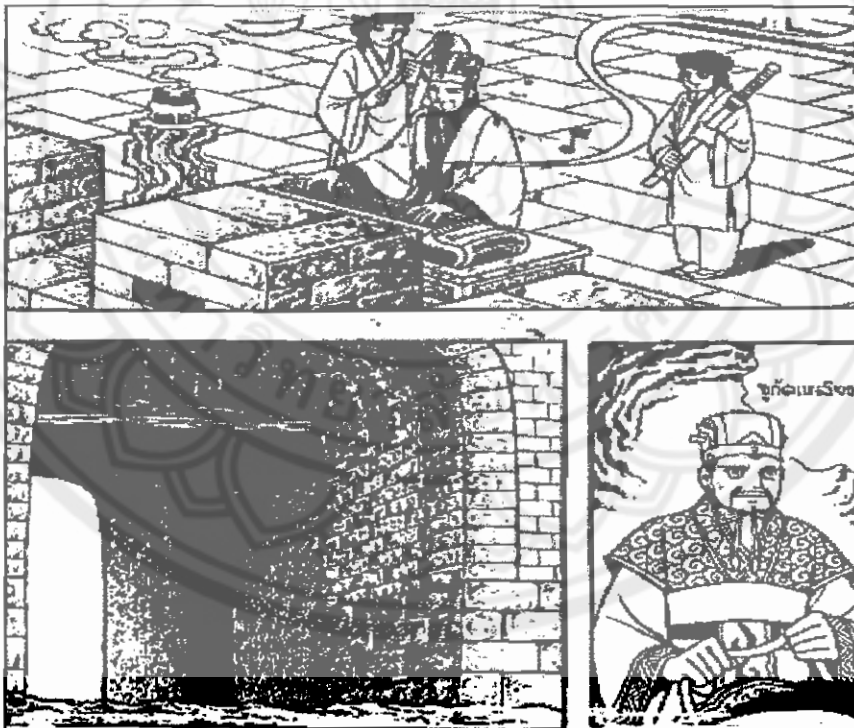
ขณะนั้นม้าใช้มาบอกว่า สุมาอี้ยกทหารมาแล้ว ขงเบ้งแจ้งดังนั้นก็ตกใจ ทหารทั้งปวงก็หน้าซีดไปสิ้นทุกคน ขงเบ้งน้อยตัวแลทหารผู้ใหญ่ก็ไม่อยู่ มิรู้ที่จะสู้รบประการใด จึงขึ้นไปดูบนเชิงเทิน เห็นทหารสุมาอี้ยกมาเป็นอันมาก ดั่งหนึ่งจะเหยียบเมืองเสีย จึงให้ทหารร้อยองที่ปักไว้บนกำแพงนั้นลงเสียสิ้นแล้วให้เปิดประตูเมืองไว้ทั้งสี่ด้าน จัดทหารแลชาวบ้านให้กวาดทางประตูเมืองเป็นปรกติดอยู่ประตูละยี่สิบคน มิให้สะดุ้งสะเทือน แล้วก็ขับทหารทั้งปวงเข้าท่อมเสียมิให้พูดจาเป็นปากเสียง จึงว่าเราจะคิดกลอุบายอันหนึ่งให้สุมาอี้ถอยไปจงได้ ถ้าผู้ใดเจอจากันอ้ออึ้งไปจะตัดศีรษะเสีย สั่งแล้วขงเบ้งก็แต่งตัวอำโดง พาเด็กน้อยสองคนขึ้นไปบนหอรบ ให้เด็กนั้นถือกระบี่คนหนึ่งคนหนึ่งถือแลี่ยืนอยู่ทั้งสองข้าง แล้วตั้งกระดางธูปบูชาไว้ข้างหน้า ก็นั่งตีตึงกระบี่ปีเล่นอยู่

ฝ่ายทหารกองหน้าสุมาอี้ยกเข้ามาใกล้เชิงกำแพงเมือง แลขึ้นไปดูบนหอรบเห็นขงเบ้งนั่งตีตึงกระบี่อยู่ก็เศร้าใจ กลับออกไปบอกสุมาอี้ว่า บัดนี้ข้าพเจ้ายกเข้าถึงเชิงกำแพง เห็นเมืองเงียบอยู่ มีแต่คนประตูละยี่สิบคนนั่งกวาดหยากเยื่อเฉยอยู่ แล้วตัวขงเบ้งนั้นขึ้นนั่งตีตึงกระบี่ปีเล่นอยู่บนหอรบเห็นประหลาดนัก จะเข้าเมืองนั้นก็เกรงจะถูกกลขงเบ้ง จึงกลับมาบอกท่าน

สุมาอี้ได้ฟังดังนั้นก็หัวเราะแล้วจึงว่า ขงเบ้งนี้จะอาจกระนั้นเจียวหรือ
เรามีเชื้อจะไปดูเอง สุมาอี้ขึ้นมาพาทหารไปประมาณยี่สิบคน ยืนอยู่แต่ไกล
เชิงกำแพงแลงขึ้นไปเห็นขงเบ้งแต่งตัวอ้าโถง หน้าตาเข้มขื่นบานสบายอยู่ ก็
คิดว่ากองทัพเรายกมาเป็นการจวนตัวถึงเพียงนี้ ขงเบ้งหาไม่มีความสะดุ้งใจไม่
กลับตีตกระจับปีเล่นเสียอีกเล่า ชะรอยจะแต่งกลไ้วลวงเราเป็นมันคง คิด
ฉะนั้นแล้วก็กริ่งใจกลัวว่าขงเบ้งจะทุ่มทหารไว้ ก็ชักม้าพาทหารกลับไป
ความกลัวมีทันจะจัดแจงทหารก็ให้กองหน้าเป็นกองหลังขับทหารรีบถอย
ออกมา

(เจ้าพระยาพระคลัง (หน), 2543. หน้า 1229)

ในสามก๊กฉบับการ์ตูนของมิตสึเทรุ โยโกยามะ ได้แสดงเหตุการณ์ที่ขงเบ้งตีตพันลวง
สุมาอี้เช่นกัน ดังภาพต่อไปนี้

ภาพ 126 แสดงภาพขงเบ้งตีตพันลวงสุมาอี้
(มิตสึเทรุ โยโกยามะ, ม.ป.ป. เล่ม 52. หน้า 168)

หรือเหตุการณ์การใช้สติปัญญาคิดกลอุบายทำลูกธนูของขงเบ้ง โดยขงเบ้งได้รับปาก

จิตวิญญูจะทำลูกธนูให้จิตวิญญูภายในเวลาสามวัน ขงเบ้งได้คิดกลอุบายทำหุ่นฟางหลอกทัพโจโฉว่าเป็นกองเรือเข้าโจมตีทัพโจโฉในเวลาที่มีหมอกลงจัด เมื่อโจโฉเห็นกองเรือเคลื่อนเข้ามาใกล้คิดว่าทัพตนถูกโจมตีก็สั่งให้ระดมยิงธนู ลูกธนูจำนวนมากปักอยู่ตามหุ่นฟางที่ขงเบ้งเตรียมไว้ ขงเบ้งจึงได้ลูกธนูจำนวนมากมาให้จิตวิญญูทันตามเวลาที่รับปากจิตวิญญูไว้ ดังคำบรรยายใน สามก๊กฉบับเจ้าพระยาพระคลัง (หน) ความว่า

ฝ่ายโจโฉได้ยินเสียงร้องกลองอื้ออึงดังนั้น ก็รู้ว่าทหารจิตวิญญูมาทำการ ครั้นจะให้เรือรบออกรบพุ่งหมอกก็ลงหนักไม่เห็นกันถนัด แลเกรงอยู่ว่าจิตวิญญูจะให้ทหารมาซุ่มไว้คอยรบกระหนาบ จึงสั่งอีกมิ มอเกาะให้เอาเรือรบทอดตั้งมันไว้ให้แต่ทหารทั้งปวงระดมยิงเกาทัณฑ์ไป แล้วให้เตียวเลี้ยว ซิหลงคุมทหารเป็นอันมากลงไประดมยิงทหารจิตวิญญูตามริมชายทะเล แลนายทหารบกแลเรือทั้งสองกองเห็นแต่เรือเรียงกันตะคุ่มอยู่ มิได้เห็นทหารว่ามากแลน้อย ก็ให้ทหารยิงเกาทัณฑ์ระดมไปเอาเรือรบนั้นดังท่าฝน ขงเบ้งให้ทหารทั้งปวงแอบมัดฟางแลหญ้าเป็นหุ่นชูขึ้นไว้ ครั้นเห็นลูกเกาทัณฑ์ติดมัดฟางแลหญ้ามาก แล้วก็ให้หยุดร้องกลองเสีย ให้กลับเรือรบแควหนึ่งเข้ารับลูกเกาทัณฑ์อีก ให้ตีร้องกลองอื้ออึง...

...ขงเบ้งจึงว่า อันธรรมาดาเป็นชายชาติทหาร ถ้าไม่รู้จะเนกรการฤกษ์บนแลฤกษ์ต่ำ ก็มีได้เรียกว่ามีสติปัญญา ซึ่งเราจะมาทำการทั้งนี้เพราะรู้ว่าวันนี้หมอกจะลงหนัก เราจึงอาจให้ทัณฑ์บนจิตวิญญูไว้ ซึ่งจิตวิญญูให้เราเป็นนายกองทำลูกเกาทัณฑ์ในสิบวันให้แล้วสิบหมื่นนั้น ถึงมาตรว่าจะให้ช่างทำก็ไม่ทัน เหตุทั้งนี้ก็เพราะจิตวิญญูจะฆ่าเราเสีย แต่หากเทพดาช่วยเรา เราจึงรู้ว่าวันนี้หมอกลงหนักเราจึงอาจรบแต่สามวัน แลบัดนี้บุญเรามากจึงรอด โลกก็สรรเสริญความคิดขงเบ้งเป็นอันมาก ครั้นเรือกลับมาถึงหน้าค่ายโลกจึงขึ้นไปบอกจิตวิญญูว่า ลูกเกาทัณฑ์นั้นได้ครบแล้ว ให้ทหารลงไปชนเอาเถิด จิตวิญญูให้ทหารลงไปชนเอาลูกเกาทัณฑ์ขึ้นมา แล้วให้นับชั้นสุตราได้มากกว่าสิบหมื่นอีก

(เจ้าพระยาพระคลัง (หน), 2543. หน้า 619-620)

และภาพในสามก๊กฉบับการ์ตูนของมิตสึเทรุ โยโกยามะ ดังต่อไปนี้

ภาพ 127 แสดงกลอุบายทำลูกธนูของซงเบ้ง
(มิตสึเทรุ โยโกยามะ, ม.ป.ป. เล่ม 7. หน้า 55)

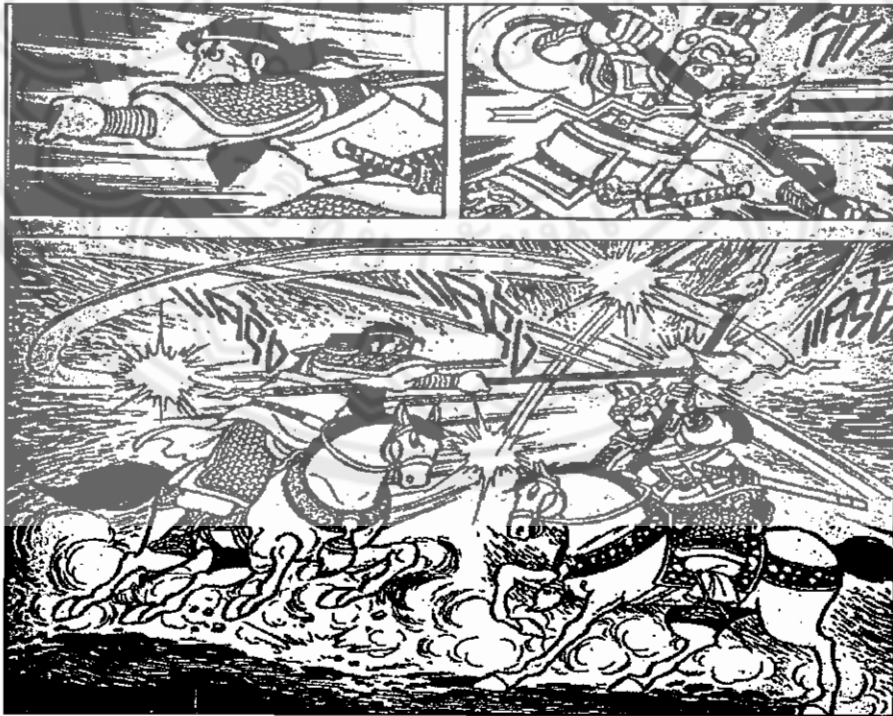
นอกจากเรื่องราวการใช้สติปัญญาของตัวละครที่สร้างความกระหายใคร่รู้แก่ผู้อ่านแล้ว เนื้อเรื่องที่เต็มไปด้วยฉากการต่อสู้อย่างกล้าหาญของยอดฝีมือ เหล่าแม่ทัพ ทหารเอกของแต่ละฝ่ายก็เป็นอีกจุดหนึ่งที่สร้างความกระหายใคร่รู้แก่ผู้อ่านโดยจากเหตุการณ์ดังกล่าวนั้นดึงดูดและชวนให้ผู้อ่านติดตามเนื้อเรื่องและฉากการรบนั้นเนื่องจากผู้อ่านเกิดความคาดหวัง ต้องการทราบผลการต่อสู้ว่าฝ่ายใดจะเป็นฝ่ายชนะ เช่น เหตุการณ์การต่อสู้ระหว่างเตียวหุยและม้าเจียว ดังคำบรรยายในสามก๊กฉบับเจ้าพระยาพระคลัง (หน) ความว่า

เตียวหุยได้ฟังดังนั้นก็โกรธ ชีบม้าเข้ารบกับม้าเจียวได้ร้อยเพลงก็ยังไม่แพ้ชนะกัน เล่าไปเห็นดังนั้นชมฝีมือเตียวหุยกับม้าเจียวว่า รบพุ่งกันรวดเร็วสมเป็นทหารเสือ แล้วคิดว่าเกรงว่าเตียวหุยจะเพลี่ยงพล้ำ จึงตีม้าล่อสติปัญญา

ขึ้นให้กลับเข้าค่าย เตียวหุยได้ยินก็ชักม้าเข้ามาอดเกราะเสีย หยุดพักอยู่
ประมาณครู่หนึ่ง แล้วก็ใส่เกราะขึ้นม้ากลับออกไปร้องทำทนายม้าเจียวเป็นข้อ
หยาบช้า ม้าเจียวได้ฟังดังนั้นก็โกรธ ชับม้าเข้ารบกับเตียวหุยเป็นสามารถ...

...ในขณะนั้นทหารทั้งสองฝ่ายจุดคบเพลิงขึ้นสว่างดั่งกลางวัน ม้าเจียว
กับเตียวหุยรบกันได้ยี่สิบเพลง ม้าเจียวทำดอยหนี เตียวหุยขับม้าไล่ตามไป
พลางคิดว่า ม้าเจียวยังมีได้เพลิงพล่าชักม้าหนีไปดังนั้น เห็นจะทำกลอุบาย
สิ่งใดเป็นมั่นคง เตียวหุยคิดอ่านป้องกันตัวอยู่ ม้าเจียวเห็นเตียวหุยไล่เข้ามา
ใกล้จึงเอาตะบองเหลี่ยมเหยียงเอาเตียวหุย เตียวหุยเอาทวนปิดเสียได้ แล้ว
ทำชักม้าถอยหนี ม้าเจียวขับม้าไล่ตามไป เตียวหุยจึงกลับหน้ามาขึ้นเกาทัณฑ์
ยิงม้าเจียว ม้าเจียวก็เอาทวนปิดลูกเกาทัณฑ์เสียได้ พอเวลาสองยามเศษ
ม้าเจียวก็กลับมาอยู่ที่ประชุมทหาร เตียวหุยก็กลับไปหาเล่าปี่ยังหน้าด่าน
(เจ้าพระยาพระคลัง (หน), 2543. หน้า 856-857)

และจากภาพที่ปรากฏในสามก๊กฉบับการ์ตูนของมิตสึเทรุ โยโกยามะ ดังต่อไปนี้

ภาพ 128 แสดงฉากเตียวหุยรบม้าเจียว
(มิตสึเทรุ โยโกยามะ, ม.ป.ป. เล่ม 45. หน้า 124)

2.3.2 การใช้ลางบอกเหตุล่วงหน้า

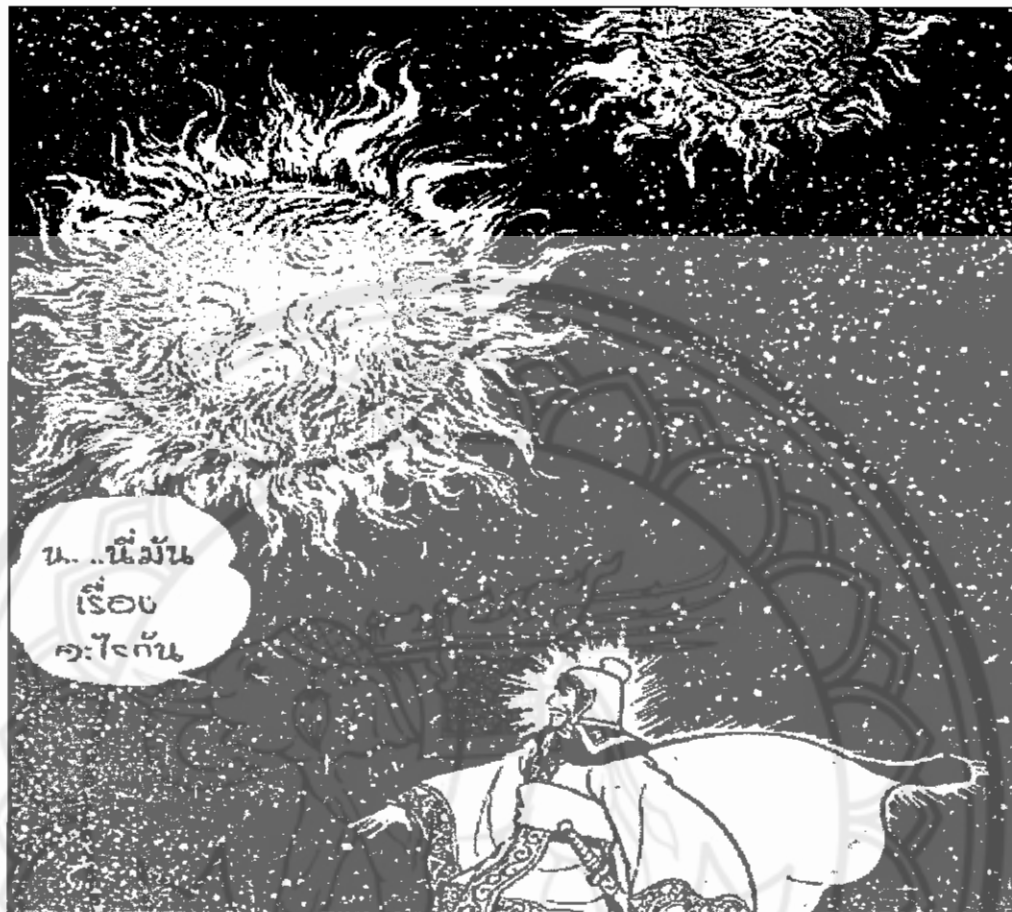
สามก๊กทั้งสองฉบับมีการใช้ลางบอกเหตุล่วงหน้าเพื่อชี้แนะหรือบอกผู้อ่านว่าจะมีเหตุการณ์บางอย่างเกิดขึ้น ซึ่งลางบอกเหตุที่ปรากฏมี 3 ลักษณะ ได้แก่

2.3.2.1 ลางบอกเหตุในลักษณะความฝัน ดังตัวอย่าง ในสามก๊ก ฉบับเจ้าพระยาพระคลัง (หน) มีการใช้ลางบอกเหตุในลักษณะความฝันในเหตุการณ์ช่วงที่พระเจ้าเลนเต้ครองราชย์ทรงนิมิต ว่า

...ครั้นถึงเดือนหกขึ้นค่ำหนึ่ง เกิดนิมิตเป็นคว้นเพลิงพลุ่งขึ้นไปสูงประมาณยี่สิบวา แล้วคว้นเพลิงนั้นพลุ่งเข้าไปในพระที่นั่งอุณตักเนียน ครั้นณเดือนเจ็ดเกิดนิมิตรัศมีรุ่งตกในพระราชวัง แลเขารันชิวสูงใหญ่บันดาลแตกหลายลง พระเจ้าเลนเต้จึงถามขุนนางทั้งปวงว่า นิมิตวิปริตดังนี้จะดีร้ายประการใด ยี่หลงขุนนางจึงเขียนหนังสือลับกราบทูลว่า เหตุทั้งปวงนี้เพราะชันที่ประพุดิล่วงพระราชอาญา จึงเกิดนิมิตให้พระองค์ปรากฏ
(เจ้าพระยาพระคลัง (หน), 2543, หน้า 4)

จากการที่พระเจ้าเหี้ยนเต้เห็นนิมิตที่เห็นรัศมีรุ่งตกในพระราชวัง และเห็นเขารันชิวสูงใหญ่นั้นแตกหลาย ขุนนางในราชสำนักได้กล่าวว่าเป็นเพราะชันที่ประพุดิล่วงพระราชอาญา แต่พระเจ้าเลนเต้ไม่ได้สนพระทัยเนื่องมาจากทรงตกอยู่ภายใต้อำนาจของเหล่าขันที จนทำให้บ้านเมืองเกิดความวุ่นวาย

ในสามก๊กฉบับการ์ตูนของมิตสึเทรุ โยโกยามะ ก็ปรากฏการใช้ลางบอกเหตุในลักษณะความฝันเช่นกัน ดังเหตุการณ์ตอนที่โจโฉยกกองทัพลงใต้เพื่อปราบปรามเมืองทางใต้ ขณะที่โจโฉหลับอยู่ โจโฉก็ฝันเห็นพระอาทิตย์สองดวงไหลขึ้นมาจากแม่น้ำแยงซีเกียง ดังภาพ

ภาพ 129 แสดงความฝันของโจโจ
(มิตสีเทรุ โยโกยามะ, ม.ป.ป. เล่ม 9. หน้า 73)

จากความฝันของโจโจ เป็นลางบอกเหตุให้โจโจและผู้อ่านทราบว่า ต่อไปภายหน้า นอกจากจะมีโจโจเป็นผู้ที่กุมอำนาจมากที่สุดในขณะนี้ ยังมีผู้มีอำนาจเกิดขึ้นอีกถึงสองคน ซึ่งนั่นก็คือเล่าปี่และซุนกวน จากการที่โจโจฝันเห็นดวงอาทิตย์สองดวงโผล่ขึ้นมาจากแม่น้ำแยงซีเกียงนั่นเอง

2.3.2.2 ลางบอกเหตุที่เกิดจากปรากฏการณ์เหนือธรรมชาติ ที่ปรากฏในสามก๊กฉบับเจ้าพระยาพระคลัง (หน) ดังเช่นเหตุการณ์ในตอนเล่าเปียวเจ้าเมืองเกงจิ๋วชิงตราหยกซุนเกี้ยน ซึ่งก่อนที่ซุนเกี้ยนจะยกทัพไปรบกับเล่าเปียวได้เกิดลางบอกเหตุ ดังนี้

ฝ่ายขุนเทียนจึงเกณฑ์ทหารทั้งปวงยกเข้าล้อมเมืองเกงจิวไว้ ครั้นอยู่มา วันหนึ่งเกิดพายุใหญ่พัดตรงชัยสำหรับทัพขุนเทียนหัก ยันตงเห็นดังนั้นจึงว่า แก่ขุนเทียนว่า บัดนี้บังเกิดอัศจรรย์เป็นลางในกองทัพเรา ชงชัยจึงหัก ครั้นจะ ตั้งล้อมเมืองเกงจิวไว้ละนี้ เหตุใหญ่ก็จะมีแก่ท่านเป็นมั่นคง

(เจ้าพระยาพระคลัง (หน), 2543. หน้า 92)

จากเหตุการณ์ดังกล่าว เมื่อขุนเทียนยกทัพออกรบ ทัพของขุนเทียนก็พ่ายแพ้สงคราม ส่วนตัวขุนเทียนนั้นเสียชีวิต

ในสามก๊กฉบับการ์ตูนของมิตสึเทรุ โยโกยามะปรากฏกลางบอกเหตุที่เกิดจากปรากฏการณ์เหนือธรรมชาติ ตัวอย่างเช่น เหตุการณ์ในขณะที่โจโฉยกทัพเรือจะไปรบกับง่อก๊ก ได้เกิดลมพายุ พัดตรงประจำเรือแม่ทัพหัก ดังความที่ปรากฏในภาพ

ภาพ 130 แสดงกลางบอกเหตุในทัพเรือโจโฉ
(มิตสึเทรุ โยโกยามะ, ม.ป.ป. เล่ม 40. หน้า 68)

จากเหตุการณ์ดังกล่าวเมื่อโจโฉยกทัพเรือไปรบกับจิวยี้ โจโฉก็พ่ายแพ้แก่กลยุทธ์จิวยี้ ทัพเรือของโจโฉถูกไฟเผาซึ่งศึกในครั้งนั้นถือเป็นความพ่ายแพ้ครั้งใหญ่ของโจโฉ

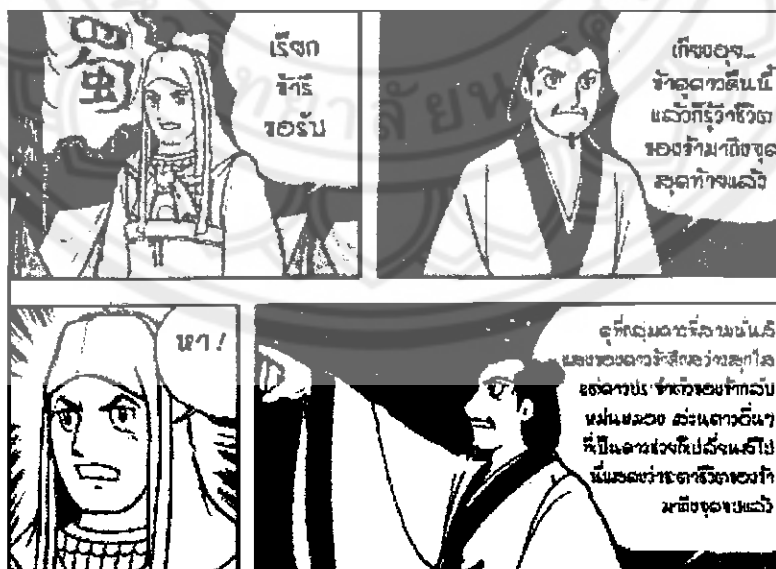
2.3.2.3 โหราศาสตร์ ได้แก่เรื่องการดูดาวและฤกษ์ยามต่าง ๆ ซึ่งสามก๊กฉบับเจ้าพระยาพระคลัง (หน) ปรากฏกลางบอกเหตุเรื่องของการดูดาว ดังเช่นตอนขงเบ้งดูดาวความว่า

ครั้นเวลาค่ำขงเบ้งอุตสาห์เดินออกไปดูอากาศ เห็นดาวสำหรับตัวนั้น เสร้าหมองกว่าแต่ก่อนก็ยิ่งตกใจเป็นอันมาก จึงพาเกียงอยู่เข้าไปที่ข้างในแล้วว่า ชีวิตเราเห็นจะตายในวันพรุ่งนี้แล้ว เกียงอยู่ได้ฟังดังนั้นก็ตกใจจึงถามว่า เหตุใดมหาอุปราชาจึงว่าฉะนี้ ขงเบ้งจึงบอกว่า เราพิเคราะห์ดูอากาศเห็นดาวสำหรับตัวเราวันนี้วิปริต จึงรู้ว่าจะสิ้นอายุแล้ว...

...ฝ่ายสุมาอี้ได้เห็นทหารขงเบ้งออกมาครบพุ่งเป็นหลายวัน ก็มีความสงสัยอยู่ ครั้นกลางคืนวันนั้นสุมาอี้ออกมาดูอากาศเห็นวิปริตก็ดีใจ จึงบอกแก่แฮหัวป้าว่า เห็นดาวมหาอุปราชาเมืองเสฉวนนั้นเสร้าหมอง เห็นอายุขงเบ้งจะถึงกำหนดอยู่แล้ว

เจ้าพระยาพระคลัง (หน), 2543. หน้า 1319-1320)

ในสามก๊กฉบับการ์ตูนของมิตสึเทรุ โยโกยามะ ได้แสดงเหตุการณ์การดูดาวของขงเบ้งดังภาพต่อไปนี้

ภาพ 131 แสดงเหตุการณ์ขงเบ้งดูดาว

(มิตสึเทรุ โยโกยามะ, ม.ป.ป. เล่ม 59. หน้า 61)

จะเห็นได้ว่าลางบอกเหตุต่าง ๆ ไม่จะเป็นความฝัน เหตุการณ์เหนือธรรมชาติ และ โหราศาสตร์ ได้อาศัยความเชื่อในการคาดเดาว่าจะเกิดอะไรขึ้น เช่น การที่ธงประจำกองทัพหัก ขณะจะยกทัพไปรบ มีความเชื่อว่าเป็นลางร้ายอาจจะแพ้สงครามหรือสูญเสียแม่ทัพ หรือดาวตก มีความเชื่อว่าเป็นลางร้ายโดยเชื่อว่าดาวที่ตกนั้นเป็นดาวประจำตัวใคร ผู้นั้นจะเสียชีวิต ซึ่งความเชื่อหรือลางบอกเหตุต่าง ๆ นี้ได้เป็นที่นำไปให้อ่านสามารถคาดเดาเหตุการณ์หรือเป็นลางบอกผู้อ่านล่วงหน้าว่าจะเกิดเหตุการณ์อะไร

2.4 จุดสุดยอดของเรื่อง

สามก๊กฉบับเจ้าพระยาพระคลัง (หน) และสามก๊กฉบับการ์ตูนของมิตสึเทรุ โยโกยามะ มีจุดสุดยอดของเรื่องที่เหมือนกันคือ เหตุการณ์ตอนขงเบ้งเสียชีวิต ดังความว่า

ครั้งเวลาค่ำขงเบ้งจึงให้ทหารพยุงออกไปที่ข้างหน้า ซี้ให้ทหารทั้งปวงดู ดาวแล้วว่า ดาวดวงนั้นซึ่งอยู่ข้างทิศเหนือเฉียงตะวันตกนั้นเป็นดาวสำหรับอายุเรา ทหารทั้งปวงดูไปเป็นดาวสำหรับขงเบ้งนั้นรูปอยู่เป็นประหนึ่งจะตกลงมาจากอากาศ ขงเบ้งจึงให้ทหารพยุงเข้าไปที่ข้างใน ขณะขงเบ้งไม่มีสมประดี เจริญก็ไม่ออก ขุนนางแลนายทหารทั้งปวงเห็นดังนั้นก็ตกใจ...

...ขงเบ้งสิ้นใจในเดือนสิบแรมแปดค่ำ...ขณะนั้นในกองทัพขงเบ้งให้เย็บเย็บไปทั้งค่าย พยับลมมัวไปทั่วอากาศ ทหารทั้งปวงรู้สึกตกใจต่างคนต่างร้องไห้ แล้วห้ามกันสงบอยู่มิให้เลื่องลืออื้ออึง เกียงจู้ย เอียวหงี้ก็จัดแจงการศพ แล้วทำตามขงเบ้งสั่งไว้ทุกประการ

(เจ้าพระยาพระคลัง(หน), 2543. หน้า1324)

สามก๊กฉบับเจ้าพระยาพระคลัง (หน) เป็นเรื่องราวการต่อสู้แย่งชิงอำนาจระหว่างสามก๊ก การทำศึกสงครามด้วยการใช้สติปัญญาชิงไหวชิงพริบระหว่างตัวละครในเรื่องและเมื่อกล่าวถึงตัวละครที่มีสติปัญญา ขงเบ้งเป็นตัวละครที่โดดเด่นที่สุดและเป็นตัวละครเอกที่มีบทบาทสำคัญในเรื่องที่ช่วยให้เรื่องดำเนินไปสู่จุดมุ่งหมายของผู้แต่ง จะเห็นได้ว่า เรื่องราวในสามก๊กได้ดำเนินด้วยการทำศึกสงคราม การใช้สติปัญญา การใช้เล่ห์กลเอาชนะฝ่ายตรงข้ามโดยเนื้อหาจะเน้นที่

ก๊กของเล่าปี่ซึ่งมีขงเบ้งเป็นที่ปรึกษาและเมื่อเรื่องราวดำเนินมาถึงเหตุการณ์ที่ขงเบ้งเสียชีวิต เหตุการณ์ในช่วงนี้เป็นช่วงที่ตึงเครียดที่สุด สะท้อนอารมณ์ของผู้อ่าน เป็นจุดที่ทำให้อารมณ์ผู้อ่านขึ้นสูงสุดและต้องการที่จะรู้ว่าเรื่องจะลงเอยอย่างไร หลังจากขงเบ้งตาย

สามก๊กฉบับการ์ตูนของมิตสึเทรุ โยโกยามะ เป็นเรื่องราวการต่อสู้เพื่อครอบงำราชวงศ์ฮั่นของเล่าปี่ โดยการต่อสู้กับก๊กอื่น ๆ นั้นเป็นการต่อสู้ที่อาศัยสติปัญญา การใช้เสน่ห์หลอกลวงและกลอุบายของผู้นำและที่ปรึกษาที่จะล่อลวงให้ฝ่ายตรงข้ามเพลี่ยงพล้ำ ซึ่งตัวละครที่มีบทบาทสำคัญหรือตัวละครที่ถือว่ามีสติปัญญาและมีอิทธิพลที่สุดในการครอบงำราชวงศ์ฮั่นของเล่าปี่ คือ ขงเบ้ง เพราะขงเบ้งเป็นที่ปรึกษาและเป็นแม่ทัพคนสำคัญ เป็นผู้ที่คิดแผนการและกลอุบายต่าง ๆ เพื่อที่จะช่วยเล่าปี่ครอบงำราชวงศ์ จะเห็นว่าเหตุการณ์ตอนที่ขงเบ้งเสียชีวิต ดังภาพต่อไปนี้

ภาพ 132 แสดงเหตุการณ์ขงเบ้งเสียชีวิต
(มิตสึเทรุ โยโกยามะ, ม.ป.ป. เล่ม 59. หน้า 103)

เป็นจุดสุดยอดของเรื่องเพราะเป็นเหตุการณ์ที่ส่งผลต่อเรื่องเป็นอย่างมาก กล่าวคือ ขงเบ้งได้ร่วมต่อสู้เคียงบ่าเคียงไหล่เล่าปี่ เปรียบเสมือนสมองของเล่าปี่มาตั้งแต่ต้น ต่อมาเมื่อเล่าปี่เสียชีวิตขงเบ้ง

ก็ไม่ได้ทอดทิ้งจ๊กก๊ก ชงเบ้งยังต่อสู้เพื่อกอบกู้ราชวงศ์ฮั่นด้วยความจงรักภักดีต่อเล่าปี่ ทำให้เรื่องราวการต่อสู้ในสามก๊กก็มีความเข้มข้นสนุกสนานด้วยเรื่องราวการสติปัญญาของชงเบ้ง ที่สร้างกลอุบายต่าง ๆ เพื่อให้ฝ่ายตรงข้ามเพลี่ยงพล้ำเรื่อยมา และเมื่อชงเบ้งเสียชีวิตเป็นเหตุการณ์ที่ส่งผลให้อารมณ์ผู้อ่านขึ้นสูงสุดและต้องการที่จะรู้ว่าเหตุการณ์หลังจากที่ชงเบ้งเสียชีวิตว่าจะเกิดอะไรขึ้น ความต้องการที่จะกอบกู้ราชวงศ์ฮั่นของเล่าปี่จะประสบความสำเร็จหรือไม่ และจ๊กก๊กจะเป็นอย่างไรต่อไป

2.5 จุดคลายปมปัญหา

เมื่อเรื่องดำเนินถึงจุดสุดยอดหรือจุดที่ปมปัญหาได้รับการแก้ไข เรื่องต่าง ๆ ก็จะค่อย ๆ คลี่คลายเข้าไปสู่จุดจบของเรื่อง โดยเรื่องราวในสามก๊กทั้งสองฉบับมีจุดคลายปมปัญหาที่คล้ายคลึงกัน คือ ทั้งสองฉบับมีการคลายปมปัญหาโดยก๊กต่าง ๆ อ่อนอำนาจลงและก็ถูกปราบปรามในที่สุด แต่เหตุการณ์หรือรายละเอียดในการคลี่คลายปมปัญหานั้นจะแตกต่างกันกล่าวคือ สามก๊กฉบับเจ้าพระยาพระคลัง (หน) นั้น เมื่อชงเบ้งเสียชีวิต จ๊กก๊กก็อ่อนอำนาจลง เนื่องจากชาดผู้ที่มีสติปัญญาค่อยให้คำปรึกษา วุยก๊กของโจโฉก็เกิดความวุ่นวายแก่งแย่งอำนาจกันในหมู่พี่น้องจนในที่สุดก็ถูกสุมาอี้ยึดอำนาจ ฝ่ายง่อก๊กของซุนกวนก็ไม่ต้องการที่จะทำศึกสงครามอีกต่อไปโดยให้สัญญาว่าจะไม่โจมตีจ๊กก๊ก เรื่องราวการต่อสู้ด้วยกลอุบายก็ค่อย ๆ ลดน้อยลง จนในท้ายที่สุดก๊กต่าง ๆ ก็ถูกปราบปรามโดยสุมาเอี้ยนลูกหลานของสุมาอี้

ส่วนสามก๊กฉบับการ์ตูนของมิตสึเทรุ โยโกยามะ นั้น เมื่อชงเบ้งเสียชีวิต จ๊กก๊กก็ขาดผู้นำที่มีสติปัญญาที่จะนำจ๊กก๊กต่อสู้กับก๊กอื่น ๆ เนื่องจากพระเจ้าเล่าเสี้ยนบุตรของพระเจ้าเล่าปี่ไร้ความสามารถไม่สนใจบ้านเมือง ชอบแต่หาความสุขสำราญ เหล่าแม่ทัพที่เคยร่วมต่อสู้กับเล่าปี่และชงเบ้งขาดกำลังใจที่จะต่อสู้ เกิดความแตกแยก ทำให้จ๊กก๊กอ่อนอำนาจลง ปัญหาหรือเรื่องราวการต่อสู้ก็ค่อย ๆ คลี่คลายลงและในท้ายที่สุดจ๊กก๊กก็ต้องยอมจำนนต่อทางราชสำนัก ความต้องการที่จะกอบกู้ราชวงศ์ฮั่นของเล่าปี่ก็สิ้นสุดไปพร้อมกับการล่มสลายของจ๊กก๊ก

3. ตอนจบเรื่องหรือตอนปิดเรื่อง (Ending or Denouement)

กลวิธีในการปิดเรื่องหรือการจบเรื่องของสามก๊กทั้งสองฉบับนั้นแตกต่างกัน กล่าวคือ สามก๊กฉบับเจ้าพระยาพระคลัง (หน) ใช้กลวิธีปิดเรื่องด้วยการจบแบบมีความสุข (Happy

Ending) ส่วนสามก็จบการ์ตูนของมิตสึเทรุ โยโกยามะ ใช้กลวิธีในการปิดเรื่องด้วยการจบแบบไม่สมหวัง (Tragic Ending) โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

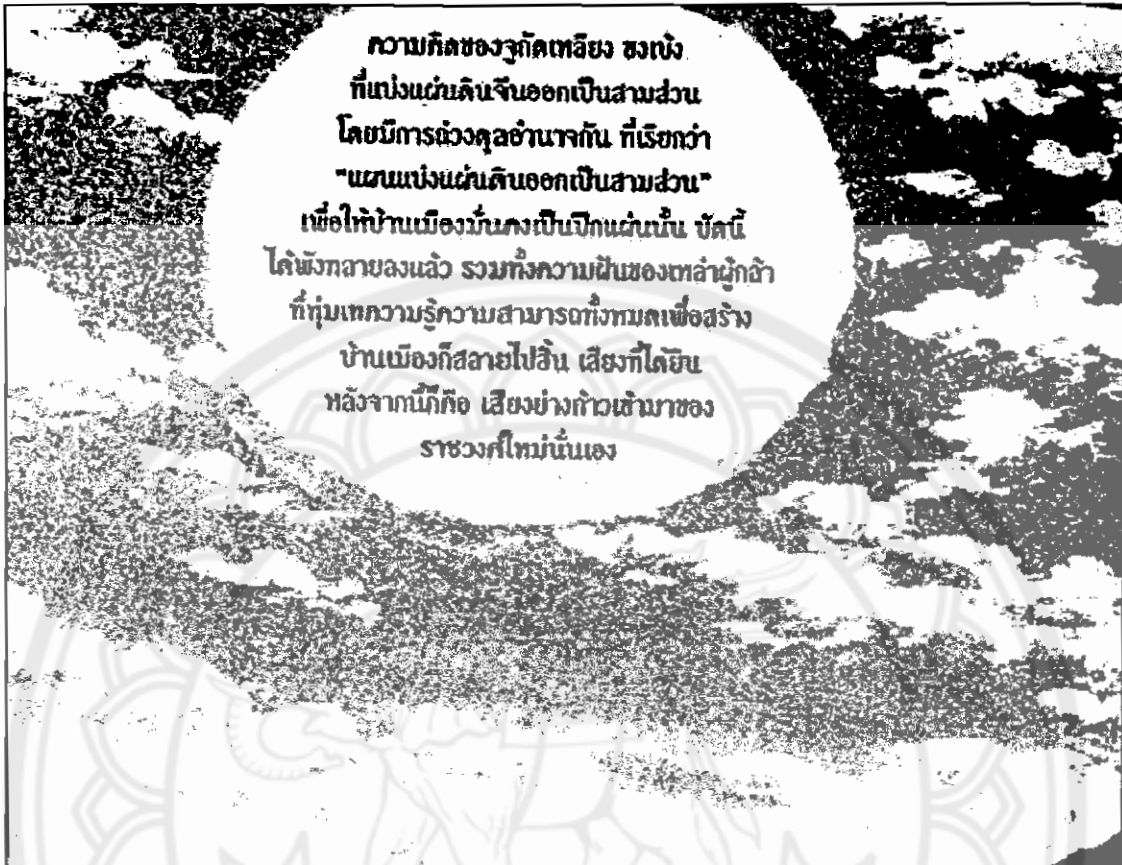
สามก็จบเจ้าพระยาพระคลัง (หน) นั้นเป็นการจบแบบมีความสุข (Happy Ending) คือจบด้วยความสำเร็จ ความสมหวังโดยการที่แผ่นดินจีนถูกรวมการปกครองเข้าด้วยกันอีกครั้ง หลักจากที่แบ่งออกเป็นสามก๊ก โดยผู้ประพันธ์ได้บรรยายไว้ในตอนจบเรื่องความว่า

แต่เรื่องราวสามก๊กนี้เป็นธรรมดาแผ่นดินมีความสุขกันนานแล้ว ก็ได้ความเดือดร้อนแล้วก็มีความสุขเล่า แลกระจายกันออกเป็นแคว้นแคว้นแดนประเทศของตัวแล้วก็กลับรวมเข้า แยกออกเป็นสามก๊ก แล้วก็รวมเข้าเป็นก๊กเดียวกัน ชื่อว่าเมืองใต้จีน นับมาตามลำดับกษัตริย์ภายหลังนั้น พระเจ้าสุมาเอี้ยนเสวยราชย์ได้สองปี พระเจ้าโจฮวนก็ถึงแก่ความตาย ครั้นถ้วนกำหนดสี่ปี พระเจ้าซุนโฮก็ถึงแก่ความตาย ครั้นเสวยราชย์ได้เจ็ดปี พระเจ้าเล่าเสี้ยนก็ถึงแก่ความตาย โดยบรรยายเรื่องราวสามก๊กนี้กับวิบุรณ์

(เจ้าพระยาพระคลัง (หน), 2543. หน้า 1500)

การจบเรื่องโดยการบรรยายถึงความสงบสุขของแผ่นดินจีนเป็นการจบเรื่องที่ไม่ทิ้งปัญหาให้แก่ผู้อ่านซึ่งแตกต่างกับสามก๊ก จบการ์ตูนของมิตสึเทรุ โยโกยามะ ที่มีกลวิธีในการจบเรื่องแบบไม่สมหวัง (Tragic Ending) คือจบด้วยความสูญเสีย ความล้มเหลว กล่าวคือ สามก๊กจบการ์ตูนของมิตสึเทรุ โยโกยามะ เป็นเรื่องราวการต่อสู้เพื่อครอบงำราชวงศ์ฮั่นของจ๊กก๊ก แต่ท้ายที่สุดก็ไม่ประสบความสำเร็จ จ๊กก๊กต้องล่มสลายไม่สามารถครอบงำราชวงศ์ฮั่นได้

ผู้เขียนจบด้วยการบรรยายถึงความล้มเหลวของจ๊กก๊กและได้กล่าวทิ้งท้ายให้ผู้อ่านคาดเดาเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นต่อไปในแผ่นดินจีน ดังความว่า "ความคิดของงูัดเหลียง ขงเบ้ง ที่แบ่งแผ่นดินจีนออกเป็นสามส่วน โดยมีการถ่วงดุลอำนาจกัน ที่เรียกว่า แผนแบ่งแผ่นดินออกเป็นสามส่วน เพื่อให้บ้านเมืองมั่นคงเป็นปึกแผ่นนั้น บัดนี้ได้พังทลายลงแล้ว รวมทั้งความฝันของเหล่าผู้กล้าที่ทุ่มเทความรู้ความสามารถทั้งหมดเพื่อสร้างบ้านเมืองก็สลายไปด้วย เสียงที่ได้ยินหลังจากนี้ก็คือ เสียงย่างก้าวเข้ามาของราชวงศ์ใหม่นั้นเอง" (มิตสึเทรุ โยโกยามะ, ม.ป.ป. เล่มที่ 60. หน้า 251)

ภาพ 133 แสดงฉากจบหรือภาพตอนปิดเรื่องสามก๊ก
(มิตสึเทรุ โยโกยามะ, ม.ป.ป. เล่ม 60. หน้า 251)

จากคำบรรยายทำให้ผู้อ่านสามารถคาดเดาได้ว่า เมื่อราชวงศ์ฮั่นล่มสลายแล้ว ต่อไป
ก็จะมีราชวงศ์ใหม่มาปกครองแผ่นดินจีน เป็นการจบแบบทิ้งให้ผู้อ่านคิดและคาดเดาว่าจะเกิด
เหตุการณ์อะไรต่อไป โดยผู้เขียนได้กล่าวชี้แนะไว้เป็นนัยว่า "เสียงที่ได้ยินหลังจากนี้คือ
เสียงอย่างก้าวเข้ามาของราชวงศ์ใหม่นั้นเอง" (มิตสึเทรุ โยโกยามะ, ม.ป.ป. เล่ม 60. หน้า 251)

โครงเรื่องย่อย (Sub plot)

โครงเรื่องในสามก๊ก ฉบับเจ้าพระยาพระคลัง (หน) และสามก๊ก ฉบับการ์ตูนของ มิตสึเทรุ โยโกยามะ ต่างก็เป็นโครงเรื่องย่อยที่ส่งผลกระทบต่อโครงเรื่องใหญ่ในลักษณะต่าง ๆ ได้แก่ โครงเรื่องย่อยที่ส่งผลกระทบต่อตัวละคร โครงเรื่องย่อยที่ช่วยในการดำเนินเรื่อง โครงเรื่องย่อยที่ช่วยในการเปลี่ยนอารมณ์ของผู้อ่านและเพิ่มความสนุกสนานในโครงเรื่องใหญ่

สามก๊กทั้งสองฉบับมีโครงเรื่องย่อยที่แทรกอยู่ในโครงเรื่องใหญ่มากมายหลาย โครงเรื่องย่อย ซึ่งส่วนใหญ่จะเหมือนกัน แต่จะมีโครงเรื่องบางโครงเรื่องที่มีรายละเอียดแตกต่างกันบางในบางส่วน และมีโครงเรื่องย่อยบางโครงเรื่องที่ปรากฏในสามก๊ก ฉบับการ์ตูนแต่โครงเรื่องย่อยดังกล่าวไม่ปรากฏในสามก๊ก ฉบับเจ้าพระยาพระคลัง (หน) ดังตัวอย่างต่อไปนี้

1. โครงเรื่องย่อยที่ปรากฏในสามก๊ก ฉบับเจ้าพระยาพระคลัง (หน) แต่ไม่ปรากฏในสามก๊ก ฉบับการ์ตูนของมิตสึเทรุ โยโกยามะ ตัวอย่างเช่น

1.1 โครงเรื่องย่อยเกี่ยวกับเล่าโตและตันต้า เป็นเรื่องของข้าราชการที่มีความซื่อสัตย์และจงรักภักดีต่อชาติบ้านเมือง ในช่วงเวลาที่บ้านเมืองเกิดความวุ่นวายพระมหากษัตริย์ตกอยู่ภายใต้อำนาจของเหล่าขันที ราษฎรได้รับความเดือดร้อนจากกลุ่มโจรโพกผ้าเหลือง เล่าโตและตันต้าไม่อาจนิ่งเฉยได้จึงเข้าไปกราบทูลแก่พระเจ้าเลนเต้ พระเจ้าเลนเต้ไม่เชื่อทั้งสองแต่กลับเชื่อเหล่าขันทีว่าทั้งสองพูดเท็จจึงสั่งจำคุกเล่าโตและตันต้า ตันต้าแค้นใจจึงเอาศีรษะชนแทนที่ประทับจนศีรษะแตก ต่อมาลิบซันที่จึงสั่งให้ฆ่าเล่าโตและตันต้า โครงเรื่องย่อยนี้ได้แสดงให้เห็นถึงสาเหตุความวุ่นวายที่เกิดขึ้นในบ้านเมืองขณะนั้นว่าเกิดจากพระมหากษัตริย์เชื่อฟังแต่เหล่าลิบซันที่ ไม่รับรู้ถึงความเดือดร้อนของราษฎร

1.2 โครงเรื่องย่อยของฮองสูสงกับจูฮี้รบโจรโพกผ้าเหลือง เป็นเรื่องการต่อสู้เพื่อปราบโจรโพกผ้าเหลือง โดยฮองสูสงกับจูฮี้ได้วางแผนการรบโดยจุดไฟเผาค่ายของโจรโพกผ้าเหลือง เนื่องจากฮองสูสงกับจูฮี้สังเกตเห็นว่ากลุ่มโจรโพกผ้าเหลืองใช้ฟางสร้างค่าย ฮองสูสงกับจูฮี้จึงให้ทหารเอาหญ้าไปกองข่มไว้ตามริมค่าย พอเวลากลางคืนเกิดลมพายุพัดหนัก พวกทหารจึงให้สัญญาณจุดเพลิงระดมเผาค่ายโจร พวกโจรโพกผ้าเหลืองตกใจแตกหนีกระจัดกระจาย โครงเรื่องย่อยดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงเหตุการณ์ต่อสู้ปราบปรามโจรโพกผ้าเหลืองของกลุ่มอาสาปราบโจรโพก

ผ้าเหลือง และมีข้อสังเกตว่าโครงเรื่องย่อียดังกล่าวไม่ปรากฏในสามก๊กฉบับการ์ตูนของมิตสึเทรุ โยโกยามะ แต่มีโครงเรื่องที่คล้ายคลึงเหตุการณ์นี้คือ โครงเรื่องย่อเล่าปีจุดไฟเผาค่ายโจรโพกผ้าเหลือง โดยเล่าปีได้สังเกตบริเวณค่ายที่พักของโจรโพกผ้าเหลืองว่าเป็นป่าหญ้า เวลากลางดึกจึงให้ทหารล้อมจุดไฟเผาค่ายโจรโพกผ้าเหลือง ซึ่งโครงเรื่องดังกล่าวแสดงให้เห็นสติปัญญาของเล่าปี

1.3 โครงเรื่องย่อเกี่ยวกับตั้งโต๊ะ ช่วงเหตุการณ์ก่อนที่ตั้งโต๊ะจะถูกลิโป้ฆ่าได้เกิดलगบอกเหตุต่าง ๆ กล่าวคือ เมื่อลิซกมาบอกตั้งโต๊ะว่าเหล่าขุนนางต่างปรึกษากันจะยกราชสมบัติให้แก่ตั้งโต๊ะ ตั้งโต๊ะดีใจรีบไปบอกมารดา แต่มารดาตั้งโต๊ะประหลาดใจที่ตนรู้สึกเขม่นไปทั่วตัว ใจก็สะดุ้งประหม่าเป็นกังวลจึงเตือนให้ตั้งโต๊ะระวังตัว ตั้งโต๊ะก็ว่าเป็นเพราะบุญมาถึงตนไม่ให้มารดาเป็นห่วง ตั้งโต๊ะจึงเดินไปเมืองหลวง ขณะที่นั่งรถไปนั้นเพลารถนั้นหัก ตั้งโต๊ะจึงเปลี่ยนไปขี่ม้า แต่ม้าก็เกิดพยศ เมื่อตั้งโต๊ะมาถึงเมืองหลวงในเวลาค่ำ มีเด็กลูกชาวบ้านสามสิบคนชวนกันเล่นอยู่ที่หน้าบ้านตั้งโต๊ะและร้องเพลงมีใจความว่า หญ้าเหล่านี้มีใบเขียวสดชุ่มอยู่ เห็นไม่ช้าประมาณเก้าวันสิบวันก็จะตาย ตั้งโต๊ะจึงถามลิซกว่าเป็นนางร้ายหรือไม่ ลิซกก็ว่าเป็นศุภนิมิต เพราะแช่เล่าจะสาบสูญแล้วแช่ตั้งจะรุ่งเรืองสืบไป

1.4 โครงเรื่องย่อเกี่ยวกับโจโจปราบอ้วนเสี้ยวและปราบหัวเมืองเฉียงตะวันตก ซึ่งเหตุการณ์ในโครงเรื่องโจโจปราบอ้วนเสี้ยวนี้ปรากฏในสามก๊กฉบับเจ้าพระยาพระคลัง (หน) ตั้งแต่ตอนที่ 27 ได้แก่เหตุการณ์ที่อ้วนเสี้ยวยกไปรบโจโจ เขาวัวที่ปรึกษาอ้วนเสี้ยวหนีไปอยู่กับโจโจ เตียวคับ โกล่า ทหารอ้วนเสี้ยวหนีไปอยู่กับโจโจ โจโจตีทัพอ้วนเสี้ยวแตก ตอนที่ 28 โจโจยกทัพตามอ้วนเสี้ยว อ้วนเสี้ยวคิดจะตั้งอ้วนซงเป็นทายาท อ้วนเสี้ยวคุมทัพกลับมารบโจโจก็แตกอีก ตอนที่ 29 โจโจยกไปรบอ้วนเสี้ยวอีก อ้วนซงเสียทัพแก่โจโจ อ้วนเสี้ยวตาย บุตรอ้วนเสี้ยวต่อสู้อ้วนเสี้ยว บุตรอ้วนเสี้ยวแก่งแย่งกันเป็นใหญ่ อ้วนถำขอให้โจโจมาช่วยรบอ้วนซง โจโจยกไปล้อมเมืองกิ๋ว โจโจตีทัพอ้วนซงแตก โจโจได้เมืองกิ๋ว ตอนที่ 30 โจโจเข้าเหยียบเมืองกิ๋ว โจโจตามฆ่าอ้วนถำ โจโจปราบหัวเมืองเฉียงตะวันตก กองขุนของตัดศีรษะอ้วนซง อ้วนสีมาให้โจโจ

โครงเรื่องย่อนี้แสดงให้เห็นถึงความสามารถ สติปัญญาของโจโจที่สามารถปราบอ้วนเสี้ยวได้สำเร็จ ซึ่งในสามก๊กฉบับการ์ตูนของมิตสึเทรุ โยโกยามะ กล่าวแต่เพียงว่า "โจโจได้ทำสิ่งที่ทำให้ตำแหน่ง อำนาจของตนมั่นคงยิ่งขึ้นด้วยการกำจัดอ้วนเสี้ยวผู้ยิ่งใหญ่แห่งดินแดนทางเหนือ อ้วนเสี้ยวนั้นมีทั้งกำลังอาวุธและกำลังทหารมากกว่าโจโจหลายเท่าตัว ทว่ากองทัพของอ้วนเสี้ยวก็ต้องพ่ายแพ้ต่อกองทัพของโจโจอย่างหมดรูปที่กัวต้อด้วยแผนการรบอันแยบยลของโจโจ โจโจตามรุกโจมตีไม่หยุด จนชั่วระยะเวลาไม่กี่ปี โจโจก็สามารถกำจัดตระกูลอ้วนได้อย่างถอนรากถอนโคน" (มิตสึเทรุ โยโกยามะ, ม.ป.ป. เล่ม 20. หน้า 9-10)

1.5 โคร่งเรื่องย่อเกี่ยวกับพระเจ้าโจยอย เป็นเรื่องรักสามเส้าระหว่างชายหนึ่งหญิงสอง โดยพระเจ้าโจยอยมีพระมเหสีชื่อนางมอชื่อ ต่อมาได้มีพระสนมอีกคนชื่อนางโกยสุยหยิน ตั้งแต่นั้นมาพระเจ้าโจยอยไม่เคยไปหานางมอชื่อและออกว่าราชการ นางมอชื่อจึงมาหาพระเจ้าโจยอยเห็นพระเจ้าโจยอยนั่งดื่มสุร่าอยู่ในสวนดอกไม้กับนางโกยสุยหยิน ในวันต่อมานางมอชื่อไปพบพระเจ้าโจยอยอีกและถามว่าเมื่อวานนี้นางเห็นพระเจ้าโจยอยมีความสุขสนานเป็นอันมาก พระเจ้าโจยอยโกรธนางมอชื่อมากจึงสั่งให้ขันทีนำกระบี่กับสุร่าพิษและแพรดำสำหรับรัดคอไปลงโทษนางมอชื่อ เมื่อนางมอชื่อตายพระเจ้าโจยอยก็ตั้งนางโกยสุยหยินเป็นพระมเหสี

ต่อมาไม่นานพระเจ้าโจยอยไม่สบายเวลาค่ำเห็นรูปนางมอชื่อกับสนมมาร้องทวงชีวิต หลังจากนั้นพระเจ้าโจยอยก็ล้มป่วยและสิ้นชีวิตในที่สุด โคร่งเรื่องแสดงให้เห็นถึงอำนาจความยิ่งใหญ่ที่จิตใจได้สั่งสมมาเริ่มเสื่อมลงเนื่องจากลูกหลานขาดความสามารถและคุณธรรมในการปกครองบ้านเมือง

1.6 โคร่งเรื่องย่อเกี่ยวกับเหตุการณ์ที่ขุนกวนตาย โดยก่อนที่ขุนกวนจะสิ้นใจ ขุนกวนได้ตั้งขุนเต่งบุตรนางชีฮูหยินเป็นรัชทายาท พอขุนเต่งตายแล้วก็ตั้งขุนโฮบุตรนางของฮูหยินเป็นรัชทายาท ต่อมาขุนโฮมีเรื่องกับนางกิมกังจูพี่สาว นางกิมกังจูจึงยุยงให้ขุนกวนถอดขุนโฮจากรัชทายาท ขุนโฮแค้นใจจนตรอมใจตาย ขุนกวนจึงตั้งขุนเหลียงบุตรนางพั่วฮูหยินเป็นรัชทายาท

เดือนสี่ขึ้นค่ำ เกิดพายุใหญ่น้ำท่วมเมืองกังตั้ง ต้นสนใหญ่ซึ่งปลูกอยู่หน้าหลุมฝังศพขุนเช็กลอยขึ้นไปในอากาศและตกลงริมประตูเมืองกังตั้ง ปลายปีกลงดิน พระเจ้าขุนกวนเห็นเป็นลางร้ายก็เป็นทุกข์ ตรอมใจตายในที่สุด โคร่งเรื่องดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงอำนาจของง่อก๊กเริ่มเสื่อมลงเนื่องจากขาดผู้นำที่มีความสามารถ

1.7 โคร่งเรื่องย่อเกี่ยวกับสุมาเอียน เป็นเรื่องของทายาทสุมาอี้ ที่ได้ก่อตั้งราชวงศ์ใหม่ โดยการชิงราชสมบัติจากโจฮวนผู้ซึ่งสืบทอดตำแหน่งผู้นำวุยก๊ก สุมาเอียนขึ้นครองราชสมบัติเป็นพระเจ้าจินอ่องและตั้งราชวงศ์ใหม่ ต่อมาพระเจ้าจินอ่องได้ยกทัพไปปราบง่อก๊ก พระเจ้าขุนโฮยอมอ่อนน้อมต่อพระเจ้าจินอ่อง โคร่งเรื่องดังกล่าวแสดงให้เห็นว่ายุคสมัยของสามก๊กได้สิ้นสุดลงแล้ว และพระเจ้าจินอ่องหรือสุมาเอียนเป็นผู้รวบรวมแผ่นดินจีนให้เป็นปึกแผ่นอีกครั้ง

2. โคร่งเรื่องย่อปรากฏในสามก๊กฉบับการ์ตูนของมิตสึเทรุ โยโกยามะ แต่ไม่ปรากฏในสามก๊กฉบับเจ้าพระยาพระคลัง (หน) ตัวอย่างเช่น

2.1 โคร่งเรื่องย่อเกี่ยวกับเล่าปี่และองค์หญิงฝูหยง เป็นเรื่องราวความรักระหว่างชายหนุ่มหญิงสาวที่ไม่สมหวัง คือ เล่าปี่และองค์หญิงฝูหยง องค์หญิงฝูหยงทายาทของตระกูลหงซึ่งเป็นเจ้าเมือง ๆ หนึ่ง ในช่วงเวลาที่เกิดโจรโพกผ้าเหลืองเมืองนั้นถูกเผาและบ้านตระกูลหงก็ถูกทำลาย องค์หญิงฝูหยงจึงได้หลบซ่อนตัวอยู่ที่วัดกับหลวงจีน ต่อมาเล่าปี่ได้ไปพบจึงพาองค์หญิงหลบหนีโจรโพกผ้าเหลือง ทั้งสองจึงรักกัน แต่เล่าปี่ก็ต้องตัดใจจากองค์หญิงฝูหยงเพื่อหน้าที่ที่ต้องกอบกู้ราชวงศ์ฮั่น ทั้งคู่จึงต้องแยกจากกัน

2.2 โคร่งเรื่องย่อเกี่ยวกับครอบครัวของเล่าขำเป็นเรื่องราวของครอบครัวเล่าขำ ซึ่งเล่าขำเป็นบุตรของพระเจ้าเล่าเสี้ยน เมื่อครั้งที่พระเจ้าเล่าเสี้ยนตัดสินใจมอบอ่อนน้อมต่อราชสำนัก แต่เล่าขำไม่เห็นด้วย เขามีความเห็นที่ควรต่อสู้จนตัวตายเพื่อรักษาบ้านเมืองที่บรรพบุรุษได้ต่อสู้ปกป้องไว้ แต่คำคัดค้านของเล่าขำไม่สำเร็จ เล่าขำจึงฆ่าตัวตายพร้อมกับภรรยาและบุตรอีกสามคนเพราะไม่ต้องการอ่อนน้อมต่อผู้ก๊กและด้วยความอับอายต่อบรรพบุรุษ

2.3 โคร่งเรื่องย่อเกี่ยวกับแม่ของเล่าปี่ เป็นเรื่องของผู้หญิงคนหนึ่งชื่อต๋องที่อดทนเลี้ยงลูกเพื่อที่สักวันลูกชายของตนจะได้กอบกู้วงศ์ตระกูล กล่าวคือ แม่ของเล่าปี่ต้องเลี้ยงดูเล่าปี่มาด้วยความลำบาก มีอาชีพทอเสื้อผ้าอยู่ในหมู่บ้านเล็ก ๆ นางได้ปิดบังฐานะที่แท้จริงของตัวเองเพื่อความปลอดภัยของลูกผู้ซึ่งมีเชื้อสายของราชวงศ์ฮั่น ต่อมานางก็ได้เปิดเผยความจริงและช่วยเหลือสนับสนุนให้เล่าปี่รวบรวมกำลังพลเพื่อกอบกู้ราชวงศ์ โดยครั้งแรกนางได้เตรียมงานเลี้ยงให้แก่เล่าปี่ กวนอู เตียวหุย ซึ่งทั้งสามได้สาบานเป็นพี่น้องกัน นางยังเป็นผู้ที่เตือนสติเล่าปี่ไม่ให้ทำผิดพลาด ไม่ให้เล่าปี่เป็นห่วงตนโดยกล่าวว่า จะยอมฆ่าตัวตายหากนางจะเป็นตัวถ่วง

โคร่งเรื่องย่อดังกล่าวได้แสดงให้เห็นถึงความกตัญญูของเล่าปี่ที่มีต่อมารดา และแสดงถึงประวัติความเป็นมาของเล่าปี่ว่าเป็นผู้สืบเชื้อสายของราชวงศ์ฮั่น

2.4 โคร่งเรื่องย่อเกี่ยวกับเล่าปี่ในเหตุการณ์ที่เล่าปี่แตกทัพต้องพลัดกับกวนอูและเตียวหุย เล่าปี่จึงเดินทางเพียงลำพัง ปรากฏว่าตามเส้นทางที่เล่าปี่เดินทางไปนั้นได้มีชาวบ้านที่รู้ข่าวได้นำอาหารมาวางและแขวนไว้ตามกิ่งไม้ข้างทางที่คิดว่าเล่าปี่จะเดินทางผ่านมา เหตุการณ์ดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงความมีคุณธรรม ความเอื้ออาทรของเล่าปี่ที่ทำให้ราษฎรรักใคร่คอยช่วยเหลือ

3. โคร่งเรื่องย่อที่เป็นเหตุการณ์เดียวกันแต่มีรายละเอียดที่แตกต่างกันในบางส่วน ยกตัวอย่างเช่น

3.1 โคร่งเรื่องย่อเกี่ยวกับเล่าปี กวนอู เตียวหุย สาบานเป็นพี่น้องร่วมสาบานกัน ซึ่งโคร่งเรื่องย่อดังกล่าวนี้ปรากฏในสามก๊กทั้งสองฉบับ แต่มีความแตกต่างกันในเรื่องสถานที่ และรายละเอียดของเหตุการณ์ กล่าวคือ สามก๊ก ฉบับเจ้าพระยาพระคลัง (หน) ทั้งสามคนได้สาบานกัน ณ บ้านของเตียวหุย ส่วนสามก๊ก ฉบับการ์ตูนของมิตสึเทรุ โยโกยามะ ทั้งสามคนได้สาบานกัน ณ บ้านของเล่าปี

ในเรื่องรายละเอียดของเหตุการณ์ในสามก๊กฉบับเจ้าพระยาพระคลัง (หน) นั้น เล่าปี ยืนอ่านประกาศรับสมัครผู้ที่มีความรักชาติอาสาปราบโจรโพกผ้าเหลืองแล้วเตียวหุยก็ได้เข้ามาพูดคุย ทั้งสองได้เข้าไปนั่งสนทนากันในร้านเหล้า ต่อมากวนอูได้เดินเข้าในร้านมาพบกับเล่าปี และเตียวหุย ทั้งสามได้สนทนาคุยถึงความต้องการของกันและกันที่ ต้องการช่วยเหลือประชาชน ทั้งสามจึงได้ชวนกันไปที่บ้านเตียวหุยและสาบานเป็นพี่น้องกันรวมทุกข์สุขกันที่ได้ตั้งยี่โก ณ บ้านเตียวหุย ส่วนสามก๊กฉบับการ์ตูนของมิตสึเทรุ โยโกยามะ ผู้เขียนได้เล่าเรื่องราวด้วยภาพ ประกอบกับบทสนทนาของตัวละครโดยมีเรื่องราวเหตุการณ์สรุปได้ว่า เตียวหุยผู้เป็นข้ารับใช้ใน บ้านตระกูลหงส์ ออกติดตามองค์หญิงผู้หยงและได้มาพบกับเล่าปีซึ่งได้ช่วยองค์หญิงผู้หยงจาก โจรโพกผ้าเหลือง เตียวหุยได้พบและพูดคุยกับเล่าปีจึงเกิดความศรัทธาในตัวเล่าปีจึงพยายาม ชักชวนเล่าปีอาสาแผ่นดินปราบโจรโพกผ้าเหลือง เตียวหุยได้ไปพบกวนอูซึ่งตอนนั้นเปิดโรงเรียนสอนหนังสืออยู่ เตียวหุยได้ชักชวนกวนอูมาพบเล่าปี เมื่อทั้งสามได้พูดคุยถึงความต้องการที่จะช่วยเหลือประชาชนที่ได้รับความเดือดร้อนจากโจรโพกผ้าเหลือง ทั้งสามคนจึงไปที่บ้านเล่าปีโดย มารดาของเล่าปีได้จัดสถานที่จัดเลี้ยงที่สวนหลังบ้านเล่าปี ทั้งสามได้สาบานกันที่สวนท้อว่าจะ รวมเป็นรวมตายด้วยกัน

3.2 โคร่งเรื่องย่อเกี่ยวกับซีซี ในเหตุการณ์ที่ซีซีแนะนำให้เล่าปีไปเชิญขงเบ้งมาเป็นที่ปรึกษา ในสามก๊กฉบับเจ้าพระยาพระคลัง (หน) เมื่อซีซีจะไปอยู่กับโจโฉ ซีซีได้แนะนำให้ เล่าปีรู้จักขงเบ้งว่าเป็นผู้ที่มีสติปัญญาและแนะนำให้เล่าปีไปพบขงเบ้ง ส่วนในสามก๊กฉบับการ์ตูนของมิตสึเทรุ โยโกยามะ เมื่อซีซีเดินทางไปพบโจโฉ ระหว่างทางซีซีได้แวะไปพบขงเบ้งและเล่า เรื่องราวของเล่าปีให้ขงเบ้งฟัง และกล่าวว่าถ้าเล่าปีเดินทางมาพบขอให้ขงเบ้งรับปากช่วยเหลือ เล่าปีเพราะเล่าปีเป็นผู้ที่มีความสามารถหน้าเลื่อมใสและเป็นผู้สืบเชื้อสายราชวงศ์ฮั่น

3.3 โครงเรื่องย่อยเกี่ยวกับกวนอู ในเหตุการณ์ตอนที่กวนอูอาสากองทัพผู้จงรักภักดีไปตัดหัวแม่ทัพของศัตรู มีรายละเอียดหรือเหตุการณ์ที่ต่างกัน คือ เหตุการณ์ที่โจโฉได้รับสุราส่งให้กวนอู ในสามก๊กฉบับเจ้าพระยาพระคลัง (หน) มีเนื้อหาว่า กวนอูไม่ได้รับสุราจากโจโฉ แต่กวนอูกล่าวว่าให้ตนไปตัดหัวแม่ทัพของศัตรูได้ก่อนจึงจะมารับสุรานั้น เมื่อกวนอูไปตัดหัวแม่ทัพของศัตรูมาได้ กวนอูจึงมารับสุราจากโจโฉซึ่งปรากฏว่าสุรานั้นยังอุ่นอยู่ ซึ่งแสดงให้เห็นว่ากวนอูมีความเก่งกาจใช้เวลาไม่นานก็สามารถตัดหัวแม่ทัพของศัตรูมาได้ ส่วนสามก๊กฉบับการ์ตูนของ มิตสึเทรุ โยโกยามะ นั้นมีเนื้อหาว่า เมื่อโจโฉรับสุราให้กวนอู กวนอูก็รับมาดื่มและออกไปตัดหัวแม่ทัพของศัตรู เมื่อกวนอูหิ้วหัวแม่ทัพของศัตรูเข้ามาในค่ายกวนอูกล่าวว่าตนเองนั้นรู้สึกเมามากจากการดื่มสุรา จากพฤติกรรมดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงความสามารถของกวนอูว่าขณะเมาสุรายังสามารถเอาชนะแม่ทัพของศัตรูได้ง่ายดาย ถ้ากวนอูมีสติครบถ้วนสมบูรณ์กวนอูจะมีความสามารถและมีมือในการรบเก่งกาจขนาดไหน

3.4 โครงเรื่องย่อยเกี่ยวกับนางเตียวเสียน มีรายละเอียดที่แตกต่างกัน คือ ในเหตุการณ์หลังจากที่นางเตียวเสียนได้ล่องวงให้ลิโป้ฆ่าตั้งโต๊ะสำเร็จ ในสามก๊กฉบับเจ้าพระยาพระคลัง (หน) ว่าเมื่อเตียวเสียนใช้กลอุบายให้ลิโป้ฆ่าตั้งโต๊ะสำเร็จเตียวเสียนก็ได้เป็นภรรยาของลิโป้และไปอยู่กับลิโป้ ส่วนสามก๊กฉบับการ์ตูนของมิตสึเทรุ โยโกยามะ กล่าวว่าเมื่อเตียวเสียนทำหน้าที่ของตนเองสำเร็จดังที่ตั้งใจไว้แล้ว เตียวเสียนก็ฆ่าตัวตาย

3.5 โครงเรื่องย่อยเกี่ยวกับเหตุการณ์รบโจรโพกผ้าเหลืองที่เขาเถียนเหมิน มีรายละเอียดที่แตกต่างกัน คือ ในสามก๊กฉบับเจ้าพระยาพระคลัง (หน) เตียวโป้ได้เสกคาถาให้มีเมฆฝน มีลมพายุหนัก แล้วมีคนขี่ม้าถืออาวุธลอยลงมาจากฟ้า ทหารเล่าปีตกใจกลัวจึงต้องถอยทัพ จูฮี้จึงบอกแก่เล่าปีว่าเตียวโป้ทำคาถาเพื่อแก้มันต์คาถาของเตียวโป้ต้องใช้ของโสโครกสดเตียวโป้มนต์คาถาของเตียวโป้จึงจะเสื่อม ต่อมาเมื่อออกรบเตียวโป้ก็เสกคาถาอีก เล่าปีจึงให้ทหารเอาเลือดสุกรและสุนัขสดไปถูกพวกโจร คนขี่ม้าก็กลายเป็นกระดาด ม้าก็กลายเป็นมัดหญ้า เมฆฝนก็จางหายไป เล่าปีจึงฆ่าเตียวโป้

ส่วนสามก๊กฉบับการ์ตูน ของมิตสึเทรุ โยโกยามะ นั้นเตียวโป้ได้อาศัยช่องเขาแคบ ๆ ที่มีลมพัดลอดช่องเขาออกมาชมขวัญศัตรู โดยเตียวโป้ทำที่ว่ายีนเสกคาถาอยู่เหนือช่องเขา และให้ทหารยิงธนูออกมาจากช่องเขา ทหารเล่าปีที่จะต้องเดินผ่านช่องเขาก็เกิดความกลัวว่าเตียวโป้เสกคาถา เล่าปีเห็นทหารเสียชีวิต เล่าปีจึงออกอุบายป็นขึ้นไปบนยอดเขา ก่อไฟและหักกิ่งไม้มาวัดแกว่งทำที่ว่ายีนเสกคาถา และบอกกับเหล่าทหารว่าไม่ต้องกลัวเตียวโป้อีกต่อไปเพราะตนได้เสกคาถาปราบแล้ว ทำให้ทหารเกิดขวัญและกำลังใจ เล่าปีจึงบุกเข้าไปฆ่ากลุ่มโจรโพกผ้าเหลืองและ

เดี่ยวไปสำเร็จ

3.6 โครงเรื่องย่อยเกี่ยวกับแห้วหัวตัน ในเหตุการณ์ตอนที่แห้วหัวตันอาสาใจใจเป็นแม่ทัพออกรบ แห้วหัวตันถูกยิงลูกธนูบึกที่ตา ในสามก๊กฉบับเจ้าพระยาพระคลัง (หน) กล่าวว่า แห้วหัวตันตั้งธนูออกมีลูกตาติดออกมาด้วยและกินลูกตาของตนเองโดยกล่าวว่าลูกตานี้เป็นของวิเศษ ส่วนสามก๊กฉบับการ์ตูนของมิตสึเทรุ โยโกยามะ นั้นเมื่อแห้วหัวตันถูกยิงก็ตั้งธนูออกมาโดยมีลูกตาติดออกมาด้วยแต่ไม่ปรากฏว่าแห้วหัวตันกินลูกตาของตัวเอง

3.7 โครงเรื่องย่อยเกี่ยวกับหองจูเปียนและนางโฮเฮา ในเหตุการณ์ตอนที่ตั้งโต๊ะตั้งฆ่าหองจูเปียนและนางโฮเฮา ในสามก๊กฉบับเจ้าพระยาพระคลัง (หน) กล่าวว่านางโฮเฮาและเหล่านางสนมถูกมัดจนขาดใจตาย ส่วนหองจูเปียนนั้นโดนกรอกสุราพิษตาย ส่วนสามก๊กฉบับการ์ตูนของมิตสึเทรุ โยโกยามะ กล่าวว่าหองจูเปียนและนางโฮเฮาถูกฉวยจับโยนลงมาจากหน้าต่างของปราสาทคอคหักตายทั้งสองคน

3.8 โครงเรื่องย่อยเกี่ยวกับโจสิด ในเหตุการณ์ตอนที่โจสิดเดินทางมาเพื่อเคารพศพโจโฉ โจผีสั่งลงโทษโจสิดที่ไม่ยอมมาเคารพศพโจโฉตั้งแต่แรก แต่ก่อนที่จะลงโทษโจผีให้โจสิดแต่งโคลงโดยให้จบภายในเจ็ดก้าว ในสามก๊กฉบับเจ้าพระยาพระคลัง (หน) นั้นกลอนเจ็ดก้าวนี้นี้เนื้อความว่า “คิ้วถั่วเอากิ่งถั่วมาเป็นพินใส่ไฟ เมล็ดถั่วในกระทะจะไหม้ก็เพราะกิ่งถั่วดันรากอันเดียวกันนั่นเอง” (เจ้าพระยาพระคลัง (หน), 2543. หน้า 1036) ส่วนสามก๊กฉบับการ์ตูนของมิตสึเทรุ โยโกยามะ โจผีให้โจสิดแต่งกลอนภายในเจ็ดก้าวโดยกลอนบทแรกให้เป็นกลอนเกี่ยวกับภาพสองวัวสู้กันตัวหนึ่งตกบ่อตาย แต่ไม่ให้มีคำว่าสองวัวสู้กันตัวหนึ่งตกบ่อตาย โจสิดจึงแต่งกลอนมีเนื้อความว่า “เมื่อสองเนื้อเฝ้าเต็นท์นอกเหนือหัว ต้องเผชิญหน้ากันที่ตีนผา ก็ตรึงรี้เข้าหากันไม่ลีลา ต่างเข้าพิศรดเหยียงไม่เกรงกัน เนื้อตัวหนึ่งเสียที่พลัดตกน้ำ ถึงกำลังมีอาจเทียมเทียบได้ แต่หากมูโรมรันด้วยกายใจ แม้อาสน์ก็ไ้ละลายไม่อายุใคร” (มิตสึเทรุ โยโกยามะ, ม.ป.ป. เล่ม 42. หน้า 193) ส่วนกลอนบทที่สองใช้พี่น้องเป็นหัวข้อ แต่ไม่ให้มีคำว่าพี่น้อง โจสิดก็แต่งกลอนได้ภายในเจ็ดก้าวโดยมีเนื้อความว่า “เผาเปลือกถั่วเมื่อต้มถั่วหม้อใหญ่ ถั่วร่าให้เสียงครวญครางสุดทนไหว ทั้งที่ร่วมรากเหง้ากันใช้อื่นไกล เหตุอันใดจึงต้องเช่นฆ่ากันตาย” (มิตสึเทรุ โยโกยามะ, ม.ป.ป. เล่ม 42. หน้า 195) .

สามก๊กทั้งสองฉบับจะมีเนื้อหาหรือรายละเอียดในโครงเรื่องย่อยที่แตกต่างกันบางในบางส่วนนั้นก็นำขึ้นอยู่จุดประสงค์และกลวิธีการเสนอเนื้อหาของผู้เขียนที่จะดำเนินเรื่องราวและเหตุการณ์ในสามก๊กให้ชวนติดตามและผู้อ่านเกิดความสนุกสนานไปกับเหตุการณ์การต่อสู้ภายในเรื่อง

เปรียบเทียบตัวละคร (Character) และกลวิธีการสร้างตัวละครในสามก๊กฉบับเจ้าพระยาพระคลัง (หน) กับสามก๊กฉบับการ์ตูนของมิตสึเทรุ โยโกยามะ

การศึกษาเปรียบเทียบตัวละคร และกลวิธีการสร้างตัวละครในสามก๊กฉบับเจ้าพระยาพระคลัง (หน) กับสามก๊กฉบับการ์ตูนของมิตสึเทรุ โยโกยามะ ผู้วิจัยได้ศึกษาเปรียบเทียบถึงชนิดหรือประเภทของตัวละคร กลวิธีการสร้างและกลวิธีการเสนอตัวละคร จากการศึกษาเปรียบเทียบพบว่าสามก๊กทั้งสองฉบับมีความเหมือนและความแตกต่าง ดังต่อไปนี้

1. ตัวละครเอก หรือ ตัวละครสำคัญ (Protagonist or Central Character or Main Character or Major Character)

เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบบทบาทและความสำคัญของตัวละครเอกที่ปรากฏในสามก๊กฉบับเจ้าพระยาพระคลัง (หน) กับสามก๊กฉบับการ์ตูนของมิตสึเทรุ โยโกยามะ พบว่าทั้งสองฉบับเหมือนกันคือ ให้ความสำคัญกับ เล่าปี โจโฉ ขงเบ้ง แต่แตกต่างกัน คือ สามก๊กฉบับเจ้าพระยาพระคลัง (หน) ยังให้ความสำคัญหรือถือว่า ชุนกวน เป็นตัวละครเอก ในขณะที่สามก๊กฉบับการ์ตูนของมิตสึเทรุ โยโกยามะ ถือว่า ชุนกวน เป็นตัวละครรอง

บทบาทและความสำคัญของตัวละครในสามก๊กทั้งสองฉบับมีความแตกต่างกันเนื่องมาจากสามก๊กทั้งสองฉบับมีโครงเรื่องใหญ่ที่แตกต่างกัน กล่าวคือ สามก๊กฉบับเจ้าพระยาพระคลัง (หน) เป็นเรื่องราวการต่อสู้แย่งชิงอำนาจความเป็นใหญ่ของทั้งสามก๊ก ผู้นำของทั้งสามก๊กจึงมีบทบาทและความสำคัญในโครงเรื่อง ได้แก่ เล่าปีผู้นำของจ๊กก๊ก โจโฉผู้นำของวุยก๊ก ชุนกวนผู้นำของง่อก๊ก และขงเบ้งที่ปรึกษาคนสำคัญของเล่าปี ซึ่งถือว่าเป็นตัวละครที่มีบทบาทสำคัญมากในการทำสงครามระหว่างสามก๊ก ส่วนสามก๊กฉบับการ์ตูนของมิตสึเทรุ โยโกยามะ เป็นเรื่องราวการต่อสู้เพื่อกอบกู้ราชวงศ์ฮั่นของเล่าปี ผู้เขียนจึงให้ความสำคัญกับ เล่าปีผู้นำของจ๊กก๊ก ขงเบ้งที่ปรึกษาคนสำคัญของเล่าปี และโจโฉผู้นำของวุยก๊ก ก๊กที่ทำสงครามชิงไหวชิงพริบกับจ๊กก๊กโดยตลอด โดยทั้งสองก๊กพยายามเชื่อมสัมพันธ์กับชุนกวนผู้นำง่อก๊กเพื่อถ่วงดุลอำนาจของอีกก๊ก ดังนั้นบทบาทและความสำคัญของชุนกวนในสามก๊กฉบับการ์ตูนของมิตสึเทรุ โยโกยามะ จึงเป็นเพียงตัวละครรอง นอกจากนั้นยังมีกลวิธีการสร้างและการนำเสนอที่เหมือนและแตกต่างกันดังต่อไปนี้

1. เล่าปี

1.1 ประเภทของตัวละคร

ในสามก๊กฉบับเจ้าพระยาพระคลัง (หน) และสามก๊กฉบับการ์ตูนของมิตสึเทรุ โยโกยามะ จัดให้เล่าปีเป็นตัวละครเอกเหมือนกัน เนื่องจากทั้งสองฉบับถือว่าเล่าปีเป็นผู้ที่สืบเชื้อสายราชวงศ์ อันอย่างถูกต้องจึงทำให้เล่าปีมีบทบาทสำคัญในโครงเรื่อง ถือได้ว่า เล่าปีเป็นตัวละครที่เป็นพระเอกของเรื่อง

1.2 ลักษณะของตัวละคร

ลักษณะของตัวละครเอก เล่าปี ในสามก๊กทั้งสองฉบับมีส่วนที่เหมือนและแตกต่างกัน กล่าวคือ ในด้านบุคลิกลักษณะ เล่าปี เป็นตัวละครที่มีลักษณะที่ซับซ้อนเหมือนกัน เป็นตัวละครที่มีพฤติกรรม อารมณ์ ความรู้สึกเปลี่ยนแปลงไปตามสถานการณ์ ซึ่งมีลักษณะที่โดดเด่น คือ

1.2.1 เป็นผู้ที่มีจิตใจโอบอ้อมอารีและมีคุณธรรม ซึ่งลักษณะดังกล่าวจะเห็นได้จากการที่เล่าปีอาสาปราบโจรโพกผ้าเหลืองเนื่องจากเล่าปีต้องการช่วยเหลือชาวบ้านที่ได้รับ ความเดือดร้อนจากกลุ่มโจรโพกผ้าเหลืองและปราบโจรกบฏทั้งหลายเพื่อกอบกู้ราชวงศ์ฮั่น จากความโอบอ้อมอารีและมีคุณธรรมทำให้เล่าปีมีบุคคลที่มีฝีมือ มีสติปัญญามาช่วยเหลือมากมาย เช่น ชงเบ้ง กวนอู เตียวหุย จูล่ง ม้าเฉียว ฮองตง ซี้ซี บังทอง

1.2.2 เป็นผู้ที่มีสติปัญญาเฉลียวฉลาด ซึ่งลักษณะดังกล่าวจะเห็นได้จากพฤติกรรมและการตัดสินใจต่าง ๆ ของเล่าปี โดยเล่าปีเป็นผู้ที่มีความเฉลียวฉลาด รู้จักใช้คนได้อย่างเหมาะสมกับความสามารถ ดังเช่น ชงเบ้ง ซี้ซี บังทอง มีความชำนาญด้านกลศึก มีสติปัญญาไหวพริบในการวางแผนการรบ เล่าปีจึงได้แต่งตั้งให้เป็นที่ปรึกษา ส่วนกวนอู เตียวหุย จูล่ง ม้าเฉียว ฮองตง เป็นผู้ที่มีฝีมือในการรบ มีความสามารถเรื่องการต่อสู้ เล่าปีจึงได้แต่งตั้งให้เป็นแม่ทัพ เป็นหัวหน้าทหารเสือของจ๊กก๊ก

1.2.3 เป็นผู้ที่มีอารมณ์อ่อนไหวเหมือนกับบุคคลทั่วไป คือ เป็นตัวละครที่มีทั้งรัก โลภ โกรธ หลง ซึ่งลักษณะดังกล่าวปรากฏอยู่ในสามก๊กฉบับเจ้าพระยาพระคลัง (หน) ในตอนที่เล่าปีแต่งงานกับซุนสูหยิน เล่าปีเกิดความลุ่มหลงในตัวนางซุนสูหยิน จนลืมอุดมการณ์ที่จะกอบกู้ราชวงศ์ฮั่น ดังความว่า "ขณะนั้นเล่าปีได้สมบัติพิสดารเป็นอันมากก็ละเลงหลงไป มิได้คิดที่จะกลับไปเมืองเกงจิ๋ว" (เจ้าพระยาพระคลัง (หน), 2543, หน้า 718) และในสามก๊กฉบับการ์ตูนของ

मितสีเทรุ โยโกยามะ ในเหตุการณ์ตอนที่เล่าปีได้พบกับองค์หญิงผู้หนึ่ง เล่าปีหลงรักองค์หญิงผู้หนึ่ง จนเกิดความลังเลใจในการเดินทางปราบโจรโพกผ้าเหลืองเพราะไม่ยอมจากผู้หญิงที่ตนรัก จะเห็นว่า เล่าปีเป็นคนดีมีคุณธรรมแต่เล่าปีก็เป็นเหมือนกับคนทั่วไปที่ในบางครั้งบางเวลาก็มีความรู้สึก รัก ความรู้สึกหลง

อย่างไรก็ตาม ในด้านรูปร่างหน้าตาของเล่าปีในสามก๊กทั้งสองฉบับมีความแตกต่างกัน คือ ฉบับเจ้าพระยาพระคลัง (หน) เล่าปี เป็นตัวละครที่มีลักษณะบางส่วนแตกต่างจากคนธรรมดา มีรูปร่างสูงใหญ่ มีหูยาวถึงบ่า มีตาชำเลืองไปเห็นหู ในขณะที่สามก๊กฉบับการ์ตูนของमितสีเทรุ โยโกยามะ เล่าปี เป็นตัวละครที่มีรูปร่างสง่างาม สมส่วน มีใบหน้าเหมือนคนทั่วไป ไม่ได้มีหูที่ยาวถึงบ่าหรือตาที่ชำเลืองไปเห็นหูดังสามก๊กฉบับเจ้าพระยาพระคลัง (หน)

1.3 กลวิธีการสร้างตัวละคร

1.3.1 แนวในการสร้าง

สามก๊กฉบับเจ้าพระยาพระคลัง (หน) และสามก๊กฉบับการ์ตูนของमितสีเทรุ โยโกยามะ มีแนวในการสร้างตัวละคร เล่าปี ในส่วนที่เหมือนกัน คือ สามก๊กทั้งสองฉบับสร้างให้เล่าปีเป็นตัวละครที่มีความสมจริงในด้านอารมณ์ คือ มีความรู้สึก มีพฤติกรรมที่เหมือนกับปุถุชนธรรมดา มีทั้งรัก โกรธ หลง โดยมีลักษณะที่โดดเด่นในด้านความโอบอ้อมอารีและมีคุณธรรม แต่ขณะเดียวกัน สามก๊กทั้งสองฉบับก็มีความแตกต่างในการสร้างตัวละคร เล่าปี ด้านกายภาพหรือรูปร่างหน้าตา คือ สามก๊กฉบับเจ้าพระยาพระคลัง (หน) สร้างให้เล่าปีเป็นตัวละครที่เกินจริงในทางกายภาพหรือรูปร่างหน้าตา ส่วนสามก๊กฉบับการ์ตูนของमितสีเทรุ โยโกยามะ สร้างให้เล่าปีเป็นตัวละครที่มีความสมจริงในด้านกายภาพหรือรูปร่างหน้าตา ดังต่อไปนี้

1.3.1.1 สามก๊กฉบับเจ้าพระยาพระคลัง (หน) สร้างให้ เล่าปี มีรูปร่างลักษณะที่เกินจริง โดยมีหน้าตาที่ผิดจากธรรมชาติ กล่าวคือ เล่าปีเป็นตัวละครที่มีรูปร่างสูงใหญ่ มีหูยาวถึงบ่า มีตาชำเลืองไปเห็นหู เพื่อสร้างความตื่นเต้นแก่ผู้อ่านและแสดงถึงลักษณะของผู้มีบุญมีวาสนาตามความเชื่อของคนจีน ส่วนสามก๊กฉบับการ์ตูน ของमितสีเทรุ โยโกยามะ สร้างให้เล่าปีมีความสมจริงในด้านกายภาพ โดยใช้ภาพลายเส้นในการเสนอรูปร่างหน้าตาของเล่าปี ดังภาพ

ภาพ 134 แสดงรูปร่างหน้าตาเล่าปี่
(มิตสีเทรุ โยโกยามะ, 2543. เล่ม 2. หน้า 84)

1.3.1.2 สามก๊กฉบับการ์ตูนของมิตสีเทรุ โยโกยามะ สร้างให้เล่าปี่มีรูปร่างหน้าตาที่เปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลา ตามสถานะของตัวละครที่เปลี่ยนไป ทำให้มีความสมจริงยิ่งขึ้น โดยภาพข้างต้นเป็นภาพตอนที่เล่าปี่ร่วมปราบโจรโพกผ้าเหลืองซึ่งในขณะนั้นเล่าปี่ยังหนุ่ม จึงมีรูปร่างหน้าตาที่สง่างาม แต่เมื่อเวลาเปลี่ยนไป สถานภาพเปลี่ยนไปจากหนุ่มพเนจรกลายเป็นผู้ปกครองวุยก๊ก หน้าตา รวมถึงการแต่งกายของเล่าปี่ก็เปลี่ยนไป โดยมีการแต่งกายที่ดูภูมิฐาน สมฐานะ หน้าตามีอายุมากขึ้นและไว้หนวด ดังภาพ

ภาพ 135 แสดงรูปร่างหน้าตาเล่าปี
(มิตสีเทรุ โยโกยามะ, ม.ป.ป. เล่ม 43. หน้า 157)

1.3.2 กลวิธีการเสนอตัวละคร

สามก๊กทั้งสองฉบับมีกลวิธีการเสนอตัวละครที่เหมือนกัน คือ สามก๊กทั้งสองฉบับจะใช้กลวิธีการนำเสนอตัวละครจากการบรรยายหรือพรรณนา จากนาฏการของตัวละคร จากบทสนทนาของตัวละคร ดังต่อไปนี้

1.3.2.1 กลวิธีการนำเสนอตัวละครจากการบรรยายหรือพรรณนา พบว่าทั้งสองฉบับจะใช้กลวิธีนี้เหมือนกัน แต่แตกต่างกันในรายละเอียดคือ ในสามก๊กฉบับเจ้าพระยาพระคลัง (หน) จะใช้กลวิธีการเสนอตัวละครโดยการบรรยายหรือพรรณนาเป็นหลัก เช่น บรรยายถึงภูมิหลัง ลักษณะนิสัยและรูปร่างของเล่าปี ดังความว่า

แลเมืองตุ้นก้วนมีชายคนหนึ่งชื่อเล่าปี เมื่อน้อยชื่อเหียนเต็ก ก็ไม่ผู้รักการเรียนหนังสือแต่มีปัญญาเข้าใจนั้นดี ความโกรธความยินดีมิได้ปรากฏออกมาภายนอก ใจนั้นอานันก็มีเพื่อนฝูงมาก ใจกว้างขวาง หมายถึงเป็นใหญ่กว่าคนทั้งปวง กองด้วยลักษณะรูปร่างใหญ่สมบูรณ์สูงประมาณห้าศอกเศษ หู

ยานถึงป่า มือยาวถึงเข่า หน้าขาวดั่งสีหยก ฝีปากแดงดั่งชาดแต้ม จักขุ
ชำเลืองไปเห็นหู

(เจ้าพระยาพระคลัง (หน), 2543, หน้า 7)

ในขณะที่สามก๊กฉบับการ์ตูนของมิตสึเทรุ โยโกยามะ จะใช้กลวิธีการบรรยายหรือพรรณนาเพื่อเสนอความคิดหรือความรู้สึกของเล่าปี่ซึ่งจะใช้กลวิธีนี้น้อยมาก ยกตัวอย่างเช่น บรรยายถึงความรู้สึกเล่าปี่ตอนที่พบใจเอนกครั้งแรกว่า “ระหว่างที่เดินทางกลับพร้อมชายชื่อนั้น เล่าปี่ไม่อาจสลัดภาพของใจเอนกออกจากความคิดคำนึงได้ และแล้วลางสังหรณ์ของเล่าปี่ในครั้งนั้นก็จริงเพราะหลายปีต่อมาใจเอนกได้กลายเป็นผู้ทรงอิทธิพลของประเทศและเป็นศัตรูคนสำคัญของเล่าปี่” (มิตสึเทรุ โยโกยามะ, ม.ป.ป. เล่ม 2, หน้า 126)

1.3.2.2 กลวิธีการเสนอตัวละครจากนาฏการของตัวละคร พบว่าทั้งสองฉบับจะใช้นาฏการของตัวละครแสดงลักษณะนิสัยของเล่าปี่เหมือนกัน เช่นเหตุการณ์ตอนที่ใจเอนกเลี้ยงสองใจเล่าปี่ โดยการเชิญเล่าปี่ไปดื่มน้ำชาที่บ้านและถามความคิดเห็นเล่าปี่เกี่ยวกับเรื่องคุณสมบัติของวีระบุรุษ เล่าปี่ล่วงรู้ความคิดของใจเอนกเล่าปี่จึงแกล้งทำเป็นกลัวฟ้าร้อง มุดตัวเข้าไปใต้โต๊ะเพื่อแสดงให้เห็นว่าเล่าปี่เป็นคนขี้ขลาด กลัวแม้กระทั่งฟ้าร้องฟ้าผ่าซึ่งนาฏการหรือพฤติกรรมของเล่าปี่ดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงความเฉลียวฉลาดและไหวพริบของเล่าปี่

หรือเหตุการณ์ตอนที่เล่าปี่รู้ข่าวกวนอูตาย เล่าปี่โศรกเศร้าเสียใจ จนล้มป่วย จากพฤติกรรมดังกล่าวแสดงให้เห็นความรักและความโอบอ้อมอารีที่เล่าปี่มีต่อกวนอู

1.3.2.3 กลวิธีการเสนอตัวละครจากบทสนทนาของตัวละคร พบว่าทั้งสองฉบับจะใช้กลวิธีนี้เหมือนกัน แต่แตกต่างในรายละเอียดกล่าวคือ สามก๊กฉบับการ์ตูนของมิตสึเทรุ โยโกยามะ จะให้มากกว่าฉบับเจ้าพระยาพระคลัง (หน) เนื่องจากฉบับการ์ตูนของมิตสึเทรุ โยโกยามะ เป็นการเสนอเรื่องราวด้วยภาพหลายเส้นประคบกับบทสนทนาของตัวละครเป็นหลัก

นอกจากเหมือนกันในส่วนที่กล่าวมาข้างต้นแล้ว สามก๊กทั้งสองฉบับยังมีความแตกต่างกันคือ สามก๊ก ฉบับการ์ตูนของมิตสึเทรุ โยโกยามะ ใช้กลวิธีการเสนอตัวละครคือ เล่าปี่จากภาพหลายเส้นเป็นสำคัญโดยจะใช้ภาพเสนอรูปร่างหน้าตา รวมถึงสีหน้า ลักษณะท่าทางต่าง ๆ ของเล่าปี่ เพื่อที่จะสื่อหรือแสดงอารมณ์ของเล่าปี่ ดังภาพต่อไปนี้

ภาพ 136 แสดงอารมณ์เล่าปี
(मितสีเทรุ โยโกยามะ, ม.ป.ป. เล่ม 43. หน้า 133)

จากภาพลายเส้นข้างต้น แสดงให้เห็นถึงอารมณ์ความรู้สึกของเล่าปีกำลังเศร้าเสียใจ และเป็นกังวล โดยมีสาเหตุมาจากเหตุการณ์ที่ทวนถูกรฆ่าตายแต่เล่าปีก็ไม่สามารถที่จะแก้แค้นให้ทวนอุด้งความตั้งใจของตนเพราะเล่าปีเป็นผู้นำจ๊กก๊ก การที่จะทำอะไรต้องนึกถึงหน้าที่และประชาชนส่วนใหญ่เป็นหลักไม่ควรจะคิดถึงแต่ความแค้นส่วนตัว

2. ขงเบ้ง

2.1 ประเภทตัวละคร

ในสามก๊กทั้งสองฉบับ ถือว่า ขงเบ้ง เป็นตัวละครเอกของเรื่องเหมือนกัน กล่าวคือ เป็นตัวละครสำคัญในการดำเนินเรื่องและการพัฒนาเรื่อง เนื่องจากทั้งสองฉบับมีแนวคิดที่มุ่งเสนอ การใช้สติปัญญาคิดกลอุบายในการทำสงครามและจากการศึกษาตัวละครในสามก๊กพบว่า ขงเบ้ง เป็นตัวละครที่มีความโดดเด่นในด้านสติปัญญาที่สุดในเรื่อง

2.2 ลักษณะของตัวละคร

ขงเบ้ง ในสามก๊กทั้งสองฉบับมีความแตกต่างกัน คือ สามก๊กฉบับเจ้าพระยาพระคลัง (หน) ขงเบ้ง เป็นตัวละครที่มีลักษณะที่ซับซ้อนหรือหลายลักษณะ คือมีบุคลิกและพฤติกรรมที่หลากหลายเปลี่ยนแปลงไปตามสถานการณ์แวดล้อม โดยขงเบ้งมีลักษณะนิสัยที่สุ่มรอบคอบ เป็นผู้ที่มีสติปัญญาแต่ก็มีความรู้สึกเศร้าเสียใจ มีความรู้สึกโกรธ ความรู้สึกเกลียดเหมือนมนุษย์ทั่วไป แต่ในสามก๊ก ฉบับการ์ตูนของมิตสึเทรุ โยโกยามะ ขงเบ้ง เป็นตัวละครที่มีลักษณะไม่ซับซ้อนหรือน้อยลักษณะ กล่าวคือ ขงเบ้งเป็นตัวละครที่มีความจงรักภักดีและซื่อสัตย์ต่อผู้เป็นนาย เป็นผู้ที่มีสติปัญญา เป็นนักปราชญ์ ขงเบ้งจึงเปรียบเสมือนตัวแทนหรือแม่แบบของคนที่เปลี่ยนไปด้วยสติปัญญา มีความสุ่มรอบคอบไม่แสดงความรู้สึกดีใจหรือเสียใจ

ด้านรูปร่างหน้าตา ขงเบ้ง ในสามก๊กทั้งสองฉบับมีความแตกต่างกันคือ สามก๊กฉบับเจ้าพระยาพระคลัง (หน) ขงเบ้ง เป็นตัวละครที่มีรูปร่างสูงใหญ่ สูงหกศอก มีใบหน้าขาวเหมือนหยวก แต่งตัวโอโง่ง ส่วนภาพของขงเบ้ง ในสามก๊ก ฉบับการ์ตูนของมิตสึเทรุ โยโกยามะ ขงเบ้ง เป็นตัวละครที่มีรูปร่างสมส่วน ไร้หนวดไร้เครา แต่งตัวเหมือนนักปราชญ์ และจะถือพัดขนนกตลอดเวลา

2.3 กลวิธีการสร้างตัวละคร

2.3.1 แนวในการสร้าง

ในสามก๊กฉบับเจ้าพระยาพระคลัง (หน) และสามก๊ก ฉบับการ์ตูนของมิตสึเทรุ โยโกยามะ ต่างสร้างให้ขงเบ้งเป็นตัวละครที่มีลักษณะสมจริงทั้งด้านอารมณ์และทางกายภาพเหมือนกัน กล่าวคือ

2.3.1.1 ทางด้านอารมณ์ ผู้ประพันธ์ทั้งสองฉบับได้สร้างให้ขงเบ้งมีอารมณ์ความรู้สึกที่เปลี่ยนแปลงไปตามสถานการณ์แวดล้อมซึ่งทำให้ขงเบ้งมีลักษณะสมจริง เช่น เหตุการณ์ตอนที่จิวยี่ตาย ขงเบ้งรู้สึกเสียใจและได้เดินทางไปเคารพศพจิวยี่ด้วยความยกย่องจิวยี่ หรือเหตุการณ์ตอนที่เล่าปี่ตาย ขงเบ้งก็รู้สึกเศร้าเสียใจเหมือนกับคนอื่น ๆ ที่ต้องเสียนายที่เป็นที่รัก แต่ขงเบ้งมีลักษณะที่โดดเด่นคือ เป็นผู้มีสติปัญญาเฉลียวฉลาด มีความสุขุมทำให้ไม่แสดงอารมณ์และความรู้สึก

2.3.1.2 ทางกายภาพ ในสามก๊กทั้งสองฉบับสร้างให้ขงเบ้งเป็นตัวละครที่มีความสมจริงในด้านกายภาพเหมือนกันแต่แตกต่างกันรายละเอียด กล่าวคือ ในสามก๊กฉบับเจ้าพระยาพระคลัง (หน) ขงเบ้งมีรูปร่างใหญ่โต สูงหกศอก สีหน้าขาวเหมือนหยวก แต่งตัวโอ้อวด ท่วงที่เป็นอาจารย์ใหญ่ ส่วนในสามก๊ก ฉบับการ์ตูนของมิตสึเทรุ โยโกยามะ ขงเบ้งมีรูปร่างหน้าตา ดังปรากฏในภาพ

ภาพ 137 แสดงภาพขงเบ้ง

(มิตสึเทรุ โยโกยามะ, ม.ป.ป. เล่ม 15. หน้า 103)

จากภาพจะเห็นว่า ชงเบ้ง มีรูปร่างสูงใหญ่สมส่วน ไร้หนวดไร้เครา แต่งตัวโอ่โต่ง ใส่หมวก และในมือถือพัดขนนก

นอกจากนั้น ชงเบ้ง ในสามก๊กทั้งสองฉบับยังมีข้อแตกต่าง ดังนี้

1. ในสามก๊กฉบับเจ้าพระยาพระคลัง (หน) ชงเบ้งจะเดินทางด้วยเกวียน ส่วนในสามก๊กฉบับการ์ตูนของมิตสึเทรุ โยโกยามะ ชงเบ้งจะเดินทางด้วยรถเข็นดังปรากฏในภาพที่ 127 ข้างต้น
2. ในสามก๊กฉบับการ์ตูน ผู้เขียนได้กล่าวถึงภูมิหลังของชงเบ้งว่า บิดาของชงเบ้งรับราชการอยู่ที่เมืองไต้หวัน ลุงเป็นเจ้าเมืองอู๋จาง มีนามว่า จูกัดเหี้ยน ชงเบ้งเป็นบุตรคนที่สองจากพี่น้องสี่คน สามคนเป็นผู้ชายอีกคนหนึ่งเป็นผู้หญิง ส่วนมารดาเสียชีวิตตั้งแต่ชงเบ้งยังเด็ก หลังจากนั้นบิดาของชงเบ้งก็มีภรรยาใหม่พอชงเบ้งอายุได้สิบปีบิดาก็เสียชีวิต ต่อมาบ้านเมืองเกิดความวุ่นวายจากกลุ่มโจรโพกผ้าเหลือง ชงเบ้งจึงได้อพยพไปเก็บตัวอยู่หมู่บ้านชนบท ซึ่งในสามก๊กฉบับเจ้าพระยาพระคลัง (หน) กล่าวแต่เพียงว่าชงเบ้งเคยอยู่ในเมืองหลวงแต่เพื่อความวุ่นวายจึงออกไปอยู่ชนบทศึกษาดำรงความรู้สึกต่าง ๆ

2.3.2 กลวิธีการเสนอตัวละคร

สามก๊กทั้งสองฉบับจะใช้กลวิธีการนำเสนอ ชงเบ้ง จากการบรรยายหรือพรรณนา จากความคิดของตัวละคร จากบทสนทนาของตัวละครเหมือนกัน ดังต่อไปนี้

2.3.2.1 กลวิธีการเสนอตัวละครจากการบรรยายหรือพรรณนา พบว่า สามก๊กฉบับเจ้าพระยาพระคลัง (หน) จะใช้กลวิธีการบรรยายและการพรรณนาในการเสนอรูปร่างหน้าตา ภูมิหลัง บุคลิกลักษณะ อารมณ์ความรู้สึกของชงเบ้งเป็นสำคัญ ซึ่งต่างจากสามก๊กฉบับการ์ตูนคือ ใช้กลวิธีการบรรยายหรือพรรณนาเสนอภูมิหลังของชงเบ้งเท่านั้น

2.3.2.2 กลวิธีการเสนอตัวละครจากความคิดของตัวละคร พบว่าทั้งสองฉบับใช้กลวิธีการเสนอตัวละครจากความคิดของตัวละครเพื่อแสดงถึงความคิดของชงเบ้ง ความมีสติปัญญา อันเฉลียวฉลาดของชงเบ้งเหมือนกัน เช่น เหตุการณ์ชิงไหวชิงพริบระหว่างชงเบ้งและจิวยี่ จิวยี่คิดว่าชงเบ้งเป็นคนที่เฉลียวฉลาดจนน่ากลัวต่อไปภายหน้าอาจเป็นภัยต่ออ๊ก ก็จึงต้องรีบกำจัด ซึ่งจากความคิดของจิวยี่แสดงให้เห็นถึงลักษณะความมีสติปัญญาของชงเบ้ง

2.3.2.3 กลวิธีการเสนอตัวละครจากบทสนทนาของตัวละคร พบว่าทั้งสองฉบับจะใช้กลวิธีนี้เหมือนกัน แต่สามก๊กฉบับการ์ตูนของมิตสึเทรุ โยโกยามะจะใช้มากกว่าฉบับเจ้าพระยา

พระคลัง (หน) เนื่องจากฉบับการ์ตูนของมิตสึเทรุ โยโกยามะ เป็นการเสนอด้วยภาพลายเส้นจึง
กลวิธีการเสนอที่สำคัญคือ ภาพลายเส้นและบทสนทนาระหว่างตัวละคร

ในขณะที่เดียวกันทั้งสองฉบับก็มีความแตกต่างกัน คือ สามก๊กฉบับการ์ตูนของมิตสึเทรุ
โยโกยามะ มีกลวิธีการนำเสนอตัวละครโดยการให้ภาพลายเส้นในการเสนอรูปร่างหน้าตา สีหน้า
ท่าทางของตัวละครเพิ่มเข้ามา โดยจะใช้ภาพเสนอรูปร่างหน้าตา บุคลิกลักษณะ ท่าทางต่าง ๆ
ของขงเบ้ง ดังภาพต่อไปนี้

ภาพ 138 แสดงอารมณ์ขงเบ้ง
(มิตสึเทรุ โยโกยามะ, ม.ป.ป. เล่ม 52. หน้า 154)

จากภาพแสดงให้เห็นถึงท่าทางและสีหน้าของขงเบ้งว่ากำลังโกรธ หรือภาพต่อไปนี้

ภาพ 139 แสดงอารมณ์ขงเบ้ง
(มิตสีเทรุ โยโกยามะ, ม.ป.ป. เล่ม 52. หน้า 25)

จากภาพข้างต้นเป็นภาพขงเบ้งที่มีสีหน้าท่าทางครุ่นคิดและเป็นกังวล ประกอบกับ คำพูดของขงเบ้งจะเห็นว่าขงเบ้งกำลังกังวลที่จะต้องรบกับสุมาอี้

3. โจโจ

3.1 ประเภทของตัวละคร

ในสามก๊กทั้งสองฉบับ โจโจ จัดเป็นตัวละครเอกเพราะมีบทบาทสำคัญในการพัฒนา เรื่องในสามก๊กทั้งสองฉบับ กล่าวคือ ในสามก๊กฉบับเจ้าพระยาพระคลัง (หน) โจโจ เป็นตัวละคร สำคัญที่บทบาทในการปราบเหล่าขุนนางและข้าราชการที่ก่อกบฏ ต่อมาโจโจรวบรวมกำลัง อำนาจสู้รบกับอีกสองก๊กคือ จ๊กก๊กและง่อก๊ก เพื่อรวมแผ่นดินจีนให้เป็นหนึ่งภายใต้การปกครอง ของตนโดยกล่าวอ้างว่าทั้งสองก๊กเป็นกบฏต่อราชวงศ์ที่ต้องปราบปราม ในสามก๊กฉบับการ์ตูนของ มิตสีเทรุ โยโกยามะ โจโจ เป็นตัวละครที่มีบทบาทสำคัญ คือเป็นตัวละครฝ่ายตรงข้ามกับเล่าปี่ ซึ่ง ในขณะที่เล่าปี่ต้องการที่จะกอบกู้ราชวงศ์ฮั่นแต่โจโจกลับอ้างว่าจ๊กก๊กของเล่าปี่เป็นกบฏต่อราชวงศ์ ต้องปราบปราม ทั้งเล่าปี่และโจโจจึงสู้รบกันโดยใช้กองทัพของซุนกวนเพื่อถ่วงดุลอำนาจ

3.2 ลักษณะของตัวละคร

ในสามก๊กทั้งสองฉบับ โจโฉ เป็นตัวละครที่มีลักษณะซับซ้อนเหมือนกัน กล่าวคือ มีอารมณ์ความรู้สึกเปลี่ยนแปลงไปตามสถานการณ์แวดล้อมไม่ว่าจะเป็นความรู้สึกดีใจ เสียใจ โกรธและรัก โดยลักษณะของโจโฉในสามก๊กทั้งสองพบว่ามีลักษณะที่โดดเด่นดังต่อไปนี้

3.2.1 เป็นผู้ที่มีสติปัญญาและความสามารถในการรบ จะเห็นได้จากการที่โจโฉสามารถสร้างฐานะของตัวเองจากทหารตำแหน่งเล็ก ๆ แต่ด้วยสติปัญญาความสามารถในด้านการศึกทำให้โจโฉ กลายเป็นแม่ทัพคนสำคัญของราชสำนักในการปราบโจรกบฏ และกลายเป็นผู้นำยุคถัดมา นอกจากนั้นการใช้เล่ห์กลต่าง ๆ ในการสู้รบกับจ๊กก๊กและง่อก๊ก ยังแสดงให้เห็นถึงความสามารถของโจโฉ

3.2.2 เป็นนักปกครองที่มีความยุติธรรม เด็ดขาด จะเห็นได้จากการตัดสินปัญหาการให้รางวัลกับผู้ทำความดีความชอบ และการลงโทษผู้กระทำความผิด โจโฉไม่เลือกที่รักมักที่ชัง แต่โจโฉตัดสินลงโทษอย่างยุติธรรม เช่นเหตุการณ์ตอนที่ม้าเฉียวยกทัพมารบกับโจโฉ โจโฉจึงให้น้องชายคือ โจหน่งไปรักษาด่านตงก่วนร่วมกับซิวหลง แต่โจหน่งไม่สามารถรักษาด่านตงก่วนไว้ได้ เพราะหลงกลม้าเฉียวที่แกล้งด่าหยาบซ้ำเพื่อให้โจหน่งออกรบ ทำให้โจหน่งแตกหนี เมื่อโจโฉรู้จึงสั่งให้ทหารเอาตัวโจหน่งไปฆ่า ชุนนางและแม่ทัพจึงขอชีวิตโจหน่งไว้ โจโฉจึงคาดโทษโจหน่งไว้ จากเหตุการณ์ดังกล่าวจะเห็นว่า โจโฉมีความยุติธรรมในการปกครองไม่ให้เกิดสิทธิ์เพราะเห็นว่าเป็นญาติพี่น้อง แต่ตัดสินโทษตามความผิด ทำให้ผู้ได้บังคับบัญชาเชื่อฟังและเคารพต่อกฎระเบียบ ส่งผลให้โจโฉรวมกำลังทหารสร้างฐานอำนาจจนตั้งตนได้

3.2.3 เป็นคนที่มีจิตใจโหดเหี้ยม มีความทะเยอทะยานใฝ่สูงละลุ่มหลงในอำนาจ จะเห็นได้จากแผนการหรือเล่ห์กลต่าง ๆ ที่โจโฉคิดเพื่อที่จะเอาชนะฝ่ายตรงข้ามในบางครั้งไม่มีคุณธรรม เช่นการหลอกลวงให้ซีซีมาอยู่กับตนด้วยการจับตัวแม่ของซีซี ทำให้แม่ของซีซีเสียใจฆ่าตัวตาย หรือการที่โจโฉฆ่าแป๊ะเจี๊ยะและครอบครัวเพราะเข้าใจผิดคิดว่าแป๊ะเจี๊ยะจะฆ่าตน นอกจากนั้นโจโฉยังมีความทะเยอทะยานใฝ่สูง ลุ่มหลงในอำนาจดังจะเห็นได้จากการที่โจโฉคิดกุมอำนาจในเมืองหลวงปลอมพระราชโองการของพระมหากษัตริย์เพื่อประโยชน์ส่วนตัว

ส่วนรูปร่างหน้าตาของโจโฉ ในสามก๊กทั้งสองฉบับมีความแตกต่างกันคือ ในสามก๊กฉบับเจ้าพระยาพระคลัง (หน) โจโฉ มีรูปร่างสูงใหญ่ จักขุเล็กและมีหนวดยาว แต่ในสามก๊กฉบับการ์ตูนของมิตสึเทรุ โยโกยามะ โจโฉ มีรูปร่างในช่วงแรงสง่างามสมกับเป็นแม่ทัพหนุ่ม ต่อมาเมื่ออายุมากขึ้นโจโฉมีรูปร่างหน้าตาที่ดูภูมิฐาน ไร้หนวดไร้เครา

3.3 กลวิธีการสร้างตัวละคร

3.3.1 แนวในการสร้าง

สามก๊กฉบับเจ้าพระยาพระคลัง (หน) และสามก๊กฉบับการ์ตูนของมิตสึเทรุ โยโกยามะ มีแนวในการสร้างตัวละคร คือ โจโจ ให้มีลักษณะสมจริงทั้งทางอารมณ์และกายภาพเหมือนกัน ดังต่อไปนี้

3.3.1.1 ด้านอารมณ์ความรู้สึก สามก๊กทั้งสองฉบับได้ยึดเค้าเรื่องมาจากสามก๊กของหลอกวนตงที่ถือว่าเล่าเป็นผู้ที่สืบเชื้อสายราชวงศ์ฮั่นอย่างถูกต้อง โจโจจึงกลายเป็นกบฏต่อราชวงศ์ ดังนั้นในสามก๊กทั้งสองฉบับ โจโจ จึงเป็นตัวละครฝ่ายตรงข้ามที่เป็นตัวร้าย ดังนั้นถึงแม้ว่าโจโจจะเป็นผู้ที่มีความสามารถในการรบ เป็นผู้ที่มีสติปัญญาแต่ลักษณะที่โดดเด่นคือ มีความมักใหญ่ใฝ่สูง โหดเหี้ยมไม่คำนึงถึงคุณธรรมใช้สติปัญญาความสามารถเพื่อประโยชน์ส่วนตัว

3.3.1.2 ด้านกายภาพ สามก๊กทั้งสองฉบับสร้างให้โจโจมีความจริงเหมือนกัน แต่แตกต่างกันในรายละเอียด กล่าวคือ โจโจเป็นตัวละครที่มีรูปร่างสูงใหญ่ สง่างามสมกับเป็นผู้นำและแม่ทัพผู้ชำนาญศึกเหมือนกัน แต่ในสามก๊กฉบับเจ้าพระยาพระคลัง (หน) ผู้ประพันธ์ได้บรรยายถึงรายละเอียดรูปร่างหน้าตาของโจโจว่ามีลักษณะ จักขุเล็กและมีหนวดยาว ซึ่งแตกต่างกับสามก๊กฉบับการ์ตูนของมิตสึเทรุ โยโกยามะ โดยในฉบับการ์ตูนโจโจจะมีรูปร่างหน้าตาที่เปลี่ยนแปลงไปตามวัยและกาลเวลา ดังจะเห็นได้จากภาพต่อไปนี้

ภาพ 140 แสดงรูปร่างหน้าตาโจโจ

(มิตสึเทรุ โยโกยามะ, ม.ป.ป. เล่ม 2, หน้า 120)

ภาพ 141 แสดงรูปร่างหน้าตาโจโฉ
(มิตสึเทรุ โยโกยามะ, ม.ป.ป. เล่ม 29. หน้า 15)

ภาพแรกเป็นภาพโจโฉในช่วงปราบโจรโพกผ้าเหลือง จะเห็นว่ารูปร่างหน้าตาของโจโฉ ยังหนุ่ม หน้าตาสง่างามสมกับเป็นนักรบ ส่วนภาพที่สองเป็นภาพในช่วงที่โจโฉเรืองอำนาจสามารถปราบหัวเมืองต่าง ๆ สำเร็จและเตรียมที่จะยกทัพไปปราบง่อก๊กของซุนกวน จะเห็นโจโฉมีหน้าตาที่เปลี่ยนไปตามอายุขัย ไร้หนวด แต่งกายดูภูมิฐานสมกับวัย

3.3.2 กลวิธีการเสนอตัวละคร

สามก๊กทั้งสองฉบับมีกลวิธีการเสนอตัวละคร คือ โจโฉ ที่เหมือนกัน ดังต่อไปนี้

3.3.2.1 กลวิธีการนำเสนอตัวละครจากการบรรยายหรือพรรณนา พบว่า

สามก๊กทั้งสองฉบับใช้กลวิธีการนำเสนอตัวละครจากการบรรยายหรือพรรณนาเหมือนกัน แต่แตกต่างกันคือ สามก๊กฉบับเจ้าพระยาพระคลัง (หน) จะใช้การบรรยายหรือพรรณนาเป็นหลักไม่ว่าจะเป็นการเสนอภูมิหลัง รูปร่างหน้าตาท่าทาง อารมณ์ความรู้สึกของโจโฉ ส่วนสามก๊กฉบับการ์ตูน ใช้การบรรยายหรือการพรรณนาน้อยมากโดยใช้เฉพาะแสดงความคิดของโจโฉโดยแทรกความรู้สึก

หรือข้อคิดเห็นของผู้เขียนประกอบ เช่น บรรยายถึงความรู้สึกจิตใจต่อเอียวสี่วี่ที่ปรึกษา ความว่า “จิตใจซึ่งถูกมองทะลุปรุโปร่งถึงกันบึ้งของหัวใจของตนรู้สึกไม่พอใจอย่างยิ่ง ผู้ที่ชื่อเอียวสี่วี่นั้นเป็นผู้ที่มีสติปัญญาล้ำเลิศ จิตใจเองก็สนใจในความชาญฉลาดนั้นแต่เป็นเพราะเอียวสี่วี่ชอบพูดจาโอ้อวดความฉลาดของตนเองจิตใจจึงไม่ค่อยพอใจเอียวสี่วี่เท่าไรนัก” (มิตสีเทรุ โยโกยามะ, ม.ป.ป. เล่ม 40. หน้า 51-52)

3.3.2.2 กลวิธีการนำเสนอตัวละครจากบทสนทนาของตัวละคร ทั้งสองฉบับใช้กลวิธีการนำเสนอตัวละครจากบทสนทนาเหมือนกัน โดยจะใช้แสดงอารมณ์ ความรู้สึก และบุคลิกของจิตใจ แต่จะแตกต่างกันคือ ในสามก๊กฉบับเจ้าพระยาพระคลัง (หน) จะใช้กลวิธีการนำเสนอตัวละครจากบทสนทนาของตัวละครควบคู่ไปกับการพรรณนาและบรรยาย ส่วนสามก๊กฉบับการ์ตูนของมิตสีเทรุ โยโกยามะ จะใช้กลวิธีการนำเสนอตัวละครจากบทสนทนาควบคู่ไปกับการนำเสนอตัวละครด้วยภาพลายเส้นเป็นส่วนใหญ่

นอกจากความเหมือนแล้วในสามก๊กทั้งสองฉบับยังมีความแตกต่างในเรื่องกลวิธีการนำเสนอตัวละครคือ สามก๊กฉบับการ์ตูนของมิตสีเทรุ โยโกยามะ จะใช้กลวิธีการนำเสนอตัวละครด้วยภาพลายเส้นเพิ่มเข้ามา โดยใช้ในการเสนอรูปร่างหน้าตา สีหน้าท่าทางของตัวละครที่แสดงถึงความรู้สึกของตัวละคร ดังภาพ

ภาพ 142 แสดงภาพจิตใจ

(มิตสีเทรุ โยโกยามะ, ม.ป.ป. เล่ม 15. หน้า 148)

จากภาพนอกจากจะแสดงให้เห็นลักษณะรูปร่างหน้าตาของโจโฉแล้ว จากสีหน้าและท่าทางของโจโฉยังแสดงให้เห็นถึงอารมณ์ความรู้สึกของโจโฉที่กำลังโกรธ ไม่พอใจ หรือจากภาพดังต่อไปนี้

ภาพ 143 แสดงอารมณ์ของโจโฉ
(มิตสีเทรุ โยโกยามะ, ม.ป.ป. เล่ม 45. หน้า 145)

จากภาพแสดงถึงรูปร่างหน้า สีหน้าท่าทางของโจโฉที่แสดงให้เห็นว่ากำลังครุ่นคิดอะไรบางอย่างอยู่

4. ชุนกวน

4.1 ประเภทของตัวละคร

ชุนกวน ในสามก๊กทั้งสองฉบับจัดเป็นของตัวละครที่แตกต่างกัน กล่าวคือ สามก๊กฉบับเจ้าพระยาพระคลัง (หน) ถือว่า ชุนกวน เป็นตัวละครเอก เนื่องจากโครงเรื่องใหญ่เป็นการต่อสู้แย่งชิงอำนาจความเป็นใหญ่ของทั้งสามก๊ก ผู้นำของทั้งสามก๊กจึงมีบทบาทและความสำคัญในโครงเรื่อง ได้แก่ เล่าปี่ผู้นำของจ๊กก๊ก โจโฉผู้นำของวุยก๊ก ชุนกวนผู้นำของง่อก๊ก ซึ่งถือว่าเป็นตัวละครที่มีบทบาทสำคัญมากในการทำสงครามระหว่างสามก๊ก ส่วน สามก๊ก ฉบับการ์ตูนของมิตสีเทรุ โยโกยามะ ถือว่า ชุนกวนเป็นตัวละครรอง เนื่องจากโครงเรื่องใหญ่เป็นเรื่องราวการต่อสู้เพื่อกอบกู้ราชวงศ์ฮั่นของเล่าปี่ ผู้เขียนจึงให้ความสำคัญกับ เล่าปี่ผู้นำของจ๊กก๊ก ขงเบ้งที่ปรึกษาคนสำคัญของเล่าปี่ และโจโฉผู้นำของวุยก๊ก ถิ่นที่ทำสงครามชิงไหว

ซึ่งพริบกับจักกักรโดยตลอด โดยทั้งสองก็พยายามเชื่อมสัมพันธ์กับขุนกวนผู้นำออกก็เพื่อถ่วงดุลอำนาจของอีกกักร ดังนั้นบทบาทและความสำคัญของขุนกวนในสามกักร ฉบับการ์ตูนของมิตสึเทรุ โยโกยามะ จึงเป็นเพียงตัวละครรอง ช่วยในการดำเนินเรื่องและช่วยเสริมความขัดแย้งในโครงเรื่องใหญ่

4.2 ลักษณะของตัวละคร

ด้านลักษณะของตัวละคร ขุนกวน ในสามกักรทั้งสองฉบับมีความแตกต่างกัน คือ สามกักรฉบับเจ้าพระยาพระคลัง (หน) ขุนกวน เป็นตัวละครหลายลักษณะหรือตัวละครซับซ้อน เนื่องจากสามกักรฉบับเจ้าพระยาพระคลัง (หน) ถือว่า ขุนกวน เป็นตัวละครเอก มีบทบาทสำคัญในเรื่อง ทำให้มองเห็นบุคลิกลักษณะของตัวละครในหลาย ๆ ด้าน โดยลักษณะที่โดดเด่นของขุนกวนคือ

1. เป็นผู้ปกครองที่มีความโอบอ้อมอารี จะเห็นได้จากการที่มีผู้มีความรู้ความสามารถมาอยู่กับขุนกวนมากมาย
2. มีความกตัญญูต่อมารดา เกรงกลัวมารดาของตน จะเห็นได้ว่าขุนกวนมีความกตัญญูต่อมารดา ดังจะเห็นได้จากเหตุการณ์ตอนที่มารดาของขุนกวนรู้เรื่องที่ขุนกวนวางแผนลวงให้เล่าปี่มาแต่งงานกับนางซุนฮูหยินเพื่อจะได้ฆ่าเล่าปี่ จึงต่อว่าขุนกวน ด้วยความรักและกตัญญูต่อมารดาขุนกวนจึงต้องยอมให้มารดาได้พบกับเล่าปี่ ดังความว่า "ขุนกวนเป็นคนมีกตัญญูรู้จักคุณนางงอกก็ไถ่ซึ่งได้เลี้ยงมา ครั้นได้ฟังดังนั้นก็ไม่อาจจะขัดได้ จึงลามาที่อยู่ แล้วเรียกลิห้อมมาสั่งว่า เวลาพรั่งนี้ให้เชิญเล่าปี่ไปกินโต๊ะ ณ วัดลำกอ มารดาเราจะดูตัว แม้ไม่ชอบใจก็อนุญาตว่าตามเราจะทำเถิด" (เจ้าพระยาพระคลัง (หน), 2543. หน้า 712) แผนการของขุนกวนครั้งนี้จึงไม่ประสบผลสำเร็จเนื่องจากความกตัญญูของขุนกวน
3. มีลักษณะเป็นคนที่ไม่เด็ดขาด จากการที่ขุนกวนเป็นคนที่เกรงกลัวมารดา ทำให้ขุนกวนไม่เด็ดขาดในการตัดสินใจในการปกครองบ้านเมือง ต้องคอยเชื่อฟังคำพูดของมารดา
4. เป็นคนอารมณ์ร้อน โมโหง่าย และหึงหวงใฝ่ จะเห็นได้จากการที่ขงเบ้งไปพูดยุยงให้ขุนกวนรบกับโจโฉ ขุนกวนเป็นคนหึงหวงใฝ่ และโมโหง่าย เมื่อถูกขงเบ้งดูถูกว่าเป็นคนฉลาดเกรงกลัวโจโฉไม่เหมือนกับเล่าปี่ที่ไม่เกรงกลัวโจโฉถึงแม้ว่าจะมีกำลังน้อยกว่าก็ตาม ทำให้ขุนกวนโกรธมากและตัดสินใจทำสงครามกับโจโฉ

ในขณะที่ สามก๊กฉบับการ์ตูนของมิตสึเทรุ โยโกยามะ ชุนกวนจะเป็นตัวละครน้อย ลักษณะหรือตัวละครไม่ซับซ้อน เนื่องจากถือว่า ชุนกวน เป็นตัวละครรอง ดังนั้นจึงมีบทบาทไม่มากนักในโครงเรื่องทำให้เห็นลักษณะนิสัยของชุนกวนน้อยลักษณะ โดยลักษณะที่โดดเด่นของชุนกวนคือ เป็นคนที่หยิ่งยโส อารมณ์ร้อน โมโหง่าย ดังจะเห็นได้จากการที่หลงกลเชื่อคำยั่วยุของขงเบ้ง ด้วยความหยิ่งยโส อารมณ์ร้อนและโมโหง่ายจึงตัดสินใจรบกับโจโฉ ดังความคิดของขงเบ้งที่ปรากฏในภาพ

ภาพ 144 แสดงลักษณะนิสัยของชุนกวน
(มิตสึเทรุ โยโกยามะ, ม.ป.ป. เล่ม 24, หน้า 36)

ด้านรูปร่างหน้าตา ชุนกวน ในสามก๊กทั้งสองฉบับมีความแตกต่างกันในรายละเอียด กล่าวคือ ในสามก๊กฉบับเจ้าพระยาพระคลัง (หน) ชุนกวน มีรูปร่างงาม หน้าผากใหญ่ ปากกว้าง มีดวงตาแดง ส่วนสามก๊กฉบับการ์ตูนของมิตสึเทรุ โยโกยามะ ชุนกวน กล่าวแต่เพียงว่า ชุนกวนมีอายุเพียง 19 ปี ในขณะที่ขึ้นครองง่อก๊กและเสนอรูปร่างหน้าตาด้วยภาพหลายเส้น โดยมีรูปร่างสง่างาม หน้าตาอ่อนเยาว์ด้วยอายุเพียง 19 ปี

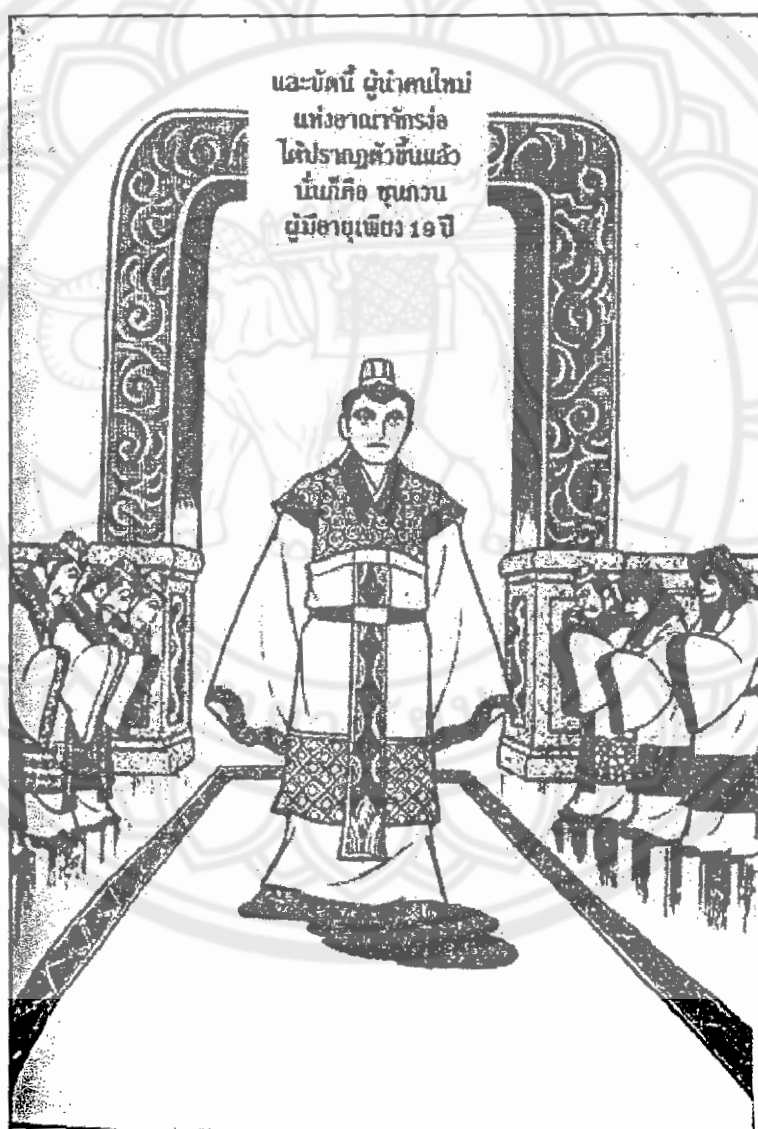
4.3 กลวิธีการสร้างตัวละคร

4.3.1 แนวในการสร้าง

4.3.1.1 ด้านอารมณ์ สามก๊กทั้งสองฉบับสร้างให้ ชุนกวน เป็นตัวละครที่มีความสมจริงในด้านอารมณ์ คือมีพฤติกรรมและบุคลิกภาพเปลี่ยนแปลงไปตามเวลาหรือเหตุการณ์แวดล้อม มีความรักต่อมารดา ต่อน้องสาว มีความรู้สึกเสียใจ ดังจะเห็นได้จากเหตุการณ์ตอนที่

จิวอี้ตาย แต่ซุนกวนจะมีลักษณะที่โดดเด่นคือ เป็นคนโกรธง่าย หยิ่งยโสเพราะลุ่มหลงในอำนาจของตน

4.3.1.2 ด้านรูปร่างหน้าตา สามก๊กทั้งสองฉบับสร้างให้ซุนกวนมีรูปร่างหน้าตาที่สมจริงเหมือนกันแต่แตกต่างกันในรายละเอียด คือ ในสามก๊กฉบับเจ้าพระยาพระคลัง (หน) ซุนกวนมีรูปร่างหน้าตาที่สง่างาม หน้าผากใหญ่ ปากกว้าง มีดวงตาแดง ส่วนสามก๊กฉบับการ์ตูนของมิตสึเทรุ โยโกยามะ ซุนกวน มีรูปร่าง ดังปรากฏในภาพต่อไปนี้

ภาพ 145 แสดงรูปร่างของซุนกวน
(มิตสึเทรุ โยโกยามะ, ม.ป.ป. เล่ม 19. หน้า 191)

นอกจากนั้นในสามก๊กฉบับการ์ตูนของมิตสึเทรุ โยโกยามะ ยังสร้างให้ซุนกวนมีรูปร่างหน้าตาที่เปลี่ยนไปตามกาลเวลา ดังจะเห็นได้จากภาพต่อไปนี้

ภาพ 146 แสดงหน้าตาซุนกวน
(มิตสึเทรุ โยโกยามะ, ม.ป.ป. เล่ม 24. หน้า 96)

จากภาพที่ 145 จะเห็นว่าซุนกวนมีรูปร่างหน้าตาอ่อนเยาว์เพราะมีอายุเพียง 19 ปี แต่เมื่อเวลาผ่านไป รูปร่างหน้าตาก็เปลี่ยนไปดังภาพที่ 146

4.3.2 กลวิธีการเสนอตัวละคร

ในสามก๊กทั้งสองฉบับใช้กลวิธีการเสนอตัวละคร คือ ซุนกวน ด้วยการบรรยายหรือพรรณนาและบทสนทนาเหมือนกัน แต่แตกต่างกันในรายละเอียด ดังต่อไปนี้

4.3.2.1 กลวิธีการบรรยายหรือพรรณนา ในสามก๊กฉบับเจ้าพระยาพระคลัง (หน) ใช้การบรรยายและพรรณนาในการเสนอรูปร่างหน้าตา บุคลิกลักษณะ อารมณ์ความรู้สึก

และพฤติกรรมต่าง ๆ ของขุนกวนเป็นหลัก แต่ในสามก๊ก ฉบับการ์ตูนของมิตสึเทรุ โยโกยามะ ใช้การบรรยายเพื่อเสนอเพียงว่า ขุนกวนขึ้นครองง่อก๊กในขณะที่มีอายุ 19 ปี

4.3.2.2 กลวิธีการใช้บทสนทนาของตัวละคร ทั้งสองฉบับจะใช้เหมือนกัน โดยให้เสนอลักษณะนิสัยของขุนกวน เช่น คำพูดของขุนเช็ก ในสามก๊ก ฉบับเจ้าพระยาพระคลัง (หน) ที่กล่าวสั่งเสียก่อนตายและมอบตำแหน่งผู้นำง่อก๊กให้ขุนกวนเพราะขุนกวนเป็นคนโอบอ้อมอารีต่อทหารและราษฎร และคำพูดของที่ปรึกษาของขุนกวนในสามก๊ก ฉบับการ์ตูนของมิตสึเทรุ โยโกยามะ ที่กล่าวตักเตือนขุนกวนไม่ให้ใช้อารมณ์ปกครองบ้านเมือง การจะเป็นผู้นำต้องมี ความรอบคอบและหนักแน่น ไม่หวั่นไหวต่อคำยั่วต่าง ๆ

4.3.2.3 กลวิธีการใช้ความคิดของตัวละคร จะพบในสามก๊กฉบับการ์ตูนของมิตสึเทรุ โยโกยามะ คือ ความคิดของซงเบ้ง เพื่อเสนอลักษณะนิสัยที่หยิ่งยโส ไม่โง่งายของขุนกวน

ในขณะที่สามก๊กฉบับการ์ตูนของมิตสึเทรุ โยโกยามะ ใช้กลวิธีการนำเสนอด้วยภาพลายเส้นเพิ่มเข้ามา โดยใช้เส้นอรูปร่างหน้าตา สีหน้าท่าทางของขุนกวนเพื่อแสดงถึงอารมณ์ความรู้สึกที่ออกมาทางสีหน้าท่าทาง ดังภาพต่อไปนี้

ภาพ 147 แสดงอารมณ์ของขุนกวน
(มิตสึเทรุ โยโกยามะ, ม.ป.ป. เล่ม 25. หน้า 41)

จากภาพจะเห็นรูปร่างหน้าตา สีหน้าท่าทางของขุนกวนซึ่งแสดงถึงอารมณ์ที่กำลังโกรธ อันเกิดจากการขี้วุ่นของขงเบ้ง

2. ตัวละครรอง หรือ ตัวละครประกอบ (Minor Character)

สามก๊ก เป็นวรรณกรรมเรื่องยาวและมีตัวละครกว่า 4,000 ตัว แต่เมื่อสามก๊กถูกถ่ายทอดเป็นรูปแบบที่แตกต่างกันโดยผู้ประพันธ์มีจุดประสงค์ในการประพันธ์ มีมุมมองและแนวคิดที่แตกต่างกัน ซึ่งทำให้มีการปรับเปลี่ยนเนื้อหาบางส่วน รวมทั้งมีการเพิ่มและลดตัวละครที่ผู้ประพันธ์เห็นว่าไม่สำคัญเพื่อให้บรรลุตามจุดประสงค์ของผู้ประพันธ์ ซึ่งสามก๊กฉบับเจ้าพระยาพระคลัง (หน) และสามก๊กฉบับการ์ตูน ของมิตสึเทรุ โยโกยามะ ก็เช่นเดียวกัน โดยทั้งสองฉบับมีความแตกต่างกันในด้านจำนวนของตัวละครรอง กล่าวคือ ในสามก๊ก ฉบับเจ้าพระยาพระคลัง (หน) จะมีตัวละครมากกว่าสามก๊กฉบับการ์ตูนของมิตสึเทรุ โยโกยามะ และตัวละครทุกตัวจะมีชื่อ ไม่ว่าจะเป็นแม่ทัพ นายกอง ทหาร แม้แต่ชาวบ้านที่มีบทบาทในเหตุการณ์สำคัญ ๆ ในเรื่อง เช่น ลีบซันที่ ได้แก่ เทาเจียด เตียวต้ง เตียวเหยียง ฮองสี ต่วนกวย เหล่าล่า เกียนลิด เหงี้ยู ก๊กเสง เซียงก ส่วนในสามก๊กฉบับการ์ตูนของมิตสึเทรุ โยโกยามะ จะไม่ปรากฏชื่อตัวละครเหล่านั้น เช่น ลีบซันที่ ก็จะเรียกลีบซันที่แต่ไม่มีรายละเอียดเกี่ยวกับชื่อ และมีตัวละครหลายตัวที่ไม่ปรากฏในสามก๊กฉบับการ์ตูนของมิตสึเทรุ โยโกยามะ เนื่องจากสามก๊กฉบับการ์ตูนของมิตสึเทรุ โยโกยามะ มีจุดประสงค์ที่จะให้ผู้อ่านได้เรียนรู้เรื่องราวสามก๊กในรูปแบบที่ง่ายกว่า ดังนั้นเนื้อหาจึงมีความกระชับ มีการตัดเหตุการณ์บางเหตุการณ์ที่ผู้เขียนคิดว่าไม่สำคัญออก นอกจากนั้นตัวละครรองบางตัวก็เป็นเพียงตัวละครประกอบจากเท่านั้น

ตัวละครรองในทั้งสองฉบับเป็นตัวละครที่มีบทบาทไม่มากนักแต่มีบทบาทในทางใดทางหนึ่งของเรื่อง เพื่อช่วยให้เรื่องราวสามก๊กบรรลุตามจุดมุ่งหมายของผู้ประพันธ์ กล่าวคือ เป็นตัวละครที่มีบทบาทช่วยในการดำเนินเรื่อง ช่วยเสริมตัวละครเอกให้เด่นขึ้น ช่วยสร้างอารมณ์ขันและผ่อนคลายความตึงเครียดของเรื่อง ดังตัวอย่างต่อไปนี้

1. ตัวละครรองที่ช่วยในการดำเนินเรื่อง

ในสามก๊กทั้งสองฉบับมีตัวละครรองที่ช่วยในการดำเนินเรื่องหลายตัว ตัวละครบางตัวปรากฏในสามก๊กทั้งสองฉบับ แต่ตัวละครบางตัวก็เป็นตัวละครที่ผู้ประพันธ์สร้างเพิ่มเข้ามาเพื่อช่วยในด้านใดด้านหนึ่ง ซึ่งมีความแตกต่างและเหมือนกันดังตัวอย่างต่อไปนี้

1.1 กวนอู

ในสามก๊กทั้งสองฉบับ กวนอู เป็นตัวละครรองที่ช่วยในการดำเนินเรื่อง คือ ช่วยในเรื่องดำเนินไปตามจุดประสงค์ของผู้ประพันธ์ เช่น ช่วยคลี่คลายสถานการณ์คับขันของโจโฉในเหตุการณ์ตอนที่โจโฉแตกทัพเรือ โดยโจโฉแตกทัพหลบหนีมาพบกับกวนอูที่ดักสู่มคอยจับตัวโจโฉอยู่ แต่ด้วยความกตัญญูของกวนอู สำนึกในบุญคุณของโจโฉจึงปล่อยโจโฉไป นอกจากนั้นยังช่วยเสริมลักษณะของตัวละครเอกคือ เล่าปี่ ให้เด่นชัดขึ้น กล่าวคือ เสริมลักษณะนิสัยโอบอ้อมอารี มีความจงรักภักดีต่อแผ่นดินจึงมีผู้มีฝีมือมาคอยช่วยเหลือ และความมีสติปัญญา รู้จักใช้คนของกล่าวคือ กวนอูเป็นผู้มีความสามารถในการรบ เล่าปี่ ก็แต่งตั้งให้เป็นแม่ทัพ เป็นหนึ่งในห้าทหารเสือของจ๊กก๊ก

อย่างไรก็ตาม ถึงแม้ว่าทั้งสองฉบับ กวนอู จะเป็นตัวละครรองที่มีบทบาทช่วยในการดำเนินเรื่อง เสริมลักษณะของตัวละครเอกเหมือนกัน แต่ กวนอู ในทั้งสองฉบับก็มีความแตกต่างกันในด้านภูมิหลังและรูปร่างหน้าตา กล่าวคือ

ด้านภูมิหลังของกวนอู ในสามก๊กฉบับเจ้าพระยาพระคลัง (หน) กวนอู เป็นชาวเมืองฮอตังโกเหลียง กวนอูได้ฆ่าเศรษฐีที่ขบข่มเหงชาวบ้านและหนีเที่ยวไปตามเมืองต่าง ๆ จนได้มาพบกับเล่าปี่และได้สาบานเป็นพี่น้องกัน ส่วนใน สามก๊กฉบับการ์ตูน ของมิตสึเทรุ โยโกยามะ กวนอู เป็นครู ได้เปิดโรงเรียนสอนเด็ก ๆ อยู่ริมแม่น้ำฉินเถาและเป็นเพื่อนรวมสาบานกับเตียวหุยมาก่อน เมื่อเตียวหุยพบกับเล่าปี่และเห็นว่าเป็นผู้มีสติปัญญาสามารถที่จะช่วยเหลือบ้านเมืองได้ เตียวหุยจึงได้ไปชักชวนกวนอูให้มาพบเล่าปี่ จนในที่สุดก็ได้สาบานเป็นพี่น้องกัน

ด้านรูปร่างหน้าตา ในสามก๊กฉบับเจ้าพระยาพระคลัง (หน) กวนอู มีรูปร่างหน้าตาที่เกิดจริง กล่าวคือ มีรูปร่างสูงใหญ่ สูงประมาณหกศอก มีหนวดยาวประมาณศอกเศษ หน้าแดงเหมือนลูกพุทราสุก ปากแดงเหมือนชาดแต่ม คิ้วเหมือนตัวไหม ตายาวเหมือนนกการเวก ส่วนสามก๊กฉบับการ์ตูนของ มิตสึเทรุ โยโกยามะ กวนอู มีรูปร่างหน้าตาที่สมจริง คือ มีรูปร่างสูงใหญ่ ไร้หนวดไร้เครา

1.2 เดียวหุย

ในสามก๊กทั้งสองฉบับ เดียวหุย เป็นตัวละครที่ช่วยในการดำเนินเรื่อง กล่าวคือ เป็นตัวละครที่ช่วยในการพัฒนาเรื่อง โดยมีบทบาทสำคัญในเหตุการณ์ที่ส่งผลกระทบต่อโครงเรื่องใหญ่ เช่น เหตุการณ์ตอนที่เล่าปีเสียเมืองให้แก่ลิโป้ เนื่องจากเดียวหุยขาดความระมัดระวัง ชอบดื่มสุราจนขาดสติลงโทษทุบตีลูกน้อง ทำให้ลูกน้องเกิดความเคียดแค้นจึงเป็นไส้ศึกเปิดประตูเมืองให้ลิโป้เข้ายึดเมือง

เดียวหุย ยังเป็นตัวละครที่ช่วยเสริมลักษณะตัวละครเอกให้เด่นชัดขึ้น คือ เล่าปี เนื่องจากเดียวหุย เป็นตัวละครที่มีลักษณะนิสัยว่าความ ใจร้อน ชอบดื่มสุราและทุบตีลูกน้องซึ่งตรงข้ามกับเล่าปีที่มีความโอบอ้อมอารี สุขุมรอบคอบ จากความแตกต่างดังกล่าวทำให้เห็นลักษณะนิสัยของเล่าปีเด่นชัดขึ้น

อย่างไรก็ตามในสามก๊กทั้งสองฉบับ เดียวหุย มีความแตกต่างกันในเรื่องภูมิหลัง กล่าวคือ สามก๊กฉบับเจ้าพระยาพระคลัง (หน) เดียวหุย เป็นชาวเมืองตุนก้วน เป็นคนที่ทรัพย์สินไร่นามาก มีทั้งร้านสุราและร้านขายสุกร เมื่อบ้านเมืองเกิดความเดือดร้อนจากโจรโพกผ้าเหลืองจึงตั้งใจจะอาสาปราบโจรโพกผ้าเหลืองและมาพบเล่าปีจึงได้สาบานเป็นพี่น้องกัน ส่วนสามก๊กฉบับการ์ตูนของมิตสึเทรุ โยโกยามะ เดียวหุย เป็นข้ารับใช้ในบ้านตระกูลหงส์ เมื่อครั้งเกิดโจรโพกผ้าเหลืองที่บ้านตระกูลหงส์ถูกปล้น องค์หญิงผู้หยงหนีโจรโพกผ้าเหลืองมาหลบซ่อนอยู่ที่วัดแห่งหนึ่ง เดียวหุยออกตามหาองค์หญิงผู้หยง จนมาพบกับเล่าปีที่ช่วยเหลือองค์หญิงผู้หยงไว้ จึงได้รู้จักและสาบานเป็นพี่น้องกัน

1.3 โลติด

ในสามก๊กทั้งสองฉบับ โลติด เป็นตัวละครรองที่ช่วยในการดำเนินเรื่อง กล่าวคือ ช่วยในการพัฒนาเรื่องโดยโลติดเป็นสาเหตุหนึ่งทำให้เล่าปีได้พบกับกองขุนจ้านและเข้าร่วมในกองทัพของกองขุนจ้านปราบโจรโพกผ้าเหลือง โดยก่อนที่เล่าปีจะได้พบกับกองขุนจ้าน เล่าปีตั้งใจจะไปหาโลติดซึ่งในขณะนั้นเป็นแม่ทัพจากเมืองหลวงยกทัพออกมาปราบโจรโพกผ้าเหลือง เล่าปีต้องการจะไปช่วยโลติดปราบโจรโพกผ้าเหลือง ในระหว่างทางเล่าปีพบโลติดถูกจับตัวไปรับโทษที่เมืองหลวง โลติดได้แนะนำให้เล่าปีไปพบกองขุนจ้าน

แต่ โลดติด ในสามก๊กทั้งสองฉบับมีความแตกต่างกันในด้านภูมิหลัง กล่าวคือ ในสามก๊กฉบับเจ้าพระยาพระคลัง (หน) โลดติด เป็นเพื่อนเรียนกับเล่าปี่และกongsunจ้าน โดยมีดังได้เขียนเป็นอาจารย์สอน ส่วนในสามก๊กฉบับการ์ตูน ของมิตสึเทรุ โยโกยามะ โลดติด มาหลบซ่อนตัวอยู่ที่หมู่บ้านเล่าของจุน และเป็นอาจารย์สอนกลศึกให้แก่เล่าปี่โดยมีกongsunจ้านเป็นเพื่อนเรียน

1.4 โฮจิ้น

ในสามก๊กทั้งสองฉบับ โฮจิ้น เป็นตัวละครรองที่ช่วยในการดำเนินเรื่อง กล่าวคือ เป็นตัวละครหนึ่งที่ช่วยสร้างความขัดแย้งในโครงเรื่องใหญ่ให้เด่นชัดขึ้น โดยโฮจิ้นเป็นพี่ชายของนางโฮเฮา เป็นผู้มีอำนาจในเมืองหลวงขณะนั้นเนื่องจากเป็นพี่ชายของพระมเหสีและเป็นขุนนางผู้ใหญ่ที่พระมหากษัตริย์ไว้วางใจ นอกจากนั้นโฮจิ้นยังเป็นผู้ที่เชิญตั้งโต๊ะเข้ามาปราบสิบขันที ทำให้ต่อมาตั้งโต๊ะมีอำนาจในเมืองหลวงและสร้างความเดือนร้อนแก่อาณาประชาราษฎร์

แต่ในสามก๊กฉบับการ์ตูนของมิตสึเทรุ โยโกยามะ โฮจิ้น มีภูมิหลังคือ เป็นพ่อค้าขายเนื้ออยู่ในตลาดสด แต่มีน้องสาวสวย เมื่อขันทีทั้งสิบมาพบนางโฮเฮาจึงพาตัวไปถวายพระเจ้าเลนเต้ ต่อมาโฮจิ้นก็ได้เป็นขุนนางที่ปรึกษาที่มีอำนาจในเมืองหลวง ส่วนสามก๊กฉบับเจ้าพระยาพระคลัง (หน) กล่าวแต่เพียงว่า พระเจ้าเลนเต้มีพระมเหสีองค์หนึ่งชื่อนางโฮเฮา และนางโฮเฮามีพี่ชายชื่อ โลดติด พระเจ้าเลนเต้แต่งตั้งให้เป็นขุนนางที่ปรึกษา

1.5 เตียวเสียน

ในสามก๊กทั้งสองฉบับ เตียวเสียน เป็นตัวละครรองที่ช่วยในการดำเนินเรื่อง คือ เป็นตัวละครที่ช่วยในการพัฒนาเรื่อง เตียวเสียนมีบทบาทสำคัญในการปราบตั้งโต๊ะโดยใช้กลยุทธ์เสน่ห์เสน่ห์หลอกหลอให้ลิโป้ผัดใจกับตั้งโต๊ะ จนในที่สุดลิโป้ก็ฆ่าตั้งโต๊ะ

อย่างไรก็ตามเรื่องราวเกี่ยวกับนางเตียวเสียนในสามก๊กทั้งสองฉบับก็มีความแตกต่างกันในรายละเอียด กล่าวคือ ฉบับเจ้าพระยาพระคลัง (หน) ผู้ที่คิดกลยุทธ์ให้ลิโป้ผัดใจกับตั้งโต๊ะด้วยการใช้เสน่ห์หลอกหลอคือ อองจุ่น แต่ในสามก๊ก ฉบับการ์ตูนนางเตียวเสียนเป็นผู้คิดแผนการนี้เองเนื่องจากมีความกตัญญู เห็นอองจุ่นมีความทุกข์ใจจึงต้องการที่จะช่วยจึงอาสาหลอกหลอให้ลิโป้ฆ่าตั้งโต๊ะ เมื่อแผนการต่าง ๆ สำเร็จนางเตียวเสียนก็ฆ่าตัวตายแต่ในสามก๊ก ฉบับเจ้าพระยาพระคลัง (หน) นางเตียวเสียนไม่ได้ฆ่าตัวตายแต่ไปอยู่กับลิโป้

1.6 เทพารักษ์ม้าอ้วน

ในสามก๊กฉบับเจ้าพระยาพระคลัง (หน) เทพารักษ์ม้าอ้วน เป็นตัวละครที่ช่วยในการดำเนินเรื่อง โดยช่วยคลี่คลายสถานการณ์คับขันในเหตุการณ์ตอนที่ขงเบ้งยกทัพตามเบ้งเฮ็ก แต่ต้องประสบปัญหากับภัยทางธรรมชาติ ไม่สามารถข้ามแม่น้ำที่ชื่อว่า แอสนวน ได้เนื่องจากแม่น้ำนั้นมีพิษถ้าลงอาบหรือดื่มกินก็จะตาย เทพารักษ์ม้าอ้วนจึงช่วยคลี่คลายสถานการณ์คับขันของขงเบ้งโดยการแนะนำให้ขงเบ้งเดินทางไปทางทิศตะวันตกประมาณแปดร้อยเส้นจะมีแม่น้ำหนึ่งชื่อบันอั้น และที่ริมแม่น้ำนั้นมีชายคนหนึ่งชื่อเบ้งเจียดปลุกเรือนอนอยู่และหน้าเรือนั้นมีต้นไม้หอมชื่อฮุยเหียบ เป็นยารักษาพิษจากแม่น้ำพิษ แต่ในสามก๊ก ฉบับการ์ตูนของมิตสึเทรุ โยโกยามะ ผู้ที่มาช่วยขงเบ้งคลี่คลายสถานการณ์คับขันนั้นคือ บันอั้น เป็นพี่ของเบ้งเฮ็ก และเบ้งเจียดเป็นน้องคนสุดท้อง เบ้งเฮ็กและเบ้งเจียดเป็นคนละโมบ บันอั้นตั้งเดือนก็ไม่เชื่อฟัง บันอั้นจึงหนีมาอยู่ณริมแม่น้ำพิษนี้ บันอั้นได้มอบยารักษาพิษให้แก่ขงเบ้ง

จะเห็นว่า ในสามก๊กทั้งสองฉบับมีความแตกต่างกันคือ ในสามก๊กฉบับการ์ตูนของมิตสึเทรุ โยโกยามะ ไม่ปรากฏตัวละครรอง เทพารักษ์ม้าอ้วน แต่ผู้ที่มาช่วยขงเบ้งหรือเป็นตัวละครที่ช่วยในการคลี่คลายปัญหาคือ บันอั้น พี่ชายของเบ้งเฮ็ก แต่ในสามก๊กฉบับเจ้าพระยาพระคลัง (หน) บันอั้น เป็นชื่อของแม่น้ำและผู้ให้ยาแก้พิษคือ เบ้งเจียด ผู้เฒ่าที่อาศัยอยู่ริมแม่น้ำนั้น

1.7 เล่าช้า

ในสามก๊กฉบับการ์ตูนของมิตสึเทรุ โยโกยามะ เล่าช้า เป็นตัวละครรองที่ช่วยในการดำเนินเรื่อง โดยเรื่องราวของเล่าช้าช่วยในการคลี่คลายปัญหาไปสู่จุดจบของเรื่อง กล่าวคือ เมื่อจ๊กก๊กอ่อนอำนาจลง ขงเบ้งและผู้มีฝีมือตาย พระเจ้าเล่าเสี้ยนจึงคิดที่จะอ่อนน้อมต่อวุยก๊ก แต่เล่าช้าลูกชายของพระเจ้าเล่าเสี้ยนคัดค้าน แต่พระเจ้าเล่าเสี้ยนไม่เห็นด้วย เล่าช้าจึงฆ่าตัวตายพร้อมกับภรรยาและลูก ๆ ซึ่งจากเหตุการณ์ดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงความเสียสละของจ๊กก๊กและจุดจบของจ๊กก๊ก แต่เรื่องราวของเล่าช้าไม่ปรากฏในสามก๊กฉบับเจ้าพระยาพระคลัง (หน)

2. ตัวละครรองที่ช่วยเสริมลักษณะตัวละครเอกให้เด่นชัดขึ้น

ในสามก๊กทั้งสองฉบับมีความเหมือนและความแตกต่างกันในรายละเอียดของตัวละครรองที่ช่วยเสริมลักษณะตัวละครเอก ดังตัวอย่างต่อไปนี้

2.1 มารดาเล่าปี

ในสามก๊กทั้งสองฉบับมารดาของเล่าปีเป็นตัวละครรองที่ช่วยเสริมให้ตัวละครเอก คือ เล่าปี เเด่นชัดขึ้นในลักษณะนิสัยที่เป็นคนกตัญญู โดยในสามก๊กฉบับเจ้าพระยาพระคลัง (หน) กล่าวไว้ว่า เล่าปีอาศัยอยู่ที่หมู่บ้านเล่าของลุงกับมารดา มีอาชีพทอเสื้อขาย เล่าปีเป็นคนกตัญญู ส่วนสามก๊กฉบับการ์ตูนของมิตสึเทรุ โยโกยามะ ให้รายละเอียดมากกว่าโดยในตอนเปิดเรื่อง เล่าปี ได้นำวอเรือสินค้าเพื่อที่จะซื้อชาชั้นดีไปให้มารดาด้วยความกตัญญู นอกจากนั้น มารดาของเล่าปียังช่วยในการเสนอกฎมิหลังของเล่าปีว่าเป็นผู้สืบเชื้อสายราชวงศ์ฮั่น นางสู้ทนเลี้ยงดูเล่าปีมาด้วยความลำบากเพื่อที่วันหนึ่งเล่าปีจะได้กอบกู้ราชวงศ์ฮั่น และในเหตุการณ์ตอนที่เล่าปี เตียวหุย กวนอู ร่วมสาบานกัน มารดาของเล่าปีเป็นผู้ที่จัดสถานที่ ณ สวนท้อหลังบ้านเล่าปี แต่ในสามก๊ก ฉบับเจ้าพระยาพระคลัง (หน) ทั้งสามคนสาบานเป็นที่นั่งกันที่บ้านเตียวหุย

2.2 อ้วนเสี้ยว

อ้วนเสี้ยว เป็นตัวละครรองที่ช่วยเสริมลักษณะของตัวละครเอกให้เด่นชัดขึ้น คือ โจโฉ โดยอ้วนเสี้ยวเป็นขุนนางผู้สร้างความเดือดร้อน กดขี่ข่มเหงราษฎร ขาดคุณธรรมในการปกครองบ้านเมือง โจโฉ ซึ่งในขณะนั้นมีตำแหน่งเป็นขุนนางในเมืองหลวงจึงไปยกทัพไปปราบอ้วนเสี้ยว จากการสู้รบกับอ้วนเสี้ยวด้วยสติปัญญาและความสามารถในการรบทำให้โจโฉปราบอ้วนเสี้ยวได้สำเร็จ อ้วนเสี้ยว จึงเป็นตัวละครที่ช่วยให้เห็นลักษณะนิสัยที่ห้าวหาญในการรบ สติปัญญาที่เฉลียวฉลาดในการคิดกลศึกต่าง ๆ ของโจโฉ ซึ่งเรื่องราวการต่อสู้ระหว่างอ้วนเสี้ยวกับโจโฉปรากฏในสามก๊กฉบับเจ้าพระยาพระคลัง (หน) แต่ไม่ปรากฏในสามก๊กฉบับการ์ตูนของมิตสึเทรุ โยโกยามะ โดยปรากฏแต่เพียงคำบรรยายสั้น ๆ ว่า หลังจากที่โจโฉปราบอ้วนเสี้ยวสำเร็จก็ได้รวบรวมกำลังและสร้างฐานอำนาจกลายเป็นผู้มีอิทธิพลในขณะนั้น

2.3 โจจู

ในสามก๊กทั้งสองฉบับ โจจู เป็นตัวละครรองที่ช่วยเสริมลักษณะเด่นของตัวละครเอกให้เด่นชัดขึ้น กล่าวคือ โจจู ช่วยเสริมลักษณะโหดเหี้ยมและลุ่มหลงในอำนาจของโจโฉให้เด่นชัดขึ้น โดยโจจูเป็นผู้วิเศษได้เข้าพบโจโฉและแสดงอิทธิฤทธิ์ต่าง ๆ โจโฉเห็นว่าโจจูมาเล่นกลหลอกหลวงจึงสั่งฆ่าโจจูแต่ก็ไม่สำเร็จ ซึ่งเหตุการณ์ดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงความลุ่มหลงในอำนาจของโจโฉ ความโหดเหี้ยมที่สั่งฆ่าคนโดยไม่มีเหตุผลที่เพียงพอ นอกจากนั้นยังเป็นคนอารมณ์ร้อนโมโหง่ายอีกด้วย

อย่างไรก็ตามในสามก๊กทั้งสองฉบับมีความแตกต่างกันในเรื่องของรายละเอียดในการแสดงอิทธิฤทธิ์ของโจโฉ กล่าวคือ ในสามก๊ก ฉบับเจ้าพระยาพระคลัง (หน) โจโฉ แสดงอิทธิฤทธิ์ด้วยการเสกดับมังกร ดอกโบตั๋น ชิงสดและหนังสือตำราใหม่ของบังเต๊กที่โจโฉฉีกทิ้งไปแล้วนำมาให้โจโฉ ส่วนในสามก๊ก ฉบับการ์ตูนของมิตสึเทรุ โยโกยามะ โจโฉ แสดงอิทธิฤทธิ์ด้วยการเสกดอกไม้ รินสุราให้โจโฉโดยตนอาสาดื่มครั้งหนึ่งก่อนและแบ่งจอกสุราเป็นสองส่วนเหมือนกันสุราในจอกนั้นเป็นของแข็ง เมื่อโจโฉโกรธสั่งประหารโจโฉก็แปลงตัวเป็นนกตัวใหญ่บินหนีไป

2.4 องค์หญิงฝูหยง

องค์หญิงฝูหยง เป็นตัวละครรองที่ปรากฏในสามก๊กฉบับการ์ตูนของมิตสึเทรุ โยโกยามะ แต่ไม่ปรากฏในสามก๊กฉบับเจ้าพระยาพระคลัง (หน) เป็นตัวละครที่ช่วยเสริมลักษณะตัวละครเอกคือ เล่าปี่ ให้เด่นชัดขึ้น กล่าวคือ เรื่องราวความรักของเล่าปี่และองค์หญิงฝูหยงแสดงให้เห็นลักษณะสมจริงของเล่าปี่ที่มีอารมณ์รัก อารมณ์เศร้าเหมือนกันคนทั่วไปแต่ด้วยความมุ่งมั่นที่จะช่วยราษฎรจากโจทโปกฆ่าเหลือและกอบกู้ราชวงศ์ฮั่นทำให้ตรงตัดใจเรื่องทำเพื่อส่วนรวมมากกว่าส่วนตัว

2.5 ชาวบ้านที่เขาไท่สัน

ชาวบ้านที่เขาไท่สัน เป็นตัวละครรองที่ปรากฏในสามก๊กฉบับการ์ตูนของมิตสึเทรุ โยโกยามะ ที่ช่วยเสริมลักษณะของตัวละครเอกให้เด่นชัดขึ้น กล่าวคือ ในเหตุการณ์รบที่เขาไท่สัน เล่าปี่แตกทัพต้องหลบหนีมาตามเทือกเขาไท่สันผ่านหมู่บ้านต่าง ๆ ในระหว่างทางมีชายชาวบ้านคนหนึ่งเดินทางมาพบเล่าปี่ เมื่อเห็นเล่าปี่จึงถามว่าใช่เล่าปี่หรือไม่ เล่าปี่ก็ตอบว่าไม่ใช่แต่ชายคนนั้นไม่เชื่อเนื่องจากดูรูปร่างหน้าตาแล้วมีรูปร่างสง่างามอย่างที่ตนเคยได้ยินมา ชายคนนั้นจึงมอบห่อเสบียงของตนให้เล่าปี่และบอกว่าเล่าปี่ต้องเดินทางอีกไกลยังต้องรักษาชีวิตไว้เพื่อทำคุณประโยชน์แก่บ้านเมืองอีกมาก ตลาดที่เล่าปี่จะเดินทางไปก็จะมีห่อข้าววางไว้ตามก่อนหินหรือผูกไว้ตามกิ่งไม้

ชาวบ้านที่เขาไท่สันจึงเป็นตัวละครที่แสดงให้เห็นถึงชื่อเสียง ความโอบอ้อมอารี คุณงามความดีของเล่าปี่ที่เลื่องลือไปทั่วทุกทิศ เมื่อถึงคราวลำบากก็มีคนมาคอยช่วยเหลือ

3. ตัวละครรองที่ช่วยสร้างอารมณ์ขันและผ่อนคลายความตึงเครียดภายในเรื่อง

ในสามก๊กฉบับเจ้าพระยาพระคลัง (หน) สร้างความสนุกสนานด้วยเนื้อเรื่อง เหตุการณ์ การต่อสู้อย่างห้าวหาญในสนามรบ การใช้สติปัญญาคิดกลอุบายต่าง ๆ จึงไหวชิงพริบเพื่อให้ฝ่ายตรงข้ามเพลี่ยงพล้ำและอีกผู้ประพันธ์มีจุดมุ่งหมายที่จะให้สามก๊กเป็นตำราพิชัยสงคราม จึงส่งผลให้ตัวละครรองต่าง ๆ ล้วนแต่ช่วยในการดำเนินเรื่องและเสริมตัวละครอื่นเป็นส่วนใหญ่ ตัวละครที่ช่วยสร้างอารมณ์ขันจึงไม่มากนัก ส่วนสามก๊กฉบับการ์ตูนของมิตสึเทรุ โยโกยามะ ผู้เขียนมีจุดประสงค์เพื่อถ่ายทอดสามก๊กวรรณกรรมที่มีเนื้อเรื่องและมีตัวละครนับพันตัวง่ายต่อการติดตามเป็นสามก๊กฉบับเยาวชน ดังนั้นผู้เขียนจึงใช้ตัวละครในการสร้างอารมณ์ขันและผ่อนคลายความตึงเครียดจากพฤติกรรม หน้าตา รูปร่างท่าทางของตัวละคร ยกตัวอย่างดังต่อไปนี้

3.1 แสหัวตุ๋น

ในสามก๊กฉบับเจ้าพระยาพระคลัง (หน) แสหัวตุ๋น เป็นตัวละครที่สร้างอารมณ์ขันและช่วยให้ผู้อ่านเกิดความผ่อนคลายจากเรื่องราวการสู้รบที่ดุเดือดตื่นเต้นด้วยพฤติกรรมที่ผิดปกติจากคนธรรมดาทั่วไป คือ การที่แสหัวตุ๋นกินลูกตาตัวเองและยังพูดว่า ลูกตานี้เป็นแก้วอันประเสริฐไม่ควรจะทิ้ง แต่ในสามก๊กฉบับการ์ตูนของมิตสึเทรุ โยโกยามะ ไม่ปรากฏพฤติกรรมดังกล่าว

3.2 ต๊กอ้ว

ในสามก๊ก ฉบับการ์ตูนของมิตสึเทรุ โยโกยามะ ต๊กอ้ว เป็นตัวละครที่สร้างอารมณ์ขันแก่ผู้อ่านจากภาพที่แสดง ท่าทาง รูปร่างหน้าตาของต๊กอ้ว ดังภาพ

ภาพ 148 แสดงภาพตีกอล์ฟ
(मितสีเทรุ โยโกยามะ, ม.ป.ป. เล่ม 3, หน้า 79)

จากภาพจะเห็นรูปร่างหน้าตาของตีกอล์ฟ ชายที่มีรูปร่างอ้วน ร่างกายเต็มไปด้วยบาดแผลจากการทุบตี และท่าทางโกรธเหมือนเด็กเอาแต่ใจ ทำให้ผู้อ่านเกิดความขบขัน

เปรียบเทียบฉาก (Setting) และกลวิธีการสร้างฉากในสามก๊กฉบับเจ้าพระยา พระคลัง (หน) กับสามก๊กฉบับการ์ตูนของมิตสึเทรุ โยโกยามะ

จากการศึกษาเปรียบเทียบฉากในสามก๊กทั้งสองฉบับมีฉากและกลวิธีการสร้างฉากที่
เหมือนและแตกต่างกันตามประเด็นต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. ประเภทของฉาก
2. ลักษณะของฉาก
3. กลวิธีในการสร้างฉาก

1. ประเภทของฉาก

ฉากสามารถแบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ ฉากจริง (Realistic Setting) และฉาก
สมมุติ (Nonrealistic) ซึ่งในสามก๊กทั้งสองปรากฏฉากทั้งสองประเภทนี้แต่มีข้อแตกต่างกันใน
รายละเอียดดังต่อไปนี้

1.1 ฉากจริง (Realistic Setting)

ในสามก๊กทั้งสองฉบับจะใช้ฉากจริงเป็นหลัก เนื่องจากต้นเรื่อง สามก๊ก เป็นนิทาน
พงศาวดารจีนที่อิงข้อมูลทางด้านประวัติศาสตร์ เวลา เหตุการณ์และสถานที่ต่าง ๆ ที่เคยเกิด
ขึ้นจริงโดยมีการบันทึกหลักฐานไว้อย่างชัดเจน ซึ่งฉากหรือเหตุการณ์ในสามก๊กทั้งสองฉบับ
ต่างก็เป็นเหตุการณ์ความวุ่นวายในประเทศจีนในยุคของสามก๊กเหมือนกัน คือ เหตุการณ์เริ่ม
ตั้งแต่พระเจ้าเลนเต้และพระเจ้าเหี้ยนเต้เสวยราชสมบัติแต่ทั้งสองพระองค์ไร้ความสามารถใน
การปกครองบ้านเมือง ทำให้เกิดความวุ่นวายทั้งภายในและภายนอกราชสำนักและแผ่นดินจีน
แบ่งแยกการปกครองออกเป็นสามก๊กแต่ในที่สุดก็กลับมารวมกันอีกครั้งในสมัยการปกครองของ
พระเจ้าสุมาเอี้ยน ด้วยเหตุนี้จึงทำให้ฉากในสามก๊กทั้งสองฉบับที่เป็นฉากจริงเหมือนกันเพราะ
เป็นฉากและเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริงตามประวัติศาสตร์

อย่างไรก็ตามถึงแม้ว่าสามก๊กทั้งสองฉบับจะเป็นเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ในยุค
สามก๊กเหมือนกัน มีฉากและเหตุการณ์เหมือนกันแต่ฉากจริงในสามก๊กทั้งสองฉบับก็มีรายละเอียด
ในบางส่วนที่แตกต่างกัน ดังต่อไปนี้

1.1.1 ความแตกต่างในด้านเวลา คือ มีการระบุระยะเวลาในเหตุการณ์บาง เหตุการณ์คลาดเคลื่อนกัน เช่น ในสามก๊กฉบับเจ้าพระยาพระคลัง (หน) กล่าวไว้ว่า เมื่อ พระเจ้าเลนเต้เสวยราชสมบัติได้สิบสองปีซึ่งตรงกับ พ.ศ. 722 ได้เกิดเหตุการณ์ประหลาดขึ้น ณ พระที่นั่งอุนตักเตียน ในตอนเที่ยงวันมีงูเขียวตัวใหญ่ตกลงมาพันอยู่ที่พระเก้าอี้ บรรดาขุนนาง ข้าราชการต่างตกใจกลัวต่างคนก็วิ่งหนีไป พักหนึ่งงูนั้นก็หายไปและเกิดฝนตกหนัก มีลูกเห็บ ตกทำลายบ้านเรือนราษฎรพริกเสียหายจนเวลาเที่ยงคืนถึงหยุด และสี่ปีต่อมาซึ่งตรงกับ พ.ศ. 726 ที่เมืองลกเอียงเกิดแผ่นดินไหว น้ำทะเลขึ้นสูงไหลป่าท่อมบ้านเรือนราษฎรและเกิดปรากฏ การณ์ประหลาดไก้ตัวเมียกลายเป็นตัวผู้ ส่วนสามก๊กฉบับการ์ตูนของมิตสึเทรุ โยโกยามะ เกิด เหตุการณ์ประหลาดที่เป็นลางบอกเหตุการณ์ว่าบ้านเมืองจะเกิดความวุ่นวายนั้น เกิดขึ้นเมื่อ พระเจ้าเลนเต้มีพระชนมายุ 12 ชันษา โดยมีงูตกลงมา ณ หน้าพระที่นั่ง ทหารรักษาพระองค์ใช้ ดาบฟันงูตายและเกิดฝนตกหนัก เกิดน้ำท่วมบ้านเรือนราษฎรในวันเดียวกัน

หรือเหตุการณ์ในตอนที่พระเจ้าเล่าปี่สิ้นพระชนม์ ในสามก๊กฉบับเจ้าพระยาพระคลัง (หน) ระบุว่า พระเจ้าเล่าปี่สิ้นพระชนม์เดือนหก แรมเก้าค่ำ พ.ศ. 766 ส่วนสามก๊กฉบับการ์ตูน ของมิตสึเทรุ โยโกยามะ ระบุว่า พระเจ้าเล่าปี่สิ้นพระชนม์ในวันที่ 24 เดือนสี่ ปีจิ้งจู้ที่ 3 (ตรง กับปี พ.ศ.766)

ข้อสังเกตเกี่ยวกับการระบุเวลาในฉาก พบว่า ในสามก๊กฉบับเจ้าพระยาพระคลัง (หน) มีลักษณะการระบุเวลาตามอายุการขึ้นครองราชของพระมหากษัตริย์หรือระยะเวลาใน การเกิดเหตุการณ์ตามอายุของตัวละครเอก เช่น ระยะเวลาที่โจโฉสิ้นชีวิตว่า เมื่อโจโฉตายนั้น เดือนสาม อายุได้หกสิบหกปี พระเจ้าเหียนเต๋มาอยู่เมืองฮูโตได้ยี่สิบห้าปี (พ.ศ.763) หรือระบุ เวลาที่ขงเบ้งสิ้นชีวิตว่า ขงเบ้งสิ้นใจในเดือนสิบแรมแปดค่ำ เมื่อขงเบ้งตายนั้น อายุได้ห้าสิบสี่ปี พระเจ้าเล่าเสี้ยนเสวยราชย์ได้สิบสองปี (พ.ศ.777) ส่วนสามก๊กฉบับการ์ตูนของมิตสึเทรุ โยโกยามะ จะระบุเวลาแบบจีน โดยมีคำอธิบายเทียบเป็นปีพุทธศักราชเป็นบรรณานุกรมท้ายหน้า เช่น ระยะเวลาที่โจโฉเสียชีวิตว่า โจโฉถึงแก่กรรมในปีเจี้ยนอันที่ 25 (ค.ศ.220 หรือ พ.ศ.763) ขณะ อายุได้ 66 ปี หรือ ระยะเวลาที่ขงเบ้งเสียชีวิตว่า ขงเบ้งตายตรงกับวันที่ 23 เดือนแปด ปี เจี้ยนซิงที่ 12 ของจก รวมอายุได้ 54 ปี หรือระยะเวลาที่ถูกประกาศว่า กวนอูเสียชีวิตในปี เจี้ยนอันที่ 24 ตรงกับปี ค.ศ.219 หรือ พ.ศ.762

1.1.2 สถานที่และชื่อสถานที่แตกต่างกัน เนื่องจากสามก๊กทั้งสองฉบับเป็นสามก๊กฉบับแปลโดยสามก๊กฉบับเจ้าพระยาพระคลัง (หน) แปลจากต้นฉบับภาษาจีน ส่วนสามก๊กฉบับการ์ตูนของมิตสึเทรุ โยโกยามะ เป็นสามก๊กฉบับการ์ตูนของญี่ปุ่นที่ผู้เขียนยึดโครงเรื่องสามก๊กมาจากสามก๊กต้นฉบับภาษาจีน นำมาถ่ายทอดในรูปแบบการ์ตูนญี่ปุ่น และ อังคณา รัตนจันทร์ ได้แปลการ์ตูนญี่ปุ่นมาเป็นการ์ตูนญี่ปุ่นในภาคภาษาไทย โดยต้องการถ่ายทอดสามก๊กในรูปแบบที่ง่ายสำหรับเยาวชน จึงทำให้การเรียกชื่อสถานที่ในบางส่วนแตกต่างกันตามความคุ้นเคยของผู้แปลและสถานที่ในฉากบางฉากแตกต่างกันไปบ้างในบางส่วน เช่น ในสามก๊กฉบับเจ้าพระยาพระคลัง (หน) เรียกชื่อเมืองวุ่วหลง แต่สามก๊กฉบับการ์ตูนของมิตสึเทรุ โยโกยามะ เรียกชื่อเมืองเบาะหลง

หรือในสามก๊กฉบับเจ้าพระยาพระคลัง (หน) เรียกเมืองที่เบ้งเฮ็กปกครองอยู่ว่า เมืองมันอ่อง แต่ในสามก๊กฉบับการ์ตูนของมิตสึเทรุ โยโกยามะ เรียกเมืองมาน หรือชาวมานใต้ หรือพม่า เห็นได้จากเหตุการณ์ตอนที่เบ้งเฮ็กยอมอ่อนน้อมต่อขงเบ้ง และเดินทางมาส่งทัพขงเบ้งที่ริมแม่น้ำลกซุน แต่น้ำในแม่น้ำไหลป่า กองทัพของขงเบ้งไม่สามารถข้ามไปได้ เบ้งเฮ็กจึงจะทำพิธีบวงสรวงแม่น้ำด้วยหัวมนุษย์ 49 หัว ตามความเชื่อของชาวมาน ขงเบ้งต้องการที่จะเปลี่ยนความเชื่อนั้นเพราะการตัดศีรษะมนุษย์ 49 คน มาบวงสรวงแม่น้ำเป็นเรื่องที่ไม่เหมาะสม ขงเบ้งจึงสั่งให้พ่อครัวนำเนื้อวัว เนื้อม้ามาปั้นเป็นก้อนเท่าหัวมนุษย์ จากนั้นปั้นแป้งสาลิหุ่มก้อนเนื้อนั้นและติดจมูก ตา ให้เหมือนหัวคนทั้งหมด 49 หัว หลังจากนั้นขงเบ้งก็นำไปทำพิธีบวงสรวงแม่น้ำ โดยเรียกสิ่งนั้นว่า "หมันโถว หรือ ม่านโถว" แปลว่า ศีรษะชาวมาน และให้ชาวมานได้เลิกการตัดหัวคนแต่หันมาใช้ ม่านโถว ในการบวงสรวงแม่น้ำแทน ซึ่งเหตุการณ์นี้ไม่ปรากฏในสามก๊กฉบับเจ้าพระยาพระคลัง (หน)

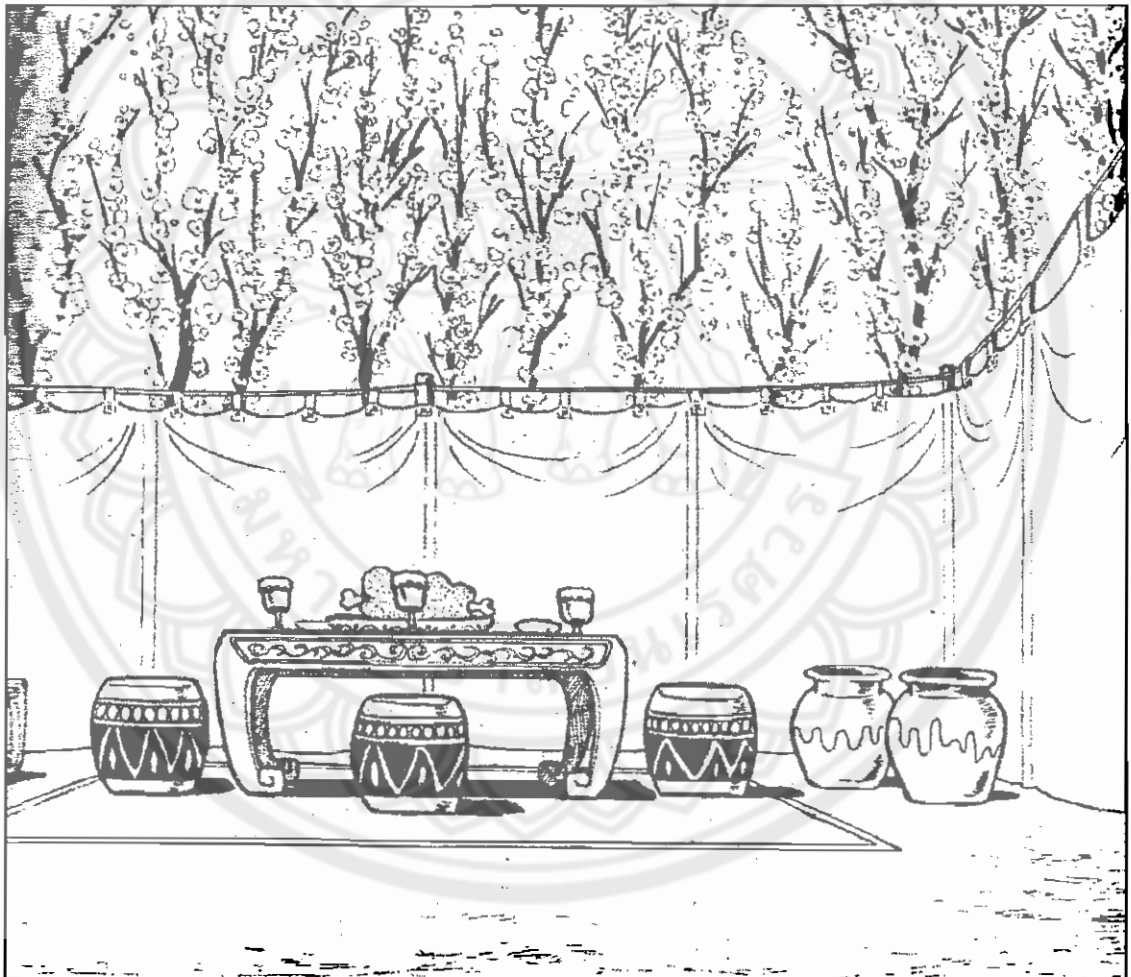
หรือจากการร่วมสาบานกันระหว่างเล่าปี่ เตียวหุย กวนอู ในสามก๊กฉบับเจ้าพระยาพระคลัง (หน) เกิดขึ้นที่บ้านของเตียวหุยได้ต้นดอกยี่โก ดังความว่า

เตียวหุยจึงว่าเราทั้งสามคิดการต้องกัน เชิญท่านทั้งสองมาที่บ้านเรา ที่หลังบ้านเรามีสวนดอกไม้แล้วเป็นที่สงัด ดอกยี่โกก็บานอยู่เป็นอันมาก จะได้บูชาพระแลเทพดาแล้วจะได้ให้สัตย์ต่อกันทั้งสามให้เป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน จะได้คิดการใหญ่สืบไป เล่าปี่ กวนอูได้ยินก็ยินดี จึงชวนกันไปยังบ้าน

เดียวหุย ครั้นรุ่งขึ้นเดียวหุยจึงจัดม้าขาวกระบือดำแลรูปเทียนสิ่งของทั้งปวง
แล้วชวนกันออกมายังสวนดอกไม้ จึงจุดรูปเทียนไหว้พระแลบูชาเทพดาแล้ว
จึงตั้งสัตย์สาบานต่อกัน

(เจ้าพระยาพระคลัง (หน), 2543. หน้า 8)

ในสามก๊กฉบับการ์ตูนของมิตสึเทรุ โยโกยามะ เกิดขึ้น ณ สวนท้อหลังบ้านเล่าปี่โดย
สถานที่จัดเลี้ยงต่าง ๆ มารดาของเล่าปี่เป็นผู้จัด ดังภาพต่อไปนี้

ภาพ 149 แสดงจากสาบานที่สวนท้อ
(มิตสึเทรุ โยโกยามะ, ม.ป.ป. เล่ม 1. หน้า 187)

1.1.3 การเรียงลำดับเหตุการณ์ ในสามก๊กทั้งสองฉบับมีลำดับเหตุการณ์หรือฉากจริงที่คล้ายคลึงกัน กล่าวคือ ฉากจริงที่เป็นเหตุการณ์สำคัญในประวัติศาสตร์ยุคสามก๊กจะมีลำดับเหตุการณ์เหมือนกัน แต่เนื่องจากโครงเรื่องใหญ่ของทั้งสองฉบับมีความแตกต่างกันโดยสามก๊กฉบับเจ้าพระยาพระคลัง (หน) โครงเรื่องใหญ่เป็นเรื่องราวการต่อสู้แย่งชิงอำนาจระหว่างสามก๊ก ส่วนสามก๊กฉบับการ์ตูนของมิตสึเทรุ โยโกยามะ โครงเรื่องใหญ่เป็นเรื่องราวการต่อสู้เพื่อกอบกู้ราชวงศ์ฮั่นของเล่าปี่ผู้นำจ๊กก๊กโดยมีวูยก๊กและง่อก๊กเป็นศัตรูสำคัญ ซึ่งจากสาเหตุดังกล่าวส่งผลให้ความสำคัญกับบทบาทของแต่ละก๊ก ผู้นำนักความสำคัญของฉากการต่อสู้แตกต่างกัน กล่าวคือ สามก๊กฉบับเจ้าพระยาพระคลัง (หน) ถึงแม้จะยกย่องหรือเข้าข้างเล่าปี่แต่ผู้ประพันธ์ก็ให้ความสำคัญกับวูยก๊กและง่อก๊ก ฉากการต่อสู้ ฉากความวุ่นวายหรือความเคลื่อนไหวของทั้งสามก๊กมีความสำคัญเท่ากันเพราะโครงเรื่องหลักคือ การต่อสู้แย่งชิงอำนาจระหว่างสามก๊ก ส่วนสามก๊กฉบับการ์ตูนของมิตสึเทรุ โยโกยามะ เป็นเรื่อง การต่อสู้กอบกู้ราชวงศ์ฮั่นของเล่าปี่ ผู้นำนักของฉากต่าง ๆ จึงเน้นที่จ๊กก๊กของเล่าปี่ ไม่ว่าจะเป็นการต่อสู้ การก่อตั้งจ๊กก๊ก เหตุการณ์ความเคลื่อนไหวต่าง ๆ ส่วนเหตุการณ์ความเคลื่อนไหวในวูยก๊กและง่อก๊ก ผู้เขียนจะเน้นเฉพาะฉากที่มีผลกระทบกับจ๊กก๊ก จากสาเหตุดังกล่าวทำให้สามก๊กฉบับการ์ตูนของมิตสึเทรุ โยโกยามะ ไม่ค่อยมีฉากที่เกี่ยวกับง่อก๊กหลังจากที่จิวยี่ตาย แต่จะเน้นเหตุการณ์ในวูยก๊ก เหตุการณ์การต่อสู้กับโจโฉผู้ที่ต่อสู้กับเล่าปี่มาตลอดโดยการให้ง่อก๊กถ่วงดุลอำนาจ หลังจากโจโฉเสียชีวิตผู้นำของวูยก๊กที่มีบทบาทสำคัญในการต่อสู้กับจ๊กก๊กคือ สุมาอี้ และหลังจากนั้นจ๊กก๊กก็ล่มสลายเพราะขาดผู้นำที่มีสติปัญญาและความสามารถ

จะเห็นว่าในสามก๊กฉบับการ์ตูนของมิตสึเทรุ โยโกยามะ จะเน้นฉากการต่อสู้ระหว่างจ๊กก๊กและวูยก๊ก ส่วนง่อก๊กจะมีบทบาทในเรื่องช่วงจิวยี่เป็นแม่ทัพ หลังจากจิวยี่ตายบทบาทหรือฉากเกี่ยวกับง่อก๊กก็ลดไป โดยในตอนท้ายผู้เขียนกล่าวโดยสรุปว่า ลูกหลานผู้สืบสกุลขุนกวนได้ยอมจำนนต่อพระเจ้าสุมาเอี้ยนผู้ก่อตั้งราชวงศ์ใหม่

1.2 ฉากสมมุติ (Nonrealistic Setting)

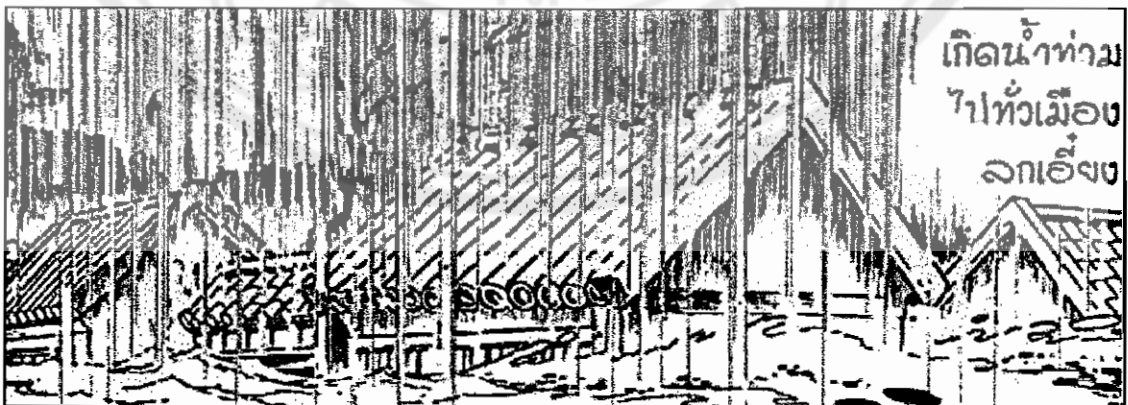
พบว่าในสามก๊กทั้งสองฉบับเป็นฉากที่มีอยู่จริงนำมาสมมุติตกแต่งใหม่ตามจินตนาการ ซึ่งฉากเหล่านั้นจะเป็นฉากหรือปรากฏการณ์เหนือธรรมชาติเพื่อสร้างความตื่นเต้นเร้าใจแก่ผู้อ่าน เช่น ฉากการเกิดเหตุการณ์ประหลาดในขณะที่พระเจ้าเลนเต้ครองราชสมบัติ ซึ่งเป็นฉากบอกเหตุว่าบ้านเมืองจะเกิดความวุ่นวาย จะเห็นทั้งสองฉบับจะใช้ฉากจริงนำมาตกแต่งใหม่เหมือน

กันแต่การตกแต่งหรือการจินตนาการรายละเอียดในฉากนั้นแตกต่างกัน โดยในสามก๊กฉบับ
เจ้าพระยาพระคลัง (หน) ได้บรรยายจากเหตุการณ์ในตอนนั้นดังความว่า

ครั้นอยู่มาพระเจ้าเลนเต้เสวยราชสมบัติได้สิบสองปี (พ.ศ.722) ณ
เดือนสี่ขึ้นสิบห้าค่ำเสด็จอยู่บนพระเก้าอี้ ณ พระที่นั่งอุณตึกเตียน เวลา
ตะวันเที่ยงเกิดลมพายุหนัก มีงูเขียวใหญ่ตกลงมาพันอยู่ที่เท้าพระเก้าอี้ซึ่ง
เสด็จอยู่นั้น พระเจ้าเลนเต้ตกพระทัยล้มลงจากพระเก้าอี้หาพระสติมิได้
ซาวรักษาพระองค์เข้าช่วยพยุงเชิญเสด็จเข้าไปที่ข้างใน บรรดาขุนนางผู้
ใหญ่ผู้น้อยซึ่งเฝ้าอยู่นั้น เห็นงูก็ตกใจกลัว ต่างคนก็วิ่งหนีไป อยู่หน้อย
หนึ่งงูนั้นก็หายไป จึงเกิดฟ้าร้องฝนตกท่าใหญ่ ลูกเห็บตกลงตึกแลเรือน
ราษฎรทั้งปวงหักทลายเป็นอันมาก จนเวลาเที่ยงคืนฝนจึงหยุด ครั้นอยู่มา
ได้สี่ปี ณ เดือนยี่ เมืองลกเอียงแผ่นดินไหว น้ำทะเลเกิดใหญ่ท่วมตึกและ
เรือนอาณาประชาราษฎร์ซึ่งอยู่ตีนห่านนั้นล่มลอบไปเป็นอันมาก ไก่ตัวเมีย
กลายเป็นตัวผู้

(เจ้าพระยาพระคลัง (หน), 2543. หน้า 4)

ในสามก๊กฉบับการ์ตูนของมิตสึเทรุ โยโยยามะ มีรายละเอียดของฉากและเหตุการณ์
แตกต่างกันคือ มีงูเขียวตกลงมาหน้าพระที่นั่ง ทหารองครักษ์ฆ่างูตัวนั้นจึงเกิดฟ้าร้องฟ้าผ่าฝน
ตกหนักน้ำท่วมบ้านเรือนราษฎร ดังภาพต่อไปนี้

ภาพ 150 แสดงเหตุการณ์เกิดน้ำท่วมเมืองลกเอียง

(มิตสึเทรุ โยโยยามะ, ม.ป.ป. เล่ม 1. หน้า 65)

ภาพ 151 แสดงเหตุการณ์ราษฎรล้มตายจากภัยน้ำท่วม
(มิตสีเทรุ โยโยยามะ, ม.ป.ป. เล่ม 1. หน้า 65)

จะเห็นว่าสามก๊กฉบับเจ้าพระยาพระคลัง (หน) จะให้รายละเอียดของเหตุการณ์และเวลาด้วยการบรรยายมากกว่าแต่สามก๊กฉบับการ์ตูนของมิตสีเทรุ โยโยยามะ จะใช้ภาพในการนำเสนอทำให้ผู้อ่านเห็นภาพที่ชัดเจนกว่า หรือฉากตอนขงเบ้งตาย ในสามก๊กฉบับเจ้าพระยาพระคลัง (หน) ได้บรรยายฉากดังกล่าวความว่า

ครั้งเวลาค่ำขงเบ้งจึงให้ทหารพยุงออกไปที่ข้างหน้า ซ้ำให้ทั้งปวงดูดาวแล้วว่า ดาวดวงโน้นซึ่งอยู่ข้างทิศเหนือเฉียงตะวันตกนั้นเป็นดาวสำหรับอายุเรา ทหารทั้งปวงดูไปเห็นดาวสำหรับขงเบ้งนั้นรูปอยู่เป็นที่ประหนึ่งจะตกลงมาจากอากาศ ขงเบ้งจึงให้ทหารพยุงเข้าไปที่ข้างใน ขณะขงเบ้งไม่มีสมประดีเจรจากก็ไม่ออก...พอขงเบ้งสิ้นใจในเดือนสิบแรมแปดค่ำ เมื่อขงเบ้งตายนั้น อายุได้ห้าสิบสี่ปี พระเจ้าเล่าเตียนเสวยราชย์ได้สิบสองปี(พ.ศ.777) ขณะนั้นในกองทัพขงเบ้งให้เยินเยียบไปทั้งค่าย พยับลมมัวไปทั่วอากาศ ทหารทั้งปวงรู้สึกตกใจต่างคนต่างร้องไห้ แล้วห้ามกันสงบอยู่มิให้เสียงลืออื้ออึง
(เจ้าพระยาพระคลัง (หน), 2543. หน้า 1324)

ในสามก๊กฉบับการ์ตูนของมิตสีเทรุ โยโยยามะ ได้แสดงฉากหรือเหตุการณ์ตอนขงเบ้งตาย ดังปรากฏในภาพต่อไปนี้

แต่ละทณเมื่อนักถึงฉนวน
อันยิ่งใหญ่ของชวงเบ็งก็ได้นต์
ร้องไห้ด้วยความเสีใจต่อ
การตายนั้น เวลานั้นตรงกับ
วันที่ 23 เดือนแปด
ปีจียนซิ่งที่ 12 ของจก
รวมอายุได้ 54 ปี

ภาพ 152 แสดงฉากชงเบ็งตาย

(มิตตีเทรุ โยโกยามะ, ม.ป.ป. เล่ม 59. หน้า 103)

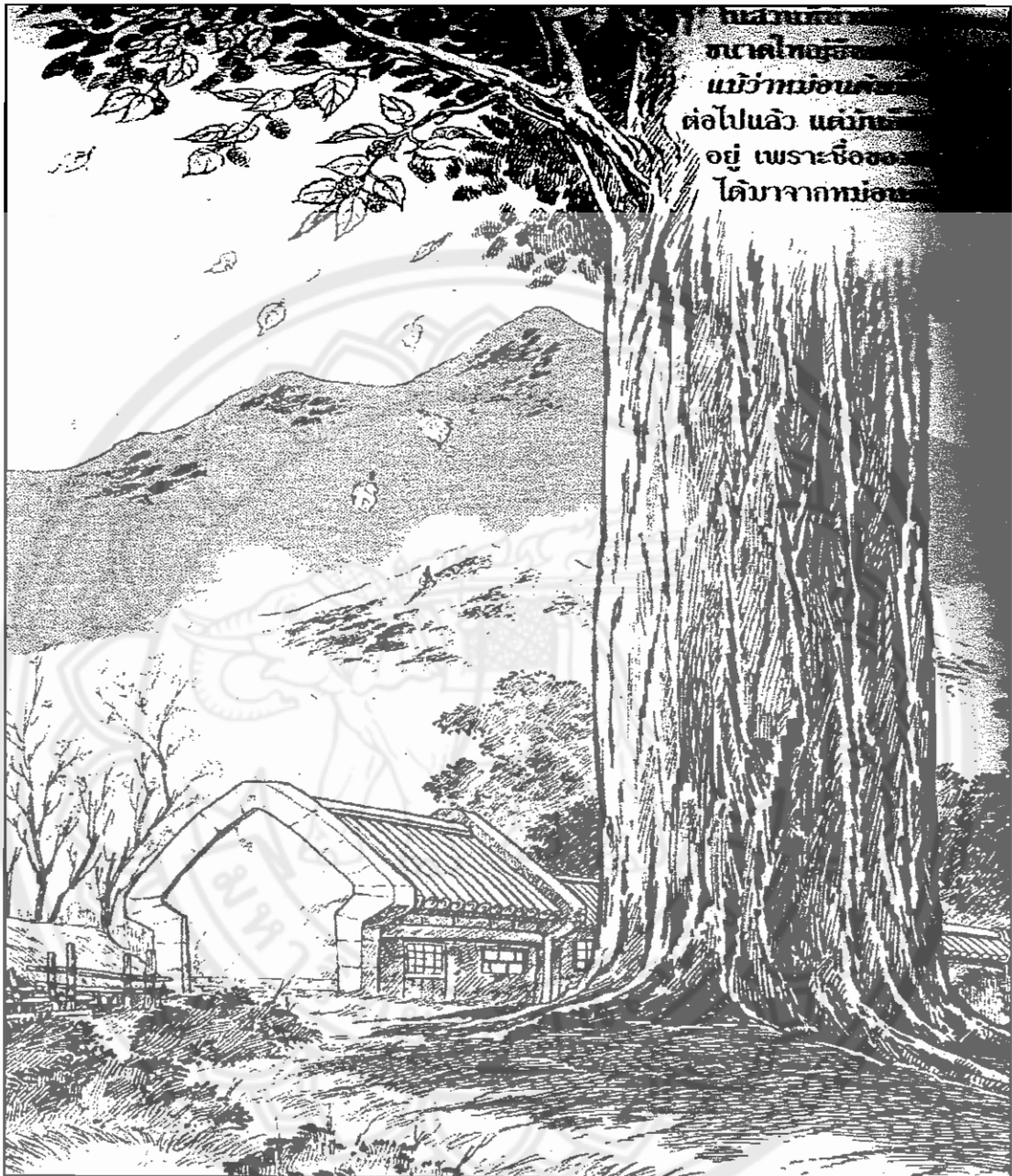
จากภาพจะเห็นว่า ชงเบ็งสิ้นใจตายบนรถกลางลานหน้าค่ายพักโดยมีเหล่าแม่ทัพและทหารคุกเข่าร้องไห้เสียใจการจากไปของชงเบ็ง แต่ในสามก๊กฉบับเจ้าพระยาพระคลัง (หน) ชงเบ็งสิ้นใจในที่พักโดยมีเหล่าแม่ทัพคอยเฝ้า

2. ลักษณะของฉาก

ฉากที่ปรากฏในสามก๊กทั้งสองฉบับไม่ว่าจะเป็นฉากจริงหรือฉากสมมุติจะเป็นฉากที่จำแนกตามลักษณะของฉากได้ 2 ประเภท คือ ฉากทางกายภาพ (Physical Local) และ ฉากนามธรรม (Nonphysical Environment) ซึ่งในสามก๊กทั้งสองฉบับจะปรากฏฉากทั้งสองลักษณะนี้เหมือนกันแต่จะแตกต่างกันในรายละเอียดของฉาก ดังต่อไปนี้

2.1 ฉากกายภาพ (Physical Local)

เนื่องจากสามก๊กทั้งสองฉบับมีรูปแบบการนำเสนอที่แตกต่างกัน กล่าวคือ สามก๊กฉบับเจ้าพระยาพระคลัง (หน) นำเสนอเรื่องราวโดยการบรรยายหรือพรรณนาเป็นร้อยแก้วประเภทความเรียงเรื่องนิทาน แต่สามก๊กฉบับการ์ตูนของมิตสึเทรุ โยโกยามะ มีรูปแบบการนำเสนอด้วยการใช้ภาพลายเส้นในลักษณะของภาพการ์ตูน ทำให้การเสนอฉากในสามก๊กทั้งสองฉบับมีความแตกต่างกันในด้านรายละเอียดของฉากกายภาพ ซึ่งฉากกายภาพเป็นฉากที่สามารถมองเห็นและสัมผัสได้จากตา มือ และร่างกาย ดังนั้นการนำเสนอด้วยภาพลายเส้นในสามก๊กฉบับการ์ตูนของมิตสึเทรุ โยโกยามะ จึงมีฉากกายภาพที่มีรายละเอียดชัดเจนกว่า ส่วนสามก๊กฉบับเจ้าพระยาพระคลัง (หน) เสนอด้วยการบรรยายและการพรรณนาให้ผู้อ่านจินตนาการตามซึ่งในบางครั้งผู้อ่านอาจจินตนาการภาพหรือฉากนั้นคลาดเคลื่อนกันไปตามประสบการณ์ของผู้อ่าน เช่น การบรรยายฉากบ้านของเล่าปี่ ความว่า "บ้านที่เล่าปี่อยู่นั้น ชื่อบ้านเล่าของจุนอยู่ใกล้เมืองตุนก้วน เรือนนั้นอยู่ริมดินหม่อน ดินหม่อนนั้นสูงประมาณแปดวาเศษ กิ่งนั้นเป็นพุ่มดั่งฉัตร" (เจ้าพระยาพระคลัง (หน), 2543, หน้า 7) แต่ในสามก๊กฉบับการ์ตูนของมิตสึเทรุ โยโกยามะ ผู้อ่านได้เห็นฉากกายภาพที่เหมือนกันจากภาพลายเส้นที่ผู้เขียนนำเสนอ ดังภาพต่อไปนี้

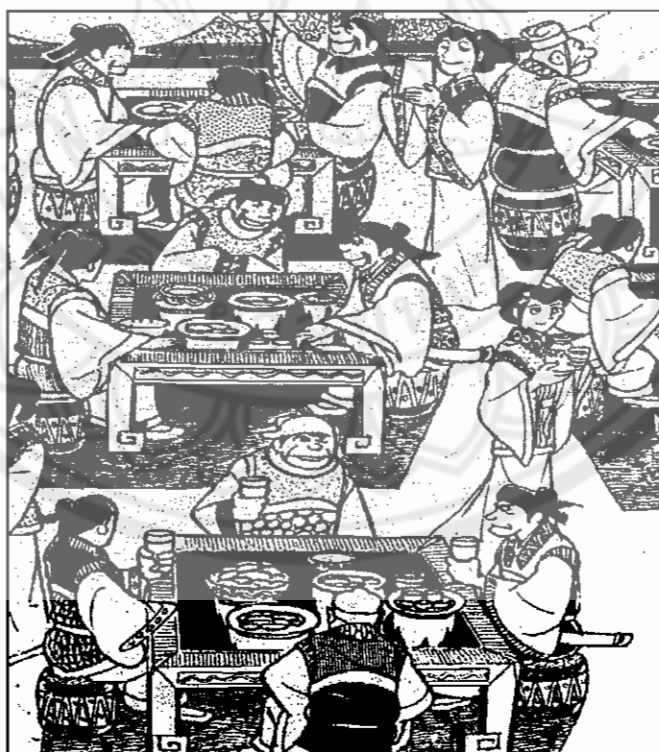

ภาพ 153 แสดงบ้านเล่าปี
(มิตสึเทรุ โยโกยามะ, ม.ป.ป. เล่ม 1. หน้า 114)

จากภาพจะเห็นรายละเอียดต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นสภาพภูมิศาสตร์ สภาพแวดล้อม บริเวณบ้าน ลักษณะและรูปแบบบ้านที่สะท้อนถึงวัฒนธรรมความเป็นอยู่ของชาวชนบทในประเทศจีนอีกด้วย

2.2 ฉากนามธรรม (Nonphysical Environment)

ในสามก๊กทั้งสองฉบับจะปรากฏฉากนามธรรมเหมือนกันแต่แตกต่างกันในรายละเอียดและความชัดเจน โดยในสามก๊กฉบับเจ้าพระยาพระคลัง (หน) จะนำเสนอฉากด้วยการบรรยายหรือพรรณนาส่งผลให้ผู้อ่านเป็นผู้ตีความและจินตนาการจากเหล่านั้นตามประสบการณ์ของผู้อ่าน ไม่ว่าจะเป็นประเพณี วัฒนธรรม ค่านิยม ความเชื่อต่าง ๆ ซึ่งส่วนใหญ่แล้วจะเป็นสภาวะแวดล้อมตัวละคร เช่น วัฒนธรรมการต้อนรับแขก จะเห็นในสามก๊กฉบับเจ้าพระยาพระคลัง (หน) ชาวจีนจะมีวัฒนธรรมการต้อนรับด้วยการจัดเลี้ยงน้ำชา สุราอาหาร ซึ่งผู้ประพันธ์เรียกว่า "กินโต๊ะ" ในการเฉลิมฉลองความสำเร็จต่าง ๆ ก็จะมีการกินโต๊ะ และในสามก๊กฉบับการ์ตูนของมิตสึ เทรุโยโกยามะ ก็เช่นเดียวกันที่แสดงให้เห็นวัฒนธรรมของชาวจีนที่จะมีการต้อนรับแขกหรือเฉลิมฉลองด้วยการจัดงานเลี้ยง แต่ในสามก๊กฉบับการ์ตูนของมิตสึ เทรุ โยโกยามะ จะให้รายละเอียดที่ชัดเจนและเป็นฉากนามธรรมตามจินตนาการของผู้เขียนเองที่เสนอผู้อ่านด้วยภาพ โดยผู้อ่านไม่ต้องจินตนาการหรือตีความเอง ดังภาพต่อไปนี้

ภาพ 154 แสดงงานฉลอง ณ สวนอุ๋นเบงฮู้ย

(มิตสึ เทรุ โยโกยามะ, ม.ป.ป. เล่ม 4. หน้า 58)

ภาพข้างต้นเป็นงานเลี้ยง ณ สวนสุนนเบงฮุย ซึ่งตั้งโต๊ะจัดเลี้ยงเหล่าขุนนางและข้าราชการเพื่อแสดงอำนาจของตน จากภาพจะเห็นวัฒนธรรมการจัดเลี้ยง นอกจากนี้ยังแสดงให้เห็นวัฒนธรรมการแต่งกายอีกด้วย หรือจากการเฉลิมฉลองความสำเร็จในการปราบโจรโพกผ้าเหลือง

ภาพ 155 แสดงงานฉลองความสำเร็จการปราบโจรโพกผ้าเหลือง
(มิตสึเทรุ โยโกยามะ, ม.ป.ป. เล่ม 3. หน้า 17)

จากภาพการเฉลิมฉลองจะเห็นวัฒนธรรม ค่านิยมต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการแห่มังกร การจุดฟู ร้องรำทำเพลงและการประดับตกแต่งสถานที่ด้วยโคมไฟ ซึ่งสิ่งเหล่านี้ล้วนแสดงให้เห็นวัฒนธรรม ความเชื่อของชาวจีน

3. กลวิธีในการสร้างฉาก

การเปรียบเทียบกลวิธีการสร้างฉากในสามก๊กทั้งสองฉบับพบว่า ใช้กลวิธีในการสร้างฉากให้มีสภาพสมจริงและกลวิธีการสร้างฉากตามจินตนาการเหมือนกัน แต่สามก๊กฉบับเจ้าพระยาพระคลัง (หน) จะใช้กลวิธีการสร้างฉากให้มีสภาพเหนือจริงเพิ่มเข้ามา

อย่างไรก็ตามถึงแม้ว่าทั้งสองฉบับมีกลวิธีการสร้างฉากให้มีสภาพสมจริงและกลวิธีการสร้างฉากตามจินตนาการเหมือนกันแต่มีความแตกต่างกันในด้ายรายละเอียดดังต่อไปนี้

3.1 กลวิธีการสร้างฉากให้มีสภาพสมจริง

ในสามก๊กทั้งสองฉบับสร้างฉากส่วนใหญ่ให้มีสภาพสมจริง โดยมีการระบุชื่อสถานที่ เวลา จึงทำให้ฉากนั้นมีความสมจริงแต่ในบางครั้งอาจมีการคลาดเคลื่อนหรือแตกต่างกันเรื่องของเวลา รายละเอียดภายในฉาก เช่น ฉากพระเจ้าเล่าปี่สิ้นพระชนม์ ทั้งสองฉบับได้ระบุเวลาไว้อย่างชัดเจน โดยในสามก๊กฉบับเจ้าพระยาพระคลัง (หน) กล่าวว่าพระเจ้าเล่าปี่สิ้นพระชนม์เดือนหก แรมเก้าค่ำ พุทธศักราช 766 รวมอายุได้หกสิบสองปี ส่วนสามก๊กฉบับการ์ตูนของ มิตรสีเทรุ โยโกยามะ กล่าวว่า พระเจ้าเล่าปี่สิ้นพระชนม์ในวันที่ 24 เดือน 4 ปีจิ้งจอกที่ 3 (ตรงกับปี พ.ศ.766)

นอกจากนั้นทั้งสองฉบับยังมีข้อแตกต่างในเรื่องการเสนอรายละเอียด โดยสามก๊กฉบับเจ้าพระยาพระคลัง (หน) จะนำเสนอด้วยการบรรยายหรือพรรณนาฉากต่าง ๆ จะระบุเวลาที่แน่นอนแต่ก็ยังคงอาศัยจินตนาการเพื่อตีความฉากหรือเหตุการณ์นั้นว่ามีสภาพแวดล้อมอย่างไร เช่น ฉากเล่าปี่ไปขอร้องให้ขงเบ้งมาเป็นทีปรึกษา ขงเบ้งแก้งทำเป็นหลับเพื่อพิสูจน์ความอดทนและความตั้งใจจริงของเล่าปี่ ดังความว่า

ฝ่ายขงเบ้งแสร้งทำหลับอยู่ช้านานประมาณสี่โมงแล้ว ก็พลิกตัวขึ้น ทำอาการดังหนึ่งจะตื่นแล้วก็กลับนอนเสีย เด็กคนใช้เห็นเล่าปี่ยืนทรมานอยู่ช้านาน ดังนั้นก็เวทนาจะไปปลุกขงเบ้งให้ตื่นขึ้น เล่าปี่จึงห้ามว่า

ท่านอย่าทำวุ่นวายเลย ให้อาจารย์นอนให้สบายเถิด แลขงเบ้งแสวงทำ
นอนเสียวันนั้นช้านาน จนพ่ายห้าโมงแล้วจึงพลิกตัวตื่นขึ้นว่าโคลงสี่บท
เป็นใจความว่า ผู้ใดนอนหลับใจก็มีรู้สัญญา จักช้อนหลับอยู่นั้น จะดูสิ่ง
ใดก็มีได้เห็น หอน้อยเราก็เป็นที่สำราญถึงเทศกาลฝนกินนอนอุ่น พระอาทิตย์
เจ้าเอ๋ย อย่าเพ้อคล้อยกลับไปหลับหน้าต่าง หยุดส่องแสงอยู่ก่อนจะได้
นอนให้สบาย ครั้นว่าโคลงแล้วจึงเรียกเด็กน้อยเข้าไปถามว่า ใครมาหา
เราบ้างหรือไม่ เด็กน้อยจึงบอกว่า บัดนี้เล่าปีมาหาท่าน ยืนคอยท่านอยู่
ช้านานแล้ว ขงเบ้งก็ทำเป็นโกรธรุกเอาเด็กว่า เหตุใดจึงไม่บอกแต่เดิมที่
นั่งเสียจนปานนี้ ว่าดังนั้นแล้วก็ลุกเดินเข้าไปในห้อง หวีम्मใส่เสื้อแต่งตัว
แล้วกลับออกมา

(เจ้าพระยาพระคลัง (หน), 2543. หน้า 521)

ในสามก๊กฉบับการ์ตูนของมิตสึเทรุ โยโกยามะ ผู้เขียนได้เล่าเรื่องโดยการถ่ายภาพสลับ
บทสนทนาแสดงเหตุการณ์นั้นดังปรากฏในภาพต่อไปนี้

ภาพ 156 แสดงเหตุการณ์เล่าปีไปพบขงเบ้ง
(มิตสึเทรุ โยโกยามะ, ม.ป.ป. เล่ม 21. หน้า 173)

ภาพ 157 แสดงเหตุการณ์เล่าปี่ไปพบขงเบ้ง
(มิตสีเทรุ โยโกยามะ, ม.ป.ป. เล่ม 21. หน้า 175)

จะเห็นว่าในสามก๊กฉบับเจ้าพระยาพระคลัง (หน) ผู้อ่านจะทราบรายละเอียดจาก
การบรรยายและพรรณนาของผู้ประพันธ์ โดยผู้อ่านจะต้องจินตนาการตามการบรรยายและ
พรรณนาซึ่งก็ขึ้นอยู่กับประสบการณ์ของผู้อ่านว่าแตกต่างกันอย่างไรในการจินตนาการ
สภาพแวดล้อม แต่สามก๊กฉบับการ์ตูนของมิตสีเทรุ โยโกยามะ ผู้อ่านจะเห็นจากสภาพแวดล้อม
ตัวละครที่เหมือนกันจากภาพที่ผู้เขียนนำเสนอ

3.2 กลวิธีการสร้างฉากตามจินตนาการ

สามก๊ก ทั้งสองฉบับยึดโครงเรื่องจากสามก๊กของหล่อกวนตง ทำให้เรื่องราว ฉาก และเหตุการณ์ส่วนใหญ่ไม่แตกต่างกัน แต่ในเรื่องของรายละเอียดจะมีความแตกต่างเนื่องจาก

3.2.1 ผู้ประพันธ์เป็นคนละคนดังนั้นจินตนาการของแต่ละคนย่อมไม่เหมือนกันทำให้ภาพหรือฉากที่สื่อออกมาไม่เหมือนกัน เช่น ฉากจูล่งฝ่ากองทัพโจโฉตามหาอาเต๊า ในสามก๊ก ฉบับเจ้าพระยาพระคลัง (หน) ผู้ประพันธ์ได้จินตนาการฉากการต่อสู้ของจูล่งที่บุกฝ่าทัพโจโฉเพื่อตามหาอาเต๊าบุตรของเล่าปี่ โดยใช้การบรรยายและพรรณนา ดังความว่า

จึงเอาผ้าห่อตัวอาเต๊าเข้าทำเป็นอุ้มสวมคอลงแล้ว ปลดกระดุมเกราะเสีย แหวกออกออก เอาอาเต๊าซ่อนเข้าในเกราะกลัดคุมหุ้มตัวไว้แล้ว ก็ขึ้นม้าขับออกมา พบขันเบ้งซึ่งเป็นทหารรองโจโฉคุมทหารเดินทำกองหนึ่งออกสกัดทางไว้ จูล่งก็ขับม้าเข้ารบด้วยขันเบ้งได้สามเพลง ขันเบ้งเสียที จูล่งแทงด้วยทวนตักม้าตาย ก็รบหักฝ่าออกมา พบกองทัพลีวคับตั้งสกัดอยู่อีก จึงขับม้าเข้ารบด้วยเตียวคับได้สิบห้าเพลงก็ชักม้าควบหนี เตียวคับเห็นได้ที่ขับม้าไล่ตามไป จูล่งขับม้าหนีไปโดยเร็ว ประหลุมเก่าแห่งหนึ่งม้ายังตัวมีทันก็ตกลง เตียวคับได้ที่ขับม้าสะอึก กระโจนมาจะแทงด้วยทวน ขณะนั้นเป็นบุญของอาเต๊าซึ่งจะได้เป็นกษัตริย์ มิควรที่จะตายด้วยอาวุธ ก็ให้บันดาลเป็นแสงเพลิงวาบสว่างเป็นเปล่งขึ้นจากหลุม เตียวคับเห็นดังนั้นก็ตกใจ ม้านั้นก็ยืนชะงักอยู่ จูล่งกระที่บเดือนพั่งข้างม้าโดดแผ่นขึ้นจากหลุมหนีไปได้ เตียวคับเห็นประจักษ์ดังนั้นก็มิอาจที่จะตาม แต่ม้าเอียนแลเตียวคีสองคนคุมทหารวิ่งตามร้องมาข้างหลังว่า จูล่งครั้งนี้จะหนีเรามิพ้นแล้ว ฝ่ายเจียวเหี้ยแลเจียวหล้าสองคนคุมทหารก้าวสกัดอยู่ข้างหน้า จูล่งก็ขับม้าเข้ารบด้วยทหารทั้งสี่นายเป็นสามารดแลทหารเลวทั้งนั้นก็เข้าล้อมรุมบพุ่งเป็นอลหม่าน จูล่งก็ชักกระบี่ออกไล่ฟันทหารทั้งปวงล้มตายเป็นอันมาก

(เจ้าพระยาพระคลัง (หน), 2543. หน้า 571-572)

ใน สามก๊ก ฉบับการ์ตูนของมิตสึเทรุ โยโกยามะ ได้เสนอเหตุการณ์ด้วยภาพ ดังปรากฏในภาพต่อไปนี้

ภาพ 158 แสดงเหตุการณ์จูล่งช่วยอาเต๊า
(มิตสึเทรุ โยโกยามะ, ม.ป.ป. เล่ม 22. หน้า 125)

จะเห็นว่าในสามก๊กทั้งสองฉบับนำฉากที่มีอยู่จริงมาสร้าง มาแต่งเติมตามจินตนาการ
ของตน

3.2.2 สามก๊กทั้งสองฉบับมีรูปแบบการนำเสนอที่แตกต่างกันภาพเหตุการณ์ หรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ในบางครั้งมีรายละเอียดไม่เหมือนกัน เช่น ฉากการย้ายเมืองหลวงจากลกเอียงไปเมืองเตียงฮั่น ผู้ประพันธ์ทั้งสองฉบับใช้จินตนาการสร้างฉากนี้ขึ้นมาเหมือนกันแต่มีรูปแบบการถ่ายทอดที่แตกต่างกัน ทำให้รายละเอียดของฉากแตกต่างกัน โดยสามก๊กฉบับเจ้าพระยาพระคลัง (หน) บรรยายไว้ดังความว่า

ขณะนั้นลิฉุย กุยกี ก็ตั้งอาณาประชาราษฎร์ไป แลคนทั้งหญิงทั้งชายเด็กเล็กได้ประมาณหกหรือเจ็ดร้อยหมื่น แลทหารตั้งโต๊ะอพยบเป็นกอง ๆ อาณาประชาราษฎร์เหยียบกันตายเป็นอันมาก เหล่าทหารก็เข้าช่วงชิงเอาทรัพย์สิ่งสินของราษฎร แล้วจุดลากภรรยาของชาวเมือง แลลูกสาวซึ่งพ่อแม่พี่น้องไปด้วยมาทำอันตราย บรรดาประชาราษฎร์ได้รับความเดือดร้อนเป็นอันมาก เสียงร้องไห้โง้งคะนองไป

(เจ้าพระยาพระคลัง (หน), 2543. หน้า 72)

ส่วนสามก๊กฉบับการ์ตูนของมิตสึเทรุ โยโกยามะ ใช้ภาพในนำเสนอ ดังภาพต่อไปนี้

ภาพ 159 แสดงเหตุการณ์การย้ายเมืองหลวง

(มิตสึเทรุ โยโกยามะ, ม.ป.ป. เล่ม 2. หน้า 186)

จากคำบรรยายและพรรณนาจากในสามก๊กฉบับเจ้าพระยาพระคลัง (หน) และจากภาพในสามก๊กฉบับการ์ตูนของมิตสึเทรุ โยโกยามะ จะเห็นว่าจากมีความคล้ายคลึงกัน กล่าวคือ เป็นฉากการอพยพผู้คนเป็นจำนวนมาก โดยมีทหารที่มักมากสร้างความเดือดร้อน กัดขี่ฆ่าเหยี่ยวชาวบ้านในขบวนหรือกลุ่มผู้อพยพ แต่จะเห็นว่าสามก๊กฉบับเจ้าพระยาพระคลัง (หน) ผู้อ่านจะเห็นภาพจากเหล่านั้นตามคำบรรยายหรือพรรณนาของผู้ประพันธ์ด้วยการตีความและจินตนาการของตนซึ่งต้องอาศัยประสบการณ์ส่วนตัวของผู้อ่าน ส่วนสามก๊กฉบับการ์ตูนของมิตสึเทรุ โยโกยามะ ผู้อ่านสามารถเห็นฉากเหล่านั้นได้จากภาพที่มีรายละเอียดตรงกันไม่ว่าจะเป็น เสื้อผ้าการแต่งกาย ภาพผู้ที่กำลังอพยพ ภาพทหารที่กัดขี่ชาวบ้าน

เปรียบเทียบแนวคิดและกลวิธีการสร้างแนวคิดในสามก๊กฉบับเจ้าพระยาพระคลัง (หน) กับสามก๊กฉบับการ์ตูนของมิตสึเทรุ โยโกยามะ

จากการศึกษาเปรียบเทียบแนวคิดในสามก๊กฉบับเจ้าพระยาพระคลัง (หน) กับสามก๊กฉบับการ์ตูนของมิตสึเทรุ โยโกยามะ พบว่ามีความแตกต่างกัน กล่าวคือ แนวคิดในสามก๊กฉบับเจ้าพระยาพระคลัง (หน) เป็นแนวคิดเรื่อง กลยุทธ์ที่จะนำไปสู่ความสำเร็จทางการศึกสงครามและด้านการเมืองการปกครองประเทศ โดยด้านการศึกสงครามนั้นนอกจากจะอาศัยกำลังพลที่มีความสามารถและมีจำนวนมากแล้วนั้น ที่สำคัญจะต้องอาศัยสติปัญญา ความรู้ทางด้านยุทธศาสตร์และยุทธวิธีในการทำสงครามเป็นอย่างดีเพื่อให้เข้าศึกเพลี่ยงพล้ำเพื่อชัยชนะของฝ่ายตน ด้านการเมืองการปกครอง ผู้ปกครองที่ดีจะต้องเป็นผู้มีคุณธรรม มีสติปัญญาและความสามารถในการบริหารบ้านเมือง ใฝ่หาผู้มีความรู้ความสามารถมาช่วยบริหารบ้านเมือง

ส่วนแนวคิดในสามก๊กฉบับการ์ตูนของมิตสึเทรุ โยโกยามะ คือ ผู้ที่ได้ชื่อว่าเป็นวีรบุรุษนอกจากจะต้องเป็นผู้ที่มีคุณธรรม มีความสามารถในการปกครองคนแล้วนั้น ที่สำคัญจะต้องเป็นผู้ที่มีสติปัญญาและรอบรู้กลยุทธ์ทางพิชัยสงครามเพื่อปกป้องและรักษาบ้านเมืองให้มีความมั่นคงสงบสุข

จะเห็นว่าสามก๊กทั้งสองฉบับมีแนวคิดที่แตกต่างกัน เนื่องมาจากสามก๊กฉบับเจ้าพระยาพระคลัง (หน) ผู้ประพันธ์มีจุดประสงค์ในการแปลสามก๊กจากฉบับภาษาจีนมาเป็นภาษาไทยเพื่อใช้เป็นตำราพิชัยสงครามและเพื่อประโยชน์ทางการเมือง ดังนั้นแนวคิดสำคัญของเรื่องจึงเป็นแนวคิดเกี่ยวกับกลยุทธ์ทางการเมืองการสงคราม เพราะผู้ประพันธ์ต้องการมุ่งเน้นเรื่องกลยุทธ์การทำสงคราม กลอุบายทางการเมืองในสามก๊ก เช่น กลอุบายทางการทูต กลอุบายการลวงข้าศึกไม่ว่าจะเป็นการลวงว่ามีกำลังน้อยหรือลวงว่ามีกำลังมาก การโจมตีข้าศึกด้วยไฟด้วยน้ำ หรือยุทธวิธีการจัดกระบวนทัพ การหาทำเลที่ตั้งค่ายที่ดีไม่มีจุดอ่อนให้ศัตรูโจมตีได้ง่ายหรือกลอุบายทางการเมืองต่าง ๆ เพื่อให้ข้าราชการได้ศึกษาเพื่อนำแนวคิดเหล่านี้มาประยุกต์ใช้ในการปกป้องรักษาประเทศ

ส่วนสามก๊กฉบับการ์ตูนของมิตสึเทรุ โยโกยามะ ผู้ประพันธ์ต้องการถ่ายทอดเรื่องราวสามก๊ก วรรณคดีร้อยแก้วเรื่องยาวมีตัวละครกว่า 4,000 ตัว และเนื้อเรื่องที่เต็มไปด้วยเรื่องการใช้เล่ห์เหลี่ยม การใช้สติปัญญาต่อสู้กับศัตรู ในรูปแบบที่ง่ายขึ้น โดยมุ่งเน้นเพื่อความสนุกสนานเพลิดเพลิน และสอดแทรกแนวคิดเรื่องคุณธรรมเพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีแก่เยาวชน ดังนั้นแนวคิดสำคัญในเรื่องจึงเป็นแนวคิดเกี่ยวกับการประพฤติตัวเพื่อให้ได้ชื่อว่าเป็นวีรบุรุษจะต้องเป็นผู้มี

สติปัญญาควบคู่ไปกับคุณธรรมเพื่อให้เยาวชนที่ศึกษาเรื่องสามก๊ก นอกจากจะารู้เรื่องราวในสามก๊ก สนุกสนานเพลิดเพลินกับการใช้กลยุทธ์ต่าง ๆ เข้าต่อสู้กันแล้ว ยังสอดแทรกเรื่องคุณธรรมอีกด้วย เช่น ความโอบอ้อมอารี ความกตัญญู ความซื่อสัตย์

เปรียบเทียบกลวิธีการสร้างแนวคิด

ในสามก๊กทั้งสองฉบับมีกลวิธีการสร้างแนวคิดที่มีเหมือนกันคือ การกำหนดจากสาระที่นำมาปรุงแต่งในเรื่องและสร้างแนวคิดจากอารมณ์ความรู้สึกของผู้อ่านเหมือนกัน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. การสร้างแนวคิดโดยกำหนดจากสาระที่นำมาปรุงแต่งในเรื่อง

ในสามก๊กทั้งสองฉบับมีกลวิธีการสร้างแนวคิดโดยกำหนดจากสาระที่นำมาปรุงแต่งในเรื่อง กล่าวคือ ในสามก๊กฉบับเจ้าพระยาพระคลัง (หน) เป็นเรื่องราวการต่อสู้ ซึ่งไหวชิงพริบการใช้กลยุทธ์ต่าง ๆ เพื่อให้ข้าศึกเพลี่ยงพล้ำเสียที ซึ่งผู้ประพันธ์ใช้สร้างแนวคิดด้านการใช้สติปัญญาเพื่อสร้างกลยุทธ์ด้านการรบและการปกครองบ้านเมือง ส่วนในสามก๊กฉบับการ์ตูนของมิตสึเทรุ โยโกยามะ เป็นเรื่องราวการต่อสู้เพื่อกอบกู้ราชวงศ์ฮั่นของจ๊กก๊กโดยมีเล่าปี่เป็นผู้นำต้องใช้สติปัญญาความสามารถเพื่อคิดกลยุทธ์ต่าง ๆ เพื่อต่อสู้กับก๊กอื่น ๆ ที่ต้องการเป็นใหญ่ในแผ่นดินจีนหรือก๊กที่ก่อการกบฏต่อราชวงศ์ฮั่น จากเนื้อเรื่องดังกล่าวผู้ประพันธ์ได้นำมาสร้างแนวคิดเรื่องคนที่จะเป็นวีระบุรุษจะต้องเป็นผู้มีสติปัญญา มีความสามารถทั้งด้านการรบและการปกครอง

จะเห็นว่าสามก๊กทั้งสองฉบับให้กลวิธีการสร้างแนวคิดโดยกำหนดจากสาระที่นำมาปรุงแต่งในเรื่องเหมือนกันแต่ใช้สร้างแนวคิดที่แตกต่างกันโดยสามก๊กฉบับเจ้าพระยาพระคลัง (หน) มุ่งเน้นเรื่องยุทธศาสตร์การรบการปกครองเพื่อให้เป็นตำราพิชัยสงครามตามจุดประสงค์ของผู้ประพันธ์ ส่วนสามก๊กฉบับการ์ตูนของมิตสึเทรุ โยโกยามะ มุ่งเน้นเรื่องการใช้สติปัญญาความสามารถ ทำคุณประโยชน์ให้แก่บ้านเมืองเพื่อให้ได้ชื่อว่าเป็นวีระบุรุษ เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีแก่เยาวชน

2. การสร้างแนวคิดโดยมุ่งเน้นอารมณ์ความรู้สึกต่าง ๆ

ทั้งสองฉบับใช้กลวิธีการสร้างแนวคิดโดยมุ่งเน้นอารมณ์ความรู้สึกต่าง ๆ โดยใช้อารมณ์ความรู้สึกของผู้อ่านมากำหนดแนวคิดเหมือนกัน ซึ่งจะเห็นว่านอกจากผู้อ่านจะได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลินจากเรื่องราวการต่อสู้ การใช้สติปัญญาชิงไหวชิงพริบแล้วนั้น ผู้อ่านยังเกิดอารมณ์ความรู้สึกคล้อยตามเหตุการณ์และเรื่องราวต่าง ๆ ภายในเรื่อง โดยเฉพาะความรู้สึกรัก สงสาร ชื่นชม โกรธ เกลียด ตัวยุติภายในเรื่องและจากอารมณ์ความรู้สึกของผู้อ่านดังกล่าว ผู้ประพันธ์สามก๊กทั้งสองฉบับได้นำมากำหนดแนวคิดในเรื่องของคุณธรรมต่าง ๆ เช่น ในสามก๊กฉบับเจ้าพระยาพระคลัง (หน) ใช้ความรู้สึกของผู้อ่านที่รู้สึกชื่นชมในความโอบอ้อมอารีต่อลูกน้องของเล่าปี่ ความซื่อสัตย์กตัญญูของกวนอู ความรู้สึกของผู้อ่านที่รู้สึกตำหนิพฤติกรรมของเตียวหุยที่ชอบดื่มสุราและทำร้ายลูกน้องอย่างไม่มีเหตุผลจนเป็นสาเหตุที่เตียวหุยถูกลูกน้องฆ่า มากำหนดแนวคิดเรื่องผู้ปกครองที่ดีจะต้องมีคุณธรรมในการปกครอง และมีความโอบอ้อมอารีต่อผู้ใต้บังคับบัญชา หรือใช้ความรู้สึกชื่นชมสติปัญญาอันเฉลียวฉลาดของขงเบ้งในการคิดกลอุบายต่าง ๆ มากำหนดแนวคิดเรื่องผู้ปกครองที่ดีจะต้องเป็นผู้มีสติปัญญาและรอบรู้เรื่องตำราพิชัยสงคราม

ในสามก๊กฉบับการ์ตูนของมิตสึเทรุ โยโกยามะ จะใช้ความรู้สึกยกย่องชื่นชมตัวละครที่มีลักษณะเป็นแบบอย่างที่ดีมีคุณธรรมของผู้อ่าน มากำหนดแนวคิดเรื่องการประพฤติตนเพื่อให้ได้ชื่อว่าเป็นวีรบุรุษ เช่น เล่าปี่ ตัวละครที่เป็นแบบอย่างของวีรบุรุษ ด้วยเป็นตัวละครที่มีลักษณะนิสัยโอบอ้อมอารี มีความกตัญญูต่อมารดาตลอดจนต่อประเทศชาติ และเป็นผู้มีสติปัญญา หรือกวนอู ตัวละครที่เป็นแบบอย่างของวีรบุรุษในด้านความซื่อสัตย์ ความจงรักภักดี หรือ ขงเบ้ง ตัวละครที่เป็นแบบอย่างของวีรบุรุษในด้านความเฉลียวฉลาด

นอกจากนั้นผู้ประพันธ์ยังใช้ความรู้สึกของผู้อ่านที่รู้สึกโกรธ รู้สึกเกลียดมากำหนดแนวคิดเรื่องการเป็นวีรบุรุษ เช่น โจโฉ เป็นตัวละครที่มีความเฉลียวฉลาด มีความสามารถในการศึกสงคราม มีความรอบรู้ในเรื่องตำราพิชัยสงคราม แต่ไม่ได้รับการยกย่องว่าเป็นวีรบุรุษเนื่องจากโจโฉขาดคุณธรรม เป็นคนมักใหญ่ใฝ่สูง โหดเหี้ยม

เปรียบเทียบกลวิธีการเล่าเรื่องใน สามก๊ก ฉบับเจ้าพระยาพระคลัง (หน) กับ สามก๊ก ฉบับการ์ตูนของมิตสึเทรุ โยโกยามะ

จากการศึกษาเปรียบเทียบกลวิธีการเล่าเรื่องในสามก๊กฉบับเจ้าพระยาพระคลัง (หน) กับสามก๊กฉบับการ์ตูนของมิตสึเทรุ โยโกยามะ พบว่าทั้งสองฉบับมีกลวิธีการเล่าเรื่องที่เหมือนกัน คือ ใช้กลวิธีการเล่าเรื่องโดยให้สรรพนามบุรุษที่ 3 โดยผู้เล่าเรื่องไม่ใช่ตัวละครในเรื่องแต่เป็นการมองเรื่องจากภายนอกและผู้เล่าเรื่องสามารถรู้แจ้งเห็นจริงทุกอย่างเกี่ยวกับตัวละครหลาย ๆ ตัว ไม่ว่าจะเป็นความคิด การกระทำ เช่น สามก๊ก ฉบับเจ้าพระยาพระคลัง (หน) ในเหตุการณ์ตอนที่ขงเบ้งจับเบ้งเฮ็กได้ครั้งที่สี่ ขงเบ้งคิดเกลี้ยกล่อมให้เบ้งเฮ็กยอมจำนน ดังความว่า

ขงเบ้งได้ฟังดังนั้นจึงแกล้งสั่งทหารจะให้เอาตัวเบ้งเฮ็กไปฆ่าเสีย เบ้งเฮ็กก็มิได้ครั้นคร้ามสีหน้าสดชื่นเป็นปกติอยู่ ขงเบ้งเห็นดังนั้นจึงคิดว่าเบ้งเฮ็กนี้น่าใจเหี้ยมหาญนัก เราจะฆ่าเสียบัดนี้ราษฎรชาวเมืองทั้งปวงก็จะกระจัดกระจายกันไป เราจะให้เบ้งเฮ็กสิ้นฝีมือยอมแพ้เอาเมืองขึ้นแก่เราจงได้ ขงเบ้งจึงให้ทหารแกล้งมัดเบ้งเฮ็กออกปลอบเอาใจให้กินสุราแล้วว่า แก่จับท่านได้ถึงสี่ครั้งนี้ แล้วเราก็มิได้ทำอันตราย ไมตรีเราก็มีอยู่กับท่านเป็นอันมาก เหตุไฉนท่านจึงไม่อ่อนน้อมต่อเราบ้าง

เบ้งเฮ็กจึงว่า เรากับท่านเป็นคนต่างแดนผิดภาษากัน ซึ่งเราจะสมัครอ่อนน้อมต่อท่านนั้นไม่ชอบ เพราะท่านชำนาญแต่กลอุบายฝ่ายเดียว หาชนะเราด้วยฝีมือไม่ ขงเบ้งหิวเราแล้วว่า บัดนี้เราจะปล่อยท่านไปอีก ท่านจะคิดทำศึกต่อไปหรือไม่ เบ้งเฮ็กจึงว่า แม้ท่านมีคุณปล่อยข้าพเจ้าไปเมืองครั้งนี้แล้วข้าพเจ้าก็จะตั้งใจสนองคุณท่านมิได้คิดทำการศึกสืบไป

(เจ้าพระยาพระคลัง (หน), 2543. หน้า 1151)

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นว่าผู้เล่าไม่ใช่ตัวละครในเรื่องแต่เป็นมุมมองจากภายนอกเรื่อง โดยที่ผู้เล่ารู้แจ้งเห็นจริงทุกอย่างเกี่ยวกับความคิดของขงเบ้งที่ต้องการเอาชนะเบ้งเฮ็กทั้งกายและใจ และไม่ต้องการให้ราษฎรได้รับความเดือดร้อนจากการปราบเบ้งเฮ็ก

ในสามก๊กฉบับการ์ตูนของมิตสึเทรุ โยโกยามะ ดังคำบรรยายที่ผู้เล่ากล่าวถึงภูมิหลังของขงเบ้ง ความว่า "ขงเบ้งนั้นไม่ต้องการลาภยศชื่อเสียง เพียงแต่รออยู่ว่า สักวันจะมีผู้กล้า

ซึ่งสามารถรวบรวมอาณาจักรจีนให้เป็นหนึ่ง ปราบกฏตัวขึ้น ขงเบ้งจะได้นำความรู้ความสามารถที่ได้ร่ำเรียนมาทั้งหมดมาทำให้เกิดประโยชน์ในการช่วยเหลือผู้กล้าท่านนั้น" (มิตสึเทรุ โยโกยามะ, ม.ป.ป. เล่ม 21. หน้า 97) จากคำบรรยายดังกล่าวจะเห็นว่าผู้เล่าสามารถรู้แจ้งถึงความคิดของขงเบ้ง

นอกจากผู้เล่าจะมองเรื่องราวจากภายนอกและรู้แจ้งเห็นจริงเกี่ยวกับความคิดและการกระทำของตัวละครแล้วนั้น บางครั้งผู้เล่ายังแสดงความคิดเห็น วิพากษ์วิจารณ์ ประเมินค่า บทบาทของตัวละคร เช่น ในสามก๊กฉบับเจ้าพระยาพระคลัง (หน) ผู้เล่าได้แสดงความคิดเห็น วิพากษ์วิจารณ์และประเมินค่าฝ่ายโจโฉและขุนกวนโดยผ่านความคิดของตัวละครคือ ขงเบ้ง ความว่า

อยู่มาวันหนึ่งขงเบ้งจึงว่าแก่เล่าปี่ว่า บัดนี้โจโฉชุดสระใหญ่ไว้สระหนึ่งชื่อว่าเหียนหมู่ตั้งอยู่ในเมืองก๊กจิ๋ว ซ้อมหัดทหารทั้งปวงให้ชำนาญใน การเรือ เห็นจะยกไปตีเมืองกังตั้งเป็นมั่นคงอยู่แล้ว ขอให้ท่านแต่งคนไป สืบดูราชการเมืองกังตั้งว่าจะรู้จัดแจงบ้านเมืองพร้อมอยู่หรือไม่ เล่าปี่ได้ฟังดังนั้นก็เห็นด้วย จึงแต่งคนให้ไปสืบ ณ เมืองกังตั้ง

ฝ่ายขุนกวนมีน้ำใจโอบอ้อมอารีต่ออาณาประชาราษฎร์ทั้งปวง จึง สร้างตึกใหญ่ตึกหนึ่ง ไว้เป็นที่พำนักแก่อาณาประชาราษฎร์ทั้งปวงอันมีสุข ทุกข์ ตั้งให้เกายง เตียวเหยียมเป็นผู้ใหญ่สำหรับรับรองผู้มีปัญหาซึ่งไปมา แลช่องสุ่มเกลี้ยกล่อมผู้คนทั้งปวงไว้เป็นอันมาก

(เจ้าพระยาพระคลัง (หน), 2543. หน้า 526)

ในสามก๊กฉบับการ์ตูนของมิตสึเทรุ โยโกยามะ ดังเหตุการณ์ตอนที่โจโฉขยายอำนาจ ผู้เล่าได้แสดงความคิดเห็น วิพากษ์วิจารณ์ และประเมินสถานการณ์ของโจโฉ ด้วยการบรรยาย ประกอบภาพ ความว่า

ในช่วงนั้นแผนที่แสดงการยึดครองแผ่นดินจีนเปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก โจโฉได้กำจัดผู้ที่เป็นศัตรูกับตน โดยอ้างว่าเป็นศัตรูราชวงศ์ ทำให้ สถานภาพของโจโฉค่อย ๆ มั่นคงขึ้นเรื่อย ๆ โจโฉได้ทำสิ่งที่ทำให้ตำแหน่ง อำนาจของตนมั่นคงยิ่งขึ้น ด้วยการกำจัดอ้วนเสี้ยว ผู้ยิ่งใหญ่แห่งดินแดน

ทางเหนือ ชั่วเวลานี้มีทั้งกำลังอาวุธและกำลังทหารมากกว่าจิตใจหลายเท่า นัก ทว่ากองทัพชั่วเวลานี้ก็ต้องพ่ายแพ้ต่อกองทัพจิตใจอย่างหมดรูปที่ ก้าวต่อด้วยแผนการบุกโจมตีไม่หยุด จนชั่วระยะเวลาไม่กี่ปี จใจก็สามาร กำจัดตระกูลชั่วได้อย่างถอนรากถอนโคน เป้าหมายต่อไปของจิตใจคือ ดินแดนทางใต้ หากจิตใจสามารถพิชิตดินแดนทางใต้ได้ก็จะเป็นครั้งแรกที่ จใจมีอำนาจปกครองครอบคลุมทั่วทั้งแผ่นดินจีน แต่ดินแดนทางใต้ยังมีคน ที่เป็นอุปสรรคอยู่อีกสองคน คนหนึ่งคือ ชุนกวนแห่งอาณาจักรง้อ ผู้ปกครอง ดินแดนปากแม่น้ำและลุ่มน้ำแยงซีเกียงที่มีแต่ความอุดมสมบูรณ์ ผลผลิต มากมาย อีกทั้งอาณาจักรง้อก็มีกำลังที่แข็งแกร่งไม่เป็นรองใคร สำหรับ อุปสรรคอีกคนหนึ่งนั่นคือ เล่าปี่ เทียนเด็ก ซึ่งถูกจิตใจไล่ด้อนมาเรื่อย ๆ จนต้องไปอาศัยอยู่กับเล่าเปียวแห่งเกงจิว

(มิตสีเทรุ โยโกยามะ, ม.ป.ป. เล่ม 20. หน้า 8-11)

การใช้กลวิธีการเล่าเรื่องโดยใช้สรรพนามบุรุษที่ 3 หรือผู้เล่าเรื่องไม่ใช่ตัวละครที่สาม ก๊กทั้งสองฉบับใช้เป็นกลวิธีการเล่าเรื่องที่เหมาะสมไม่ซับซ้อน ง่ายแก่การทำความเข้าใจ เนื่องจากสามก๊กเป็นวรรณคดีที่มีเนื้อเรื่องยาวมีโครงเรื่องย่อยและเหตุการณ์ต่าง ๆ มากมายและมี ตัวละครมาก การเล่าเรื่องโดยวิธีนี้จะทำให้ผู้อ่านไม่สับสนและเข้าใจเนื้อเรื่องได้ง่าย นอกจากนี้ ผู้เล่ายังได้สอดแทรกความคิดเห็น วิพากษ์วิจารณ์ ตัวละครหรือสถานการณ์ต่าง ๆ ภายใน เรื่องทำให้ผู้อ่านเข้าใจเรื่องราวและสถานการณ์ได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

เปรียบเทียบกลวิธีการเสนอผลงานในสามก๊กฉบับเจ้าพระยาพระคลัง (หน) กับสามก๊กฉบับการ์ตูนของมิตสึเทรุ โยโกยามะ

สามก๊ก เป็นวรรณคดีที่ถูกเผยแพร่ไปทั่วโลกในรูปแบบที่หลากหลาย ตามแต่กลวิธีการนำเสนอของนักเขียนแต่ละท่านเพื่อให้การเผยแพร่สามก๊กบรรลุตามจุดประสงค์ของตน สามก๊กฉบับเจ้าพระยาพระคลัง (หน) และสามก๊กฉบับการ์ตูนของมิตสึเทรุ โยโกยามะ ซึ่งแปลโดย อังคณา รัตนจันทร์ ก็เช่นเดียวกัน คือ สามก๊กทั้งสองฉบับมีกลวิธีการนำเสนอที่แตกต่างกัน เนื่องจากผู้ประพันธ์มีจุดประสงค์ในการเผยแพร่วรรณคดีสามก๊กที่แตกต่างกัน โดยสามก๊กฉบับเจ้าพระยาพระคลัง (หน) เป็นสามก๊กฉบับร้อยแก้วโดยมีจุดประสงค์เพื่อใช้เป็นตำราพิชัยสงครามและเพื่อผลประโยชน์ทางการเมืองการสงคราม ส่วนสามก๊กฉบับการ์ตูนของมิตสึเทรุ โยโกยามะ เป็นสามก๊กฉบับการ์ตูนญี่ปุ่นโดยมีจุดประสงค์เพื่อเผยแพร่วรรณคดีสามก๊กในรูปแบบที่ง่ายแก่การศึกษาเหมาะสำหรับเยาวชน

จากการศึกษาเปรียบเทียบกลวิธีการนำเสนอผลงานในสามก๊กฉบับเจ้าพระยาพระคลัง (หน) กับสามก๊กฉบับการ์ตูนของมิตสึเทรุ โยโกยามะ พบว่ามีความเหมือนและแตกต่างกัน กล่าวคือ สามก๊กทั้งสองใช้กลวิธีการพรรณนาและการบรรยาย กลวิธีการนำเสนอด้วยบทสนทนาเหมือนกัน แต่แตกต่างกันคือ สามก๊กฉบับเจ้าพระยาพระคลัง (หน) จะใช้กลวิธีการนำเสนอด้วยบทสนทนาสลับกับการพรรณนาและบรรยาย ขณะที่ในสามก๊กฉบับการ์ตูนของมิตสึเทรุ โยโกยามะ มีกลวิธีการนำเสนอด้วยบทสนทนาประกอบการใช้ภาพการ์ตูน นอกจากนี้ในสามก๊กฉบับการ์ตูนของมิตสึเทรุ โยโกยามะ ยังใช้กลวิธีการนำเสนอด้วยภาพการ์ตูนเพิ่มเข้ามา ซึ่งกลวิธีแต่ละกลวิธีที่ผู้ประพันธ์ใช้มีความเหมือนและแตกต่างกันดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. กลวิธีเสนอผลงานด้วยการพรรณนาและการบรรยาย

ในสามก๊กทั้งสองฉบับพบกลวิธีการนำเสนอผลงานด้วยการพรรณนาและการบรรยายเหมือนกัน แต่มีความแตกต่างกันคือ ในสามก๊กฉบับเจ้าพระยาพระคลัง (หน) ผู้ประพันธ์ใช้การพรรณนาและการบรรยายเสนอตัวละคร ฉากหรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ทั้งหมด เช่น การพรรณนาและการบรรยายจากตอนที่ขงเบ้งทำพิธีต่อชะตา ความว่า "ครั้นเวลาค่ำขงเบ้งจึงจุดโคมไถ้ นอกมานี่สิบเก้าใบ ในมานั้นจุดโคมล้อมตัวอยู่เจ็ดใบ แลโคมใหญ่เสี่ยงทายนั้นจุดไว้กลาง จึงตั้งข้าวตอกดอกไม้ จดรูปเทียนขึ้นคำนับบูชาตามตำรา" (เจ้าพระยาพระคลัง (หน), 2543. หน้า 1320) หรือบรรยายเหตุการณ์ภายในกองทัพขงเบ้งหลังจากที่

ขงเบ้งเสียชีวิต ความว่า

ขณะนั้นในกองทัพขงเบ้งให้เยินเยียบไปทั้งค่าย พยับลมมิวไปทั้ง
อากาศ ทหารทั้งปวงรู้สึกตกใจต่างคนต่างร้องไห้ แล้วห้ามกันสงบอยู่มิให้
เสียงลือลืออื้ออึง เกียงฮุย เขียวหง็กก็จัดแจงการศพแล้วทำตามขงเบ้งสั่งไว้
ทุกประการ จึงตรวจตราทหารทั้งปวงจะเลิกกองทัพกลับไป ให้กองหลัง
เป็นกองหน้า

(เจ้าพระยาพระคลัง (หน), 2543. หน้า 1324)

หรือการบรรยายและพรรณนาจากตอนที่จูล่งฝ่าทัพโจโฉเข้าไปช่วยอาเต๊า ดังความว่า

...จึงเอาผ้าห่อตัวอาเต๊าเข้าทำเป็นอุสุมคดลงแล้ว ปลดกระดุมเกราะเสีย
แหวกออกออก เอาอาเต๊าซ่อนเข้าในเกราะกลัดคุมหุ้มตัวไว้แล้วก็ขึ้นม้าขับ
ออกมา พบขงเบ้งซึ่งเป็นทหารรองใจใจคุมทหารเดินเท้ากองหนึ่งออก
สกัดทางไว้ จูล่งก็ขับม้าเข้ารบด้วยขงเบ้งได้ตามเพลง ขงเบ้งเสียที จูล่ง
แทงด้วยทวนตมม้าตาย ก็รีบหักฝ่าออกมา พบพบกองทัพเดียวคืบตั้ง
สกัดอยู่อีก จึงขับม้าเข้ารบด้วยเดียวคืบได้ลิบหัวเพลงก็ชักม้าควบนหนี
เดียวคืบเห็นได้ทีก็ขับม้าไล่ตามไป จูล่งขับม้าหนีไปโดยเร็ว ปะหลุมเก่า
แห่งหนึ่งม้ายังตัวมีทันก็ตกลง เดียวคืบได้ทีขับม้าสะอึกกระโจนมาจะแทง
ด้วยทวน ขณะนั้นเป็นบุญของอาเต๊าซึ่งจะได้เป็นกษัตริย์ มีควรวีที่จะตาย
ด้วยอาวุธ ก็ให้บันดาลเป็นแสงเพลิงวาบสว่างเป็นเปล่งขึ้นจากหลุม
เดียวคืบเห็นดังนั้นก็ตกใจ ม้านั้นก็ยืนชะงักอยู่ จูล่งกระเท็บเตือนพั้งข้าง
ม้าโดดแผ่นขึ้นจากหลุมหนีไปได้ เดียวคืบเห็นประจักษ์ดังนั้นก็มิอาจที่จะ
ตาม แต่ม้าเอี้ยนแลเดียวคืบสองคนคุมทหารวิ่งตามร้องมาข้างหลังว่า จูล่ง
ครั้งนี้จะหนีเรามิพ้นแล้ว ฝ่ายเจียวเหี้ยแลเจียวหล้าสองคนคุมทหารก้าว
สกัดอยู่ข้างหน้า จูล่งก็ขับม้าเข้ารบด้วยทหารทั้งสี่นายเป็นสามารณแล

ทหารเลวทั้งนั้นก็เข้าล้อมรุมรบพุ่งเป็นอลหม่าน จุลงก็ชักกระบี่ออกไล่ฟัน
ทหารทั้งปวงล้มตายเป็นอันมาก

(เจ้าพระยาพระคลัง (หน), 2543. หน้า 571-572)

ส่วนสามก็กบฏการ์ตูนของมิตสึเทรุ โยโกยามะ ผู้เขียนจะใช้การพรรณนาและ
การบรรยายเสนอฉาก และบางครั้งก็ใช้เสนอตัวละครในลักษณะการวิพากษ์วิจารณ์ของผู้เขียน
โดยการพรรณนาและการบรรยายเหล่านี้จะมีภาพการ์ตูนประกอบ เช่น การบรรยายและ
พรรณนาเหตุการณ์เกิดโจรโพกผ้าเหลือง ดังภาพ

ภาพ 160 แสดงเหตุการณ์เกิดโจรโพกผ้าเหลือง
(มิตสึเทรุ โยโกยามะ, ม.ป.ป. เล่ม 2. หน้า 126)

หรือเสนอตัวละครคือ จิวอี้ โดยผู้เขียนบรรยายและแสดงความคิดเห็นประกอบกับ
ภาพการ์ตูนที่แสดงรูปร่างหน้าตาของจิวอี้ ดังภาพ

ภาพ 161 แสดงรูปร่างหน้าตาจิวยี่
(มิตสีเทรุ โยโกยามะ, ม.ป.ป. เล่ม 22. หน้า 60)

จากตัวอย่างข้างจะเห็นว่า การใช้กลวิธีการนำเสนอผลงานด้วยการพรรณนาและการบรรยายในสามก๊กทั้งสองฉบับมีรายละเอียดที่แตกต่างกัน กล่าวคือ ในสามก๊กฉบับเจ้าพระยาพระคลัง (หน) จะใช้การพรรณนาและการบรรยายในการนำเสนอทั้งหมดโดยละเอียด ใช้ภาษาที่เรียบง่าย สละสลวยให้ผู้อ่านเห็นภาพตามการพรรณนาและการบรรยายฉากหรือเหตุการณ์นั้น ๆ ส่วนสามก๊กฉบับการ์ตูนของมิตสีเทรุ โยโกยามะ จะใช้การพรรณนาและการบรรยายเพื่อแสดงความคิดเห็นของผู้เขียนประกอบภาพหรือฉาก ดังนั้นการพรรณนาและการบรรยายจึงเป็นการพรรณนาและบรรยายที่กระชับ สั้น ๆ ประกอบภาพการ์ตูนเท่านั้น

2. กลวิธีการเสนอด้วยบทสนทนา

ในสามก๊ก ทั้งสองมีกลวิธีการนำเสนอด้วยการใช้บทสนทนาของตัวละครเหมือนกัน แต่ด้วยทั้งสองฉบับมีรูปแบบที่แตกต่างกันคือ เป็นร้อยแก้วกับภาพการ์ตูน ทำให้การนำเสนอด้วยบทสนทนาแตกต่างกัน กล่าวคือ ในสามก๊กฉบับเจ้าพระยาพระคลัง (หน) จะใช้บทสนทนาของตัวละครสลับกับการบรรยาย ขณะที่สามก๊กฉบับการ์ตูนของมิตสีเทรุ โยโกยามะ ใช้บทสนทนาสลับกับภาพการ์ตูน เช่น ในสามก๊กฉบับเจ้าพระยาพระคลัง (หน) ในเหตุการณ์ตอนที่ขงเบ้ง

เดินทางง้อก๊กเพื่อช่วยยู่ให้ขุนกวนรบกับโจโฉ ขงเบ้งได้พบและทดสอบสติปัญญากับเหล่า
ขุนนางง้อก๊ก ดังความว่า

ครั้นเวลาเช้าโลซกจึงไปหาขงเบ้ง บอกว่าขุนกวนให้เรามาพาท่าน
เข้าไปแลซึ่งเราเจรจาแก่ท่านกลางทางนั้นอย่าลืมเสีย ขงเบ้งหัวเราะแล้วจึง
ตอบว่า ท่านอย่างวิตกเลย โลซกก็พาขงเบ้งมาหาขุนกวน ครั้นมาถึงที่ชั้น
นอก ขงเบ้งเห็นขุนนางซึ่งเป็นทีปรีक्षाแต่งตัวนั่งเป็นแถวพร้อมกันอยู่ จึง
เข้าไปคำนับตามประเพณีแล้วต่างคนต่างสนทนาด้วยกัน เดียวเจียวเห็น
ขงเบ้งรูปร่างสะคราญแต่งตัวหลักแหลม เป็นคนช่างพูดช่างเจรจาเฉลียว-
ฉลาด จึงคิดว่าขงเบ้งมานี้จะรอยจะมาพูดเกลี้ยกล่อมดูแยกกายเป็นมันคง
จำจะเจรจาด้วยฟังกำลังปัญญาความคิดจะว่าประการใด เดียวเจียวจึงว่า
แต่ก่อนข้าพเจ้าแจ้งว่าอาจารย์สกลหลงอยู่ตำบลเข้าโง่ถึงกั้ง เขาเลื่องลือว่า
กอบด้วยสติปัญญามาก เหมือนอาจารย์ขวันตั้ง จักเขยยังจะจริงกระนั้นหรือ
ขงเบ้งจึงว่า อันเขาสรรเสริญข้าพเจ้านั้นเป็นแต่ปัญญาภายนอก ซึ่งได้ทำ
การมาทั้งนั้นก็เหมือนความคิดคนทั้งปวงไม่ยากนัก ถึงผู้ใดจะทำก็ได้ อัน
ปัญญาภายในนั้นใครยังหาล่วงรู้เห็นปรากฏไม่ เดียวเจียวจึงว่า ข้าพเจ้า
ได้ยินเขาเลื่องลือว่า เล่าปี่อุทิศห้าทำความเพียรไปเซียวท่านถึงสามครั้งจึงได้ตัว
ท่านมา เล่าปี่มีความยินดีตั้งปลาได้น้ำ มีใจกำเริบคิดการใหญ่หลวงหมาย
จะทำการเอาเมืองเกงจิ๋ว เห็นจะได้เป็นมันคง ดังอยู่ในกำมือเหมือนจะเอา
เสื้อมาปูลงนั่งโดยง่ายเป็นโฉนเมืองเกงจิ๋วจึงกลับไปได้แก่โจโฉเล่า ท่านคิด
อ่านประการใด ขงเบ้งได้ฟังดังนั้นจึงคิดว่า เดียวเจียวคนนี้เป็นทีปรีक्षा
ผู้ใหญ่ของขุนกวน มีปัญญาหลักแหลมนัก แม้จะมิตอบให้จนแก่ถ้อยคำ
บัดนี้ที่ไหนจะเจรจาด้วยขุนกวนสืบไปได้ แล้วจึงตอบว่า ซึ่งเราจะคิดทำ
การเอาแผ่นดินเมืองเกงจิ๋วนี้่ง่ายนักเหมือนหนึ่งกลับฝ่ามือคว่ำแลหงาย
จะทำเมื่อใดก็จะสำเร็จเมื่อนั้น

(เจ้าพระยาพระคลัง (หน), 2543. หน้า 583-584)

ในสามก๊กฉบับการ์ตูนของมิตสึเทรุ โยโกยามะ จะนำเสนอด้วยบทสนทนาประกอบ
ภาพการ์ตูน ดังปรากฏในภาพ

ภาพ 162 แสดงเหตุการณ์ซึ่งเบ้งเจระจากับขุนนางง่อก๊ก
(มิตสึเทรุ โยโกยามะ, ม.ป.ป. เล่ม 24. หน้า 23)

หรือเหตุการณ์ตอนที่โจโฉเชิญเล่าปี่ไปดื่มสุราที่บ้านเพื่อลวงใจเล่าปี่ ในสามก๊ก ฉบับเจ้าพระยาพระคลัง (หน) ใช้กลวิธีการเสนอด้วยบทสนทนาสลับกับการพรรณนาและบรรยาย ดังความว่า

ขณะที่เมื่อใจใจกับเล่าปีเสพยาอยู่ด้วยกันนั้น พอบังเกิดพายุหนัก มือฟ้ามัวฝน ทหารแลคนทั้งปวงร้องว่า มังกรสำแดงฤทธิ์บนอากาศจึง เกิดพายุหนักดังนี้ ใจใจกับเล่าปีได้ยินคนทั้งปวงร้องก็เสยหน้าขึ้นดู เห็น เมฆมืดมัวไปทั้งอากาศ เล่าปีกับใจใจก็รู้ว่ามังกรสำแดงฤทธิ์ ใจใจจะใคร่ ดูปัญญาเล่าปีจึงแกล้งถามว่า ท่านแจ้งหรือไม่ คือมังกรสำแดงฤทธิ์จึง เกิดลมเมฆมืดดังนี้ แลมังกรนั้นมีฤทธิ์ประการใด

เล่าปีก็แกล้งตอบว่า มังกรสำแดงฤทธิ์ประการใดนั้นข้าพเจ้ามิได้ แจ้ง ใจใจจึงว่าอันมังกรสำแดงฤทธิ์นั้น จะทำให้ใหญ่แลน้อยเท่าใดก็ได้ ถ้าจะขึ้นไปบนอากาศกระทำฤทธิ์ต่าง ๆ แล้ว อากาศนั้นยังแคบอยู่ ไม่ เสมอด้วยฤทธิ์

(เจ้าพระยาพระคลัง (หน), 2543. หน้า 286)

ในสามก๊กฉบับการ์ตูนของमितสีเทรุ โยโกยามะ ใช้กลวิธีการเสนอด้วยภาพประกอบ กับบทสนทนา ดังปรากฏในภาพ

ภาพ 163 แสดงเหตุการณ์ใจใจลองใจเล่าปี (मितสีเทรุ โยโกยามะ, ม.ป.ป. เล่ม 15. หน้า 103)

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นว่า สามก๊กทั้งสองฉบับมีความแตกต่างกัน โดยสามก๊กฉบับเจ้าพระยาพระคลัง (หน) จะใช้กลวิธีการพรรณนาและบรรยายสลับกับบทสนทนา และไม่ใช้เครื่องหมายคำพูดแต่จะใช้การบรรยายแทนดังคำที่ขีดเส้นได้ในตัวอย่างข้างต้น เช่น จึงถามว่า..., แกล้งถามว่า..., จึงว่า..., จึงตอบว่า..., จึงบอกว่า... เป็นต้น แต่สามก๊กฉบับการ์ตูนของมิตสึเทรุ โยโกยามะ จะใช้บทสนทนาประกอบกับภาพการ์ตูน โดยการใช้ภาพการ์ตูนนั้นจะแยกบทสนทนาด้วยเส้นกรอบคำพูด ดังรายละเอียดที่กล่าวมาแล้วในบทที่ 4 เรื่องกลวิธีการเสนอผลงานด้วยภาพการ์ตูน

3. กลวิธีการนำเสนอผลงานด้วยภาพลายเส้น

กลวิธีการนำเสนอผลงานด้วยภาพลายเส้น ในลักษณะการ์ตูนญี่ปุ่นนี้ไม่ปรากฏในสามก๊กฉบับเจ้าพระยาพระคลัง (หน) แต่จะพบในสามก๊กฉบับการ์ตูนของมิตสึเทรุ โยโกยามะ เพราะสามก๊กฉบับเจ้าพระยาพระคลัง (หน) เป็นวรรณคดีรูปแบบร้อยแก้วจะใช้การพรรณนาและการบรรยายเป็นหลัก แต่สามก๊กฉบับการ์ตูนของมิตสึเทรุ โยโกยามะ เป็นวรรณกรรมในรูปแบบการ์ตูนจึงใช้ภาพการ์ตูนเป็นหลัก โดยจะใช้ภาพการ์ตูนในการเล่าเรื่อง เสนอเหตุการณ์หรือฉากต่าง ๆ ดังภาพต่อไปนี้

ภาพ 164 แสดงฉากการรบ
(มิตสึเทรุ โยโกยามะ, ม.ป.ป. เล่ม 13 หน้า 125)

ภาพ 165 แสดงฉากงานเลี้ยง
(มิติสี่เทรุ โยโกยามะ, ม.ป.ป. เล่ม 4. หน้า 58)

ภาพ 166 แสดงภาพนางเดี่ยวเลี้ยง
(मितสีเทรุ โยโกยามะ, ม.ป.ป. เล่ม 5. หน้า 42)

จากภาพข้างต้นจะเห็นว่าสามก๊กฉบับการ์ตูนของमितสีเทรุ โยโกยามะ จะใช้ภาพการ์ตูนในการนำเสนอฉากหรือเหตุการณ์ต่าง ๆ รวมทั้งเสนอตัวละครในด้านรูปร่างหน้าตา ในขณะที่สามก๊กฉบับเจ้าพระยาพระคลัง (หน) จะใช้การพรรณนาและบรรยายในการนำเสนอ อย่างไรก็ตาม ถึงแม้สามก๊กทั้งสองฉบับจะมีความแตกต่างกันในด้านรูปแบบการนำเสนอ โดยสามก๊กฉบับเจ้าพระยาพระคลัง (หน) นำเสนอวรรณคดีเรื่องสามก๊ก ด้วยร้อยแก้วส่วน สามก๊กฉบับการ์ตูนของमितสีเทรุ โยโกยามะ นำเสนอด้วยภาพการ์ตูนญี่ปุ่น ด้วยผู้แต่งมีจุดประสงค์หรือความมุ่งหมายในการแต่งที่แตกต่างกัน แต่สามก๊กทั้งสองฉบับก็ได้ถ่ายทอดเรื่องราวของสามก๊กวรรณคดีชิ้นเอกของโลกให้แพร่หลายไปในชนทุกชั้นไม่ว่าจะเป็นนักปราชญ์ สามัญชน แม้กระทั่งเยาวชนผู้เป็นอนาคตของชาติได้เรียนรู้เรื่องราวสามก๊ก ได้รับข้อคิดคติเตือนใจ และที่สำคัญสามก๊กทั้งสองฉบับให้ความสนุกสนานเพลิดเพลินแก่ผู้ที่สนใจศึกษาเป็นอย่างยิ่ง